Formerum - Badweg Formerum 6 - strandpaviljoen

Inhoudsopgave

Ruimtelijke onderbouwing 5

Hoofdstuk 1 Inleiding 7
1.1 Aanleiding 7
1.2 Ligging projectgebied 7
1.3 Planologische regeling 8
1.4 Leeswijzer 9

Hoofdstuk 2 Projectbeschrijving 11
2.1 Huidige situatie 11
2.2 Projectbeschrijving 14
2.3 Ruimtelijke kwaliteit 16
2.4 Projectdefinitie 17

Hoofdstuk 3 Beleidskader 19
3.1 Rijksbeleid 19
3.2 Provinciaal beleid 21
3.3 Gemeentelijk beleid 23

Hoofdstuk 4 Milieu- en omgevingsaspecten 25
4.1 Ecologie 25
4.2 Milieuzonering 26
4.3 Verkeer en parkeren 27
4.4 Geluid 27
4.5 Bodem 27
4.6 Luchtkwaliteit 28
4.7 Archeologie 28
4.8 Cultuurhistorie 28
4.9 Water 29
4.10 Externe veiligheid 30
4.11 Kabels en leidingen 31
4.12 Vorm vrije mer-beoordeling 31

Hoofdstuk 5 Uitvoerbaarheid 33
5.1 Maatschappelijke uitvoerbaarheid 33
5.2 Economische uitvoerbaarheid 33

Hoofdstuk 6 Conclusie 35

Bijlagen ruimtelijke onderbouwing 37

Bijlage 1	**Situering duinvoet**	**39**
Bijlage 2	**Natuurtoets**	**41**
Bijlage 3	**Stikstofberekening**	**81**
Bijlage 4	**Stikstofmemo**	**95**
Bijlage 5	**Uitvoeringskader vergunningverlening kust 2020**	**101**
Bijlage 6	**Watertoets**	**103**

Ruimtelijke onderbouwing

Hoofdstuk 1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Op het perceel Badweg Formerum 6 te Formerum staat een tijdelijk strandpaviljoen. Het strandpaviljoen mag hier in de periode van 1 maart tot 15 november staan. Door de toenemende seizoensverbreding is de vraag ontstaan om de strandpaviljoens op de stranden van de gemeente Terschelling een permanent karakter te gaan geven. De gemeente staat hier positief tegenover.

Initiatiefnemer is daarom voornemens om het strandpaviljoen Zandzeebar op Terschelling uit te breiden (nieuwbouw) en er een permanente strandpaviljoen van te maken.

Het bouwplan is in strijd met de geldende beheersverordening. De gemeente is voornemens om medewerking te verlenen aan het project. Op basis van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) kan dit door het verlenen van een omgevingsvergunning waarbij wordt afgeweken van het bestemmingsplan. Voorwaarde hierbij is dat de activiteit niet in strijd is met een goede ruimtelijke ordening. Ter onderbouwing hiervan is een ruimtelijke motivering noodzakelijk. Deze notitie voorziet hierin en zal deel uitmaken van de aanvraag omgevingsvergunning.

1.2 Ligging projectgebied

Het projectgebied betreft het perceel Badweg Formerum 6 te Formerum. De ligging van het projectgebied is weergegeven in figuur 1.1 en 1.2.

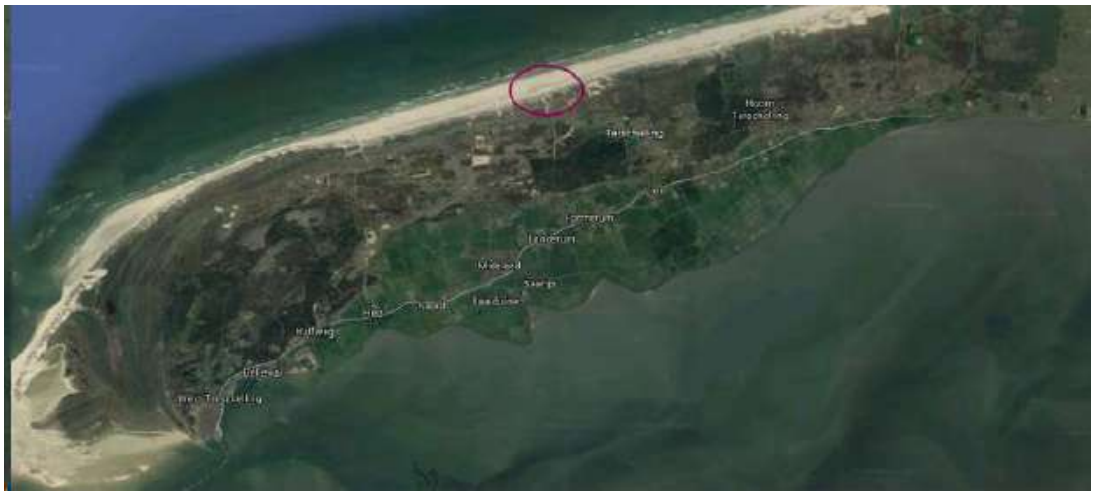

Figuur 1.1 Ligging projectgebied

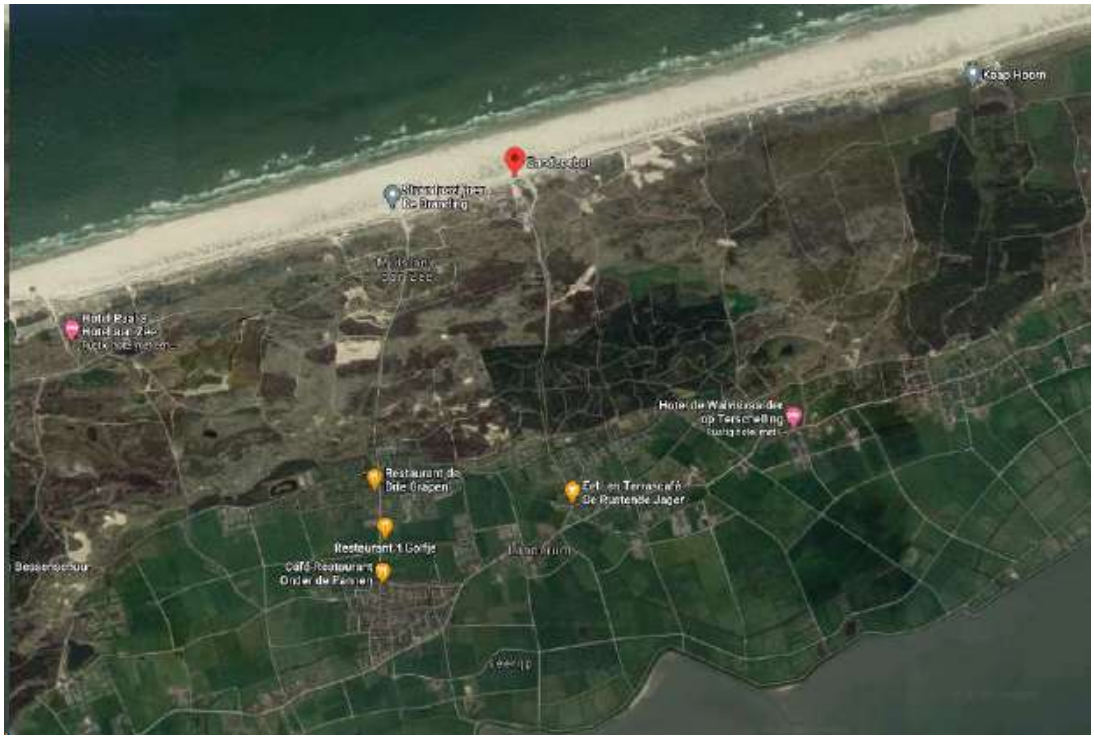

Figuur 1.2 Ligging projectgebied

1.3 Planologische regeling

Het projectgebied maakt onderdeel uit van de beheersverordening 'Natuurgebieden" van de gemeente Terschelling (vastgesteld op 23 september 2014). Binnen het projectgebied is de enkelbestemming 'Natuur' van toepassing, aangevuld met de specifieke functieaanduiding 'tijdelijk strandpaviljoen' en de algemene aanduiding 'vrijwaringszone - duin'.

Onder tijdelijk strandpaviljoen wordt het volgende verstaan: '*een gebouw van demontabele constructie aanwezig in de periode van 1 maart tot 15 november van ieder jaar, waarin de bedrijfsuitoefening hoofdzakelijk gericht is op het verstrekken van dranken en maaltijden voor gebruik ter plaatse ten behoeve van de strandrecreatie*'.

Tijdelijke strandpaviljoens
Voor het bouwen van tijdelijke strandpaviljoens gelden de volgende regels:
1. uitsluitend ter plaatse van de aanduiding “tijdelijk strandpaviljoen” zal ten hoogste 1 tijdelijk strandpaviljoen worden gebouwd;
2. de maatvoering van het gebouw en het terras is gelijk aan de maatvoering zoals opgenomen in de verleende standplaatsvergunning op het tijdstip van inwerkingtreding van de beheersverordening.

Vrijwaringszone – duin
De gronden ter plaatse van de aanduiding “vrijwaringszone – duin” zijn, naast de andere op de verbeelding voor die gronden aangewezen bestemming (basisbestemming), tevens bestemd voor de bescherming van de primaire waterkering.

1. uitsluitend herbouw of verbouw van een bestaand bouwwerk is toegestaan, waarbij het grondoppervlak eenmalig met ten hoogste tien procent mag worden uitgebreid, mits dit past binnen de regels van de op die gronden geldende andere bestemming, met dien verstande dat onder bestaand ook bouwwerken worden verstaan die bij recht in het bestemmingsplan Natuurgebieden, vastgesteld 22 december 1980 en goedgekeurd 29 juli 1982 waren toegestaan.

Strijdigheid
De regels van de beheersverordening staan een permanent strandpaviljoen niet toe en daarnaast is de maximale maatvoering begrenst op de huidige maatvoering. Volgens de Notitie Strandpaviljoens 1993 mag een strandpaviljoen maximaal 250 m^2 groot zijn en mag het terras maximaal 250 m^2 zijn. De huidige oppervlakte van het strandpaviljoen is 384 m^2 en het terras is 270 m^2. Dit is een overschrijding van 134 m^2 binnen en 20 m^2 buiten.

In de nieuwe situatie wordt onderstaande maatvoeringen voorzien. Tevens is sprake van een permanent gebouw. De gewenste situatie is daarmee in strijd met de geldende planologische regeling.
- gebouw is maximaal 350 m^2;
- maatvoering terras en serre is maximaal 350 m^2;
- maatvoering voor kwaliteitsverbetering is maximaal 300 m^2;

Figuur 1.2 Uitsnede geldende beheersverordening

1.4 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt een beschrijving gegeven van de gewenste ontwikkeling. In hoofdstuk 3 worden de uitgangspunten getoetst aan het, voor het project relevante, beleid op rijks-, provinciaal en gemeentelijk niveau. In hoofdstuk 4 wordt de ontwikkeling getoetst aan de verschillende omgevingsaspecten. In hoofdstuk 5 worden de maatschappelijke en economische uitvoerbaarheid van het project besproken. Tot slot wordt in hoofdstuk 6 een beknopte samenvatting en conclusie van de ruimtelijke onderbouwing weergegeven.

Hoofdstuk 2 Projectbeschrijving

2.1 Huidige situatie

Het plangebied waar het huidige strandpaviljoen ligt, ligt op het strand ten noordoosten van het recreatieterrein Midsland aan Zee. In de huidige situatie bevindt zich hier een tijdelijk strandpaviljoen.

De locatie heeft een seizoensgebonden recreatieve functie. Het strandpaviljoen is vanuit Formerum bereikbaar via de verharde weg Badweg Formerum. Dit is een verharde weg die vanuit Formerum door een bos doorloopt tot vlak voor het strandpaviljoen. Aan het einde van deze weg is een parkeervoorziening voor auto's en fietsers gelegen. Richting het strand is een zandpad en een betonnen pad (stelconplaten) gelegen.

Het gebouw bestaat uit één bouwlaag met kap. In dit gedeelte van het gebouw bevindt zich het bestaande horeca gedeelte. Tegen dit gebouw zijn enkele aanbouwen met plat dak gerealiseerd. Dit gedeelte wordt gebruikt voor opslag. Verder bevindt zich aan de westkant van het strandpaviljoen een omheind terras.

In 2010 is de meest recente standplaatsvergunning verleend voor 250 m^2 binnen en 250 m^2 buiten. Dit zijn op basis van de huidige srandplaatsvergunning daarom de geldende maten. De huidige oppervlakte van het strandpaviljoen is 384 m^2 en het terras is 270 m^2. Dit is een overschrijding van 134 m^2 binnen en 20 m^2 buiten.

In figuur 2.1 is de ligging van het projectgebied weergeven. Enkele aanzichten van de huidige situatie zijn weergeven in figuur 2.2 tot en met 2.6.

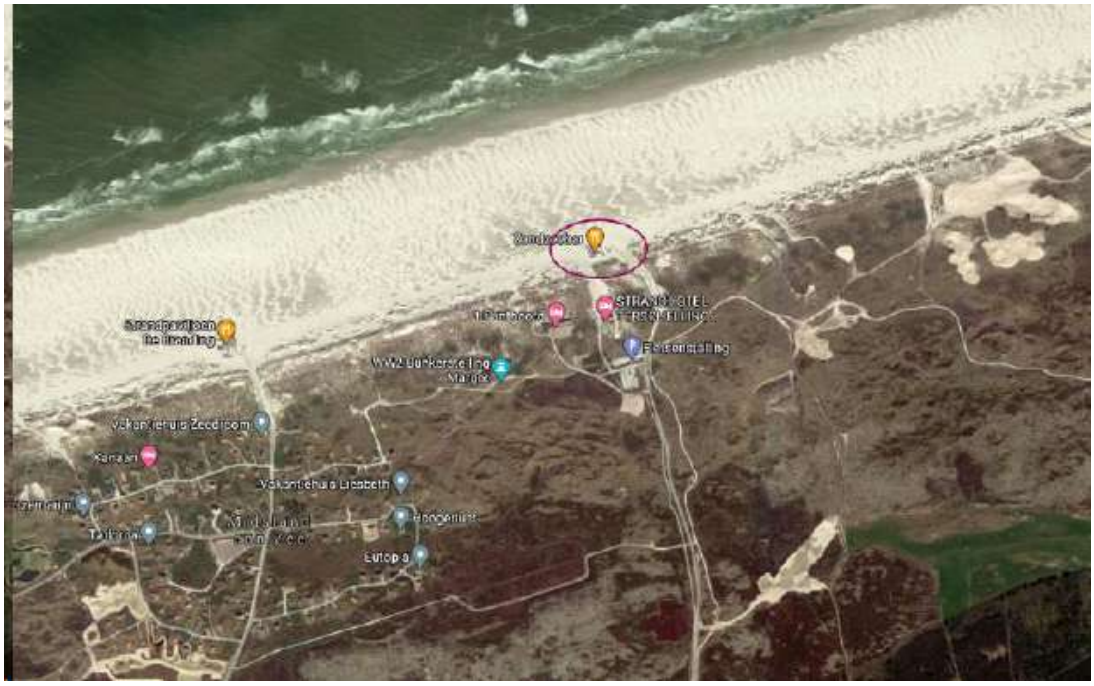

Figuur 2.1 Ligging projectgebied

Figuur 2.2 Oostelijk vooraanzicht huidig strandpaviljoen

Figuur 2.3 Aanzicht vanaf de strandopgang op het huidig strandpaviljoen

Figuur 2.4 Aanzicht vanaf het strand op het huidig strandpaviljoen

Figuur 2.5 Aanzicht vanaf de strandopgang op het huidig strandpaviljoen

Figuur 2.6 Aanzicht vanaf het strand op het huidig strandpaviljoen

2.2 Projectbeschrijving

Initiatiefnemer is voornemens om het strandpaviljoen Zandzeebar op Terschelling uit te breiden (nieuwbouw) en er een permanente, demontabele, voorziening van te maken. Een projectdefinitie is weergeven in paragraaf 2.4. Het gaat om een gebouw van maximaal 650 m^2 en een maatvoering van het terras en serre is maximaal 350 m^2. De huidige oppervlakte van het strandpaviljoen is 384 m^2 en het terras is 270 m^2. Er is derhalve sprake van een toename van respectievelijk 226 m^2 en 80 m^2.

Van het gebouw zijn nog geen definitieve bouwtekeningen beschikbaar, waardoor de aangevraagde omgevingsvergunning en deze ruimtelijke onderbouwing als toetsingskader geldt voor de uitwerking van het uiteindelijke bouwplan. Voor de vormgeving van het uiteindelijke bouwplan biedt het huidige welstandsbeleid voldoende houvast. Paragraaf 2.4 gaat nader in het op toetsingskader voor het toekomstige gebouw.

Op basis van de wettelijke regels van Rijkswaterstaat zal het strandpaviljoen aan onder andere onderstaande voorwaarden moeten voldoen. Een uitgebreide beschrijving van de voorwaarden is opgenomen in bijlage 5 van deze ruimtelijke onderbouwing.

- De locatie van het strandpaviljoen wordt op minimaal 7 meter tot de duinvoet gebouwd. De duinvoet is de overgang van strand naar duin. De positie van de duinvoet in een dwarsprofiel wordt door veel beheerders gedefinieerd met behulp van een in de tijd constante hoogtelijn. Voor de berekening van de Basiskustlijn (BKL) is de duinvoet vastgesteld op NAP + 3 meter. Ten aanzien van het bepalen van de duinvoet heeft afstemming plaatsgevonden met het RWS. In figuur 2.7 en bijlage 1 is een tekening toegevoegd met daarop de situering van de duinvoet. RWS heeft aangegeven akkoord te zijn met de situering van het strandpaviljoen en heeft tevens aangegeven dat de exacte bepaling hiervan plaatsvindt op het moment van plaatsen. Het verschuiven van de beoogde locatie in oostelijke richting is voor RWS ook geen belemmering.
- Bij werkzaamheden tijdens het stormseizoen mag er geen grondroering plaatsvinden in de duinvoet/afslagzone en moet worden voorkomen dat objecten wegwaaien of wegspoelen
- Jaarrond bebouwing op het strand moet in voldoende kleine delen uit elkaar vallen bij blootstelling aan zware golven tijdens extreme storm, zodat deze de werking van de waterkering niet nadelig beïnvloeden.
- In het stormseizoen (1 oktober - 1 april) moet de ruimte tussen de funderingspalen van bebouwing op het strand geheel vrij zijn van obstakels.
- De achterkant van jaarrond bouwwerken dient op minimaal zeven meter van de duinvoet te worden geplaatst. De ruimte tussen de bebouwing en de duinvoet moet vrij blijven van obstakels.
- Jaarrond bouwwerken op het strand zijn demontabel en aantoonbaar verplaatsbaar. Door het opnemen van een verplaatsingsplan in de vergunning kan worden aangetoond dat dit het geval is.

Door de aannemer van de initiatiefnemer zijn reeds tekeningen gemaakt van de indeling van het beoogde strandpaviljoen. Zie daarvoor figuur 2.7, 2.8 en 2.9.

Figuur 2.7 Situering duinvoet

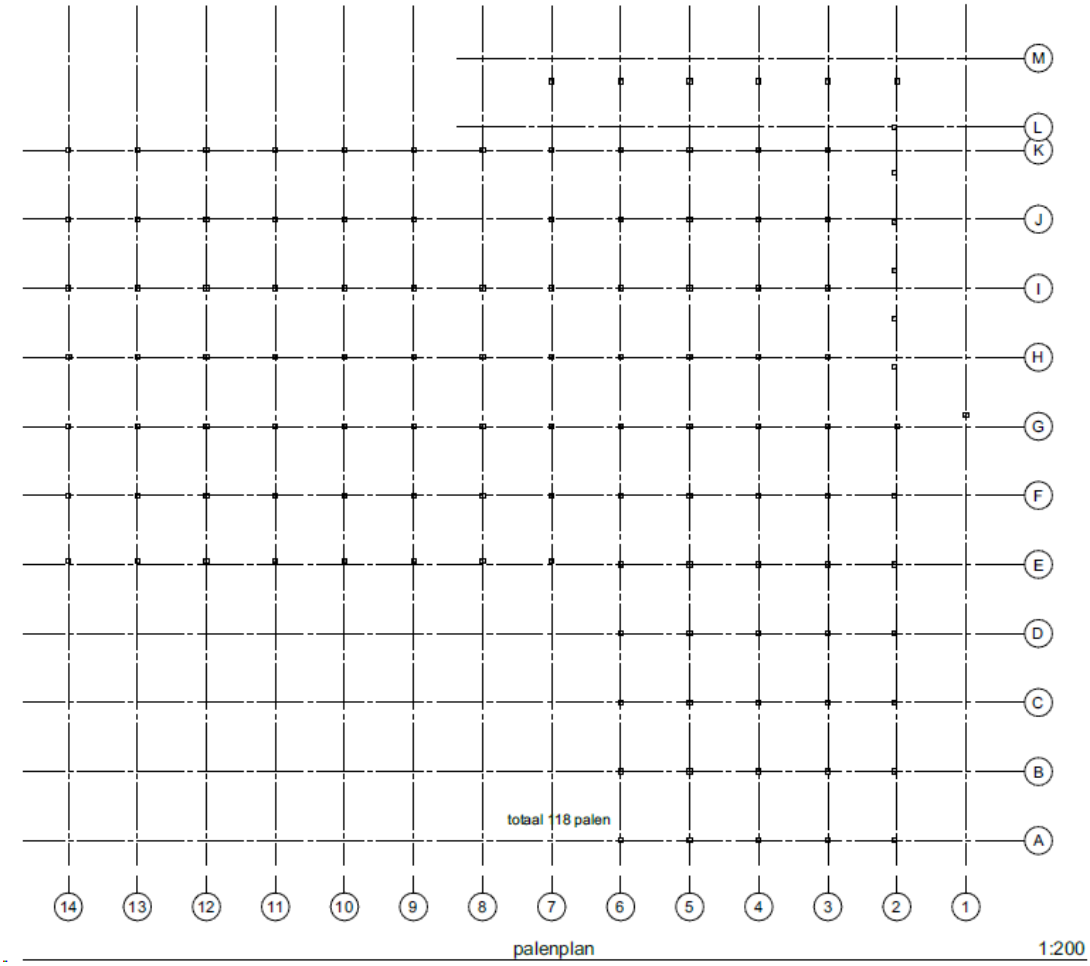

Figuur 2.8 Palenplan

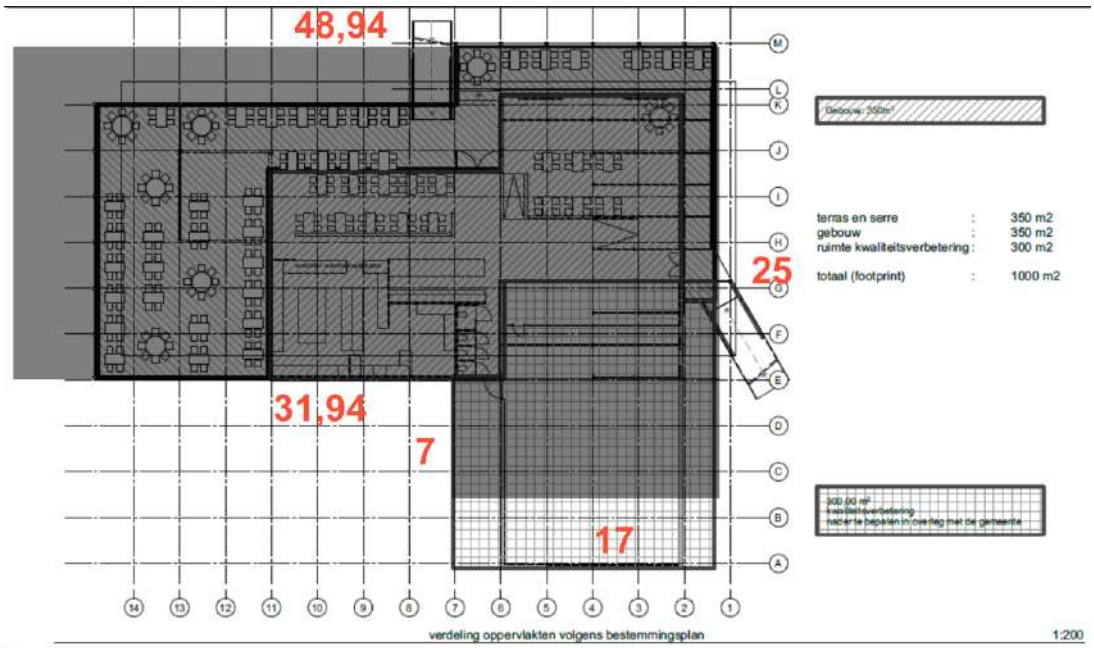

Figuur 2.9 Indeling gebouw

2.3 Ruimtelijke kwaliteit

Algemeen

Dit project voorziet in de bouw van een strandpaviljoen in een landelijke omgeving. Voor dergelijke ontwikkelingen geldt dat, op basis van het provinciaal beleid, aangegeven moet worden op welke wijze rekening wordt gehouden met de draagkracht van het landschap voor de opvang en inpassing van de nieuwe functies en hoe het plan invulling geeft aan de blijvende herkenbaarheid van de landschappelijke en cultuurhistorische kernkwaliteiten.

Waardering landschap

De stranden van de Waddeneilanden zijn specifieke natuurgebieden met hun specifieke landschappelijke- en gebiedskarakteristieke belevingswaarden. Deze kenmerken moeten zo min mogelijk c.q. niet worden aangetast, verstoord of gewijzigd. Iedere menselijke ingreep op het strand en tegen de duinen door het bouwen van gebouwen, bouwwerken en werken zet dat behoorlijk onder druk. Bij ontwikkelingen ligt de nadruk op behoud, herstel en ontwikkeling van de natuur -en landschappelijke waarden en er mag geen onevenredige zijn van de zeewerende functie van de duinen.

Vanuit de 'Grutsk op 'e Romte' zijn onderstaande provinciale belangen relevant:

1. <u>Onderlinge samenhang van de vier eilanden met de Friese kust, als onderdeel van de bescherming van de Waddenzee en het vasteland</u>
   a. De hoofdonderdelen van het Waddengebied (eilanden, Waddenzee en Friese kust) als zodanig herkenbaar houden (Werelderfgoed UNESCO). Homogeniteit van het gebied behouden, waarbinnen diversiteit van de eilanden afzonderlijk belangrijk is.
   b. Nieuwe ontwikkelingen moeten de karakteristieken van het silhouet van de eilanden respecteren. Onderdelen van dit silhouet worden gevormd door het reliëf van de duinen, de uitgestrektheid van het strand, de profielen van de dorpen met de vuurtoren/kerk als baken en het lineaire karakter van de dijken.
   c. Bewoonde en onbewoonde delen goed van elkaar onderscheiden houden
2. <u>De rust, stilte en leegte van het strand, de buitendijkse kwelders en het wad.</u>
   a. De kenmerken van de uitgestrekte stranden en kwelders respecteren.
   b. Bundelen van recreatieve activiteiten en bebouwing.

Het strand wordt recreatief gebruikt en daar horen ook de specifieke voorzieningen bij zoals een paviljoen. Strandpaviljoens hebben een meerwaarde voor het toerisme en de beleving van het strand, de zee en de duinen. De strandpaviljoens op het strand van Terschelling zijn niet verstorend voor het natuurlijke belevingsbeeld, gelet op de omvang van de paviljoens en de grote onderlinge afstanden tussen de paviljoens. Al na een geringe afstand worden de paviljoens opgenomen in het vergezicht van zee, strand en duinen.

Aspecten als gebruikswaarde, belevingswaarde en toekomstwaarde van de omgeving blijven gewaarborgd. De kenmerken van de uitgestrekte stranden en kwelders dienen gerespecteerd te worden. Aangegeven kan worden dat er verantwoord wordt omgegaan met deze genoemde waarden. Voor de lange termijn zal er een verantwoorde ruimtelijke kwaliteit blijven c.q. ontstaan.
De gekozen materialen en vormgeving van het gebouw zullen aansluiting vinden bij de welstandsnota Terschelling 2008. Het bouwplan zal hiervoor ter beoordeling worden voorgelegd aan de welstandscommissie.

Daarnaast is het Uitvoeringskader vergunningverlening kust (Rijkswaterstaat) bepalend voor de locatie op het strand, de hoogte van de constructie en van het gebouw, de constructie, kabels, leidingen en riolering en de jaarrond exploitatie. De Uitvoeringskader vergunningverlening kust is als bijlage 5 bij de onderbouwing toegevoegd.

Het ontwerp voor het nieuwe strandpaviljoen dient te passen binnen de welstandscriteria van de gemeente en tevens aan de eisen van het Rijk.

Het nieuwe en permanente strandpaviljoen wordt ingepast op de locatie van het huidige strandpaviljoen. De geplande uitbreiding voorziet in vergroting van het gebouw, het terras en voorzieningen voor kwaliteitsverbetering (o.a. opslag). Door alle voorzieningen te bundelen in een zo compact mogelijke hoofdopzet, wordt verrommeling rondom het strandpaviljoen voorkomen en is de impact op de omgeving zo klein mogelijk. Hiermee wordt voldaan aan de intentie van de beleidsregel en is vanuit de gestelde regels gezien sprake van een goede ruimtelijke ordening.

Gezien het voorgaande kan geconcludeerd worden dat het plan goed inpasbaar is binnen het bestaande beeld van de omgeving. Het gewijzigde bebouwingsbeeld is niet verstorend voor de omgeving en er is geen aantasting van het karakter, de leefomgeving, het belevingsbeeld en de belevingswaarde van het gebied ter plaatse. De jaarrond exploitatie is een welkome aanvulling op de voorzieningen op Terschelling in het algemeen, en voor dit deel van het eiland in het bijzonder.

2.4 Projectdefinitie

De gemeente heeft in een principe aangegeven medewerking te willen verlenen aan de bouw van een nieuwe strandpaviljoen in het projectgebied. In artikel 2.7 van de WABO wordt de mogelijkheid geboden om voorafgaand aan de aanvraag omgevingsvergunning 'bouwen' een aanvraag omgevingsvergunning voor de activiteit 'het gebruiken van gronden of bouwwerken in strijd met een bestemmingsplan' aan te vragen. In een later stadium wordt voor het strandpaviljoen een aparte (deel) vergunning voor de activiteit 'bouwen' aangevraagd.

Het bouwproces kan hierdoor gefaseerd ontwikkeld worden. Wanneer de aanvraag voor de activiteit bouwen wordt verleend, kan hiervoor de reguliere procedure gevolgd worden, waarbij getoetst wordt aan het voor dat project geldende toetsingskader.

Voor een concreet bouwplan gaat deze ruimtelijke onderbouwing als toetsingskader/projectdefinitie gelden voor de activiteit 'bouwen'.

Voor de uiteindelijk vormgeving is de welstandsnota Welstandsnota Terschelling 2008 van toepassing. Voor de inrichting zijn onderstaande stedenbouwkundige uitgangspunten van belang. Hierbij wordt verder zoveel mogelijk aangesloten bij de beleidsregels *'Strandpaviljoens'* . Voor het project geldt dat:

- maatvoering gebouw is maximaal 350 m^2;
- maatvoering terras en serre is maximaal 350 m^2;
- maatvoering voor kwaliteitsverbetering is maximaal 300 m^2;
- De bouwhoogte bedraagt maximaal 6 meter;
- Het gebouw dient binnen het bouwvlak/situering conform de in figuur 2.7 opgenomen situatietekening gebouwd te worden ter plaatse van 'voorstel positie nieuw te bouwen in jaarrond paviljoen';
- Het gebouw dient te voldoen aan de voorwaarden van de Rijkswaterstaat zoals is opgenomen in bijlage 5.

Figuur 2.7 Situering nieuw strandpaviljoen

Hoofdstuk 3 Beleidskader

3.1 Rijksbeleid

Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte
De Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR) is op 13 maart 2012 door de minister vastgesteld. Met de Structuurvisie zet het kabinet het roer om in het nationale ruimtelijke beleid. Om de verantwoordelijkheden te leggen waar deze het beste passen brengt het Rijk de ruimtelijke ordening meer over aan gemeenten en provincies. Het Rijk kiest voor een selectievere inzet van rijksbeleid op slechts 14 nationale belangen. Voor deze belangen is het Rijk verantwoordelijk en wil het resultaten boeken. Buiten deze 14 belangen hebben decentrale overheden beleidsruimte voor het faciliteren van ontwikkelingen.

Relevant voor het voorliggende plan is dat het tot stand brengen van de Ecologische Hoofdstructuur (huidig Natuur Netwerk Nederland) als opgave van nationaal belang is benoemd.

Het voorliggende plan ligt in deze EHS en zal daarom enige invloed kunnen hebben op de EHS. Daarom is onderzoek verricht naar de effecten van het bouwplan op de ecologische kwaliteiten. Paragraaf 4.1 gaat hier nader op in. Als gevolg van de uitbreiding van het paviljoen in oppervlak gaat een gering oppervlak natuurgebied verloren dat behoort tot het Natuur Netwerk Nederland (NNN), voorheen de Ecologische Hoofdstructuur. Het oppervlakverlies is zeer beperkt. In het gebied komen geen wezenlijke natuurwaarden voor. Er is derhalve geen sprake van een aantasting van de wezenlijke kenmerken van het gebied, waarvan het karakter al jaren door de aanwezigheid van een paviljoen wordt bepaald. Het is daarom niet nodig te komen tot compensatie voor het oppervlakverlies. Het onderhavige project maakt daarnaast geen inbreuk op de overige nationale belangen, zoals in de SVIR benoemd.

Besluit algemene regels ruimtelijke ordening
Het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro) is op 30 december 2011 in werking getreden. Het Barro stelt regels omtrent de 14 aangewezen nationale belangen zoals genoemd in de SVIR. Voor het project is het onderstaande beleid relevant.

Waddenzee en waddengebied
Bij nieuwe ruimtelijke plannen die betrekking hebben op de Waddenzee en het Waddengebied moet een beoordeling plaatsvinden van de mogelijke gevolgen voor de landschappelijke en cultuurhistorische waarden in het gebied. Nieuwe bebouwing of verandering van het gebruik is niet toegestaan als dit leidt tot significante aantasting van de landschappelijke en cultuurhistorische kernkwaliteiten waarden in het gebied. Deze staan genoemd in artikel 2.5.2 van het Barro.

In artikel 2.5.5 staat dat een ruimtelijk plan dat betrekking heeft op de Waddenzee ten opzichte van het daaraan voorafgaande bestemmingsplan geen nieuw gebruik of nieuwe bebouwing dan wel wijziging van bestaand gebruik of bestaande bebouwing mogelijk maakt die significante negatieve gevolgen kan hebben voor de landschappelijke of cultuurhistorische kwaliteiten, bedoeld in artikel 2.5.2.

In artikel 2.5.12 lid 1 staat dat een plan dat betrekking heeft op het waddengebied, dat het oprichten van nieuwe bebouwing, buiten het stedelijk gebied, mogelijk maakt indien de maximaal toelaatbare bouwhoogten alsmede de aard of de functie van nieuwe bebouwing past bij de aard van het omringende landschap.

Met dit project is geen sprake van een ontwikkeling die significante negatieve gevolgen kan hebben voor de landschappelijke of cultuurhistorische kwaliteiten. De hoofddoelstelling van het nationale belang 'Waddenzee en waddengebied' is het behoud en de ontwikkeling van de natuurlijke waarden van dit gebied. Ook is het behoud van het waddengebied als open landschap van belang. Met de realisatie van het strandpaviljoen wordt geen afbreuk gedaan aan de natuurlijke waarden. Het open landschap wordt, gezien de kleinschalige ontwikkeling en de ligging nabij de duinrand, niet aangetast. Hoofdstuk 2 en paragraaf 4.8 Cultuurhistorie en 4.7 Archeologie gaan hier nader op in.

Aan artikel 2.5.2, 2.5.5 en 2.512 wordt derhalve voldaan.

Kustfundament
Het strandpaviljoen wordt gebouwd in het kustfundament, buiten stedelijk gebied. In artikel 2.3.5 staat dat: een bestemmingsplan dat betrekking heeft op gronden buiten het stedelijk gebied maakt ten opzichte van het daaraan voorafgaande geldende bestemmingsplan geen nieuwe bebouwing mogelijk. De regeling is niet van toepassing op:

a. bouwwerken ten behoeve van tijdelijke of seizoensgebonden activiteiten;
b. herbouw of verbouw van een bestaand bouwwerk waarbij een eenmalige uitbreiding van het grondoppervlak met ten hoogste tien procent is toegestaan, te rekenen vanaf het tijdstip van inwerkingtreding van dit besluit.

Met dit project wordt op een bestaande plek (er staat reeds een niet-permanent strandpaviljoen) een nieuw demontabel strandpaviljoen gebouwd. Dit betreft in principe een permanent bouwwerk en is derhalve niet tijdelijk of seizoensgebonden. Aan lid a wordt niet voldaan.

Ook is geen sprake van herbouw of verbouw van een bestaand bouwwerk. Dit strandpaviljoen wordt qua oppervlakte procent groter als de huidige bebouwing (de huidige bebouwing heeft een oppervlakte van circa 700 m^2). De uitbreiding van de bebouwing is daarmee groter dan 10%. Hiermee wordt niet aan de regels uit dit artikel voldaan. In Artikel 2.3.6 van het Barro wordt echter nog het volgende aangegeven:

'Bij verordening van de provincie Fryslân kunnen met inachtneming van artikel 2.3.4 en titel 2.5 voor de Friese Waddeneilanden andere regels worden gesteld ter zake van de onderwerpen geregeld in artikel 2.3.5, eerste lid'.

De provincie Fryslân heeft nadere regels opgesteld. Paragraaf 3.2 gaat hier nader op in. In die paragraaf is onderbouwd dat voldaan wordt aan de van toepassing zijnde regels.

Natura-2000
Bescherming van natuurgebieden waarover internationale afspraken zijn gemaakt, ziet het rijk als haar taak. Bescherming van de Natura 2000-gebieden op en rond Terschelling is geregeld via de Wet natuurbescherming. Voor plannen en projecten die significant negatieve gevolgen voor deze gebieden kunnen hebben, moet een passende beoordeling worden uitgevoerd. Een nadere toetsing van de Natura 2000-gebieden vindt plaats in paragraaf 4.1.

Natuur Netwerk Nederland
In het Barro heeft Titel 2.10 betrekking op het beleid ten aanzien van het Natuur Netwerk Nederland. Begrenzing en uitwerking van specifiek beleid voor de NNN is een provinciale taak.

Conclusie
Het project is in overeenstemming met het Rijksbeleid.

3.2 Provinciaal beleid

Verordening Romte
In de Verordening Romte van de provincie Fryslân zijn specifieke beleidsregels opgenomen om het beleid uit het Streekplan Om de Kwaliteit van de Romte te effectueren. Onderstaand worden een aantal beleidsuitgangspunten uit de Verordening Romte genoemd die (deels) van toepassing zijn op de locatie.

Landelijk gebied (artikel 1)
In artikel 1 van de verordening is bepaald dat in het landelijk gebied in principe geen nieuwe stedelijke functies worden toegevoegd. In dit geval is slechts sprake van het vervangen van een bestaand paviljoen voor een nieuw jaarrond paviljoen. Er is geen sprake van een nieuwe stedelijke functie.

Ruimtelijke kwaliteit (artikel 2)
De toelichting van een ruimtelijk plan voor het landelijk gebied moet een ruimtelijke kwaliteitsparagraaf bevatten waarin wordt aangegeven op welke manier rekening wordt gehouden met de ondergrond, netwerken en nederzettingspatronen in het landschap. Nieuwe functies mogen niet leiden tot een aantasting van de landschappelijke kernkwaliteiten. Door middel van een landschappelijke inpassing blijft de ruimtelijke kwaliteit gehandhaafd in het gebied.

De landschappelijke inpassing is onder andere opgesteld volgens de uitgangspunten en gebiedskenmerken van Grutsk op de Romte. Hoofdstuk 2 gaat hier nader op in. Geconstateerd wordt dat het initiatief niet ten koste gaat van de landschappelijke kernkwaliteiten van het landschap.

Recreatie en toerisme (artikel 5)
Artikel 5 gaat over recreatie en toerisme. De regels voor de Waddeneilanden staan in artikel 5.7.2. In de toelichting op een ruimtelijk plan waarin een nieuwe of een uitbreiding van een bestaande recreatieve voorziening op of bij een Waddeneiland is opgenomen, wordt onderbouwd op welke wijze is gezorgd voor stabilisatie van de totale recreatiedruk per eiland en rekening is gehouden met de landschappelijke en natuurlijke waarden. De ontwikkeling betreft het mogelijk maken van een jaarronde aanwezige strandpaviljoen. Hiermee wordt de markt op Terschelling dient waarbij sprake is van een seizoensverbreding. De ontwikkeling heeft hier niet tot gevolg dat de recreatiedruk ter plaatse in betekende mate toeneemt. De landschappelijke inpassing is onder andere opgesteld volgens de uitgangspunten en gebiedskenmerken van Grutsk op de Romte. Hoofdstuk 2 gaat hier nader op in. Geconstateerd wordt dat het initiatief niet ten koste gaat van de landschappelijke kernkwaliteiten van het landschap.

Natuur Netwerk Nederland (NNN) en Weidevogelgebieden (artikel 7)
Plannen die betrekking hebben op de NNN en Weidevogelgebieden, mogen niet leiden tot een significante aantasting van de waarden en kenmerken van een gebied. Er worden dan mitigerende en compenserende maatregelen verlangd. Het plangebied valt binnen NNN maar niet binnen een weidevogelleefgebied. Voor het project is een ecologische beoordeling uitgevoerd. Paragraaf 4.1 gaat hier nader op in.

Kustverdediging (artikel 8)
Artikel 8.3.1 geeft regels over het bouwen binnen het kustfundament van de Waddeneilanden.

1. Ter zake van de herbouw en verbouw van een bestaand bouwwerk in het kustfundament, al dan niet gepaard gaande met een uitbreiding van het grondoppervlak, geldt dat bouw- en

gebruiksmogelijkheden die bij recht of ontheffingsbevoegdheid zijn opgenomen in een ruimtelijk plan dat voor de datum van inwerkingtreding van deze verordening in werking is getreden en onherroepelijk is, mogen worden benut met dien verstande dat een uitbreiding van het bestaande grondoppervlak met ten hoogste 10% in ieder geval is toegestaan;

2. In afwijking van het eerste lid mogen in een ruimtelijk plan voor gronden die in het kustfundament liggen nieuwe en uitbreiding van bestaande bebouwing met meer dan 10% worden toegestaan, mits in de plantoelichting is gemotiveerd dat hierdoor geen belemmering kan ontstaan voor de instandhouding of versterking van het zandige deel van het kustfundament, hierover advies is gevraagd aan de waterkeringbeheerder en de overige bepalingen van deze verordening voor het oprichten van bebouwing in acht worden genomen.

Met dit project wordt op een bestaande plek (er staat reeds een niet-permanent strandpaviljoen) een nieuw demontabel strandpaviljoen gebouwd. Dit strandpaviljoen wordt qua oppervlakte circa 70 procent groter als de huidige bebouwing (de huidige bebouwing heeft een oppervlakte van circa 384 m^2). De uitbreiding van de bebouwing is daarmee groter dan 10%. Hiermee wordt niet aan de regels uit dit artikel voldaan. Gemotiveerd moet worden dat daarmee geen belemmering kan ontstaan voor de instandhouding of versterking van het zandige deel van het kustfundament, hierover wordt advies gevraagd aan de waterkeringbeheerder en de overige bepalingen van deze verordening voor het oprichten van bebouwing in acht worden genomen.

Een projectdefinitie is weergeven in paragraaf 2.4. Het gaat om een gebouw van maximaal 650 m^2 en een maatvoering van het terras en serre is maximaal 350 m^2. De huidige oppervlakte van het strandpaviljoen is 384 m^2 en het terras is 270 m^2. Er is derhalve sprake van een toename van respectievelijk 226 m^2 en 80 m^2.

Met dit project is sprake van een demontabel gebouw. Het gebouw komt op een plek waar al een strandpaviljoen staat. Verder dient het gebouw te voldoen aan de voorwaarden die Rijkswaterstaat stelt in verband met het verlenen van de benodigde vergunning in het kader van het Waterbesluit, de Waterregeling en de Waterwet. Door de positionering van het gebouw buiten de duinvoet te laten, het gebouw demontabel te maken zodat het ten alle tijden verplaatst kan worden, het gebouw het eventuele onderhoud van de duin niet in de weg staat en doordat het gebouw op palen wordt gezet en het zand daardoor onder het paviljoen kan worden aangevuld wordt het kustfundament niet geschaad.

Met het voorgenomen plan ontstaan dan ook geen belemmeringen voor de instandhouding of versterking van het zandige deel van het kustfundament. Het project wordt overlegd met de waterkeringbeheerder en het voldoet verder aan de overige bepalingen van de provinciale verordening.

Structuurvisie Grutsk op e Romte

De provincie zet in op het in stand houden en verder ontwikkelen van de belangrijke landschappelijke kwaliteiten en waarden in de provincie. Hiervoor heeft de provincie op 26 maart 2014 de structuurvisie 'Grutsk op 'e Romte' vastgesteld. Het plangebied maakt deel uit van het deelgebied 'Waddengebied'. Voor dit gebied zijn aan aantal kernkwaliteiten (ofwel: provinciale belangen) aangewezen. Het gaat dan om landschappelijke kwaliteiten en kenmerken.

Van relevant provinciaal belang is de grootschalige openheid en weidsheid of leegte van de open landschapstypen. Van belang is om de openheid, weidsheid of leegte van de afzonderlijke landschapstypen te behouden en versterken door bijvoorbeeld niet passend groen of bouwwerken te verwijderen of verplaatsen.

De inrichting van het terrein is ontworpen met respect voor de landschappelijke, natuurlijke en cultuurhistorische kenmerken van de omgeving. Paragraaf 2.3 gaat nader in op de ruimtelijke kwaliteit en de inpassing van de ontwikkeling in het landschap.

Conclusie
Het project is in overeenstemming met het Provinciaal beleid.

3.3 Gemeentelijk beleid

Toeristische Toekomstvisie Terschelling
In januari 2007 is de Toeristische Toekomstvisie Terschelling door de raad vastgesteld. In deze visie is de toeristisch-recreatieve koers tot 2016 weergeven in de vorm van beleidsdoelstellingen en actiepunten.

Actuele ontwikkelingen doen zich voor in een aantal toeristische sectoren. De gemeente merkt het zakelijk toerisme als kansrijke sector aan en in het dagtoerisme wordt een belangrijke groeimarkt gezien. Voor agrotoerisme is de blijvende aanwezigheid van agrarische bedrijvigheid een voorwaarde en ten aanzien van het betrekkelijk nieuwe fenomeen van zorgtoerisme neemt de gemeente een positief standpunt in. Ontwikkeling en versterking van cultuurtoerisme leidt tot behoud van het cultureel erfgoed in het bijzonder en een vergroting van het draagvlak voor de cultuurhistorie in het algemeen. Daarnaast versterkt cultuurtoerisme de uitstraling van de Terschellinger identiteit. Zo levert cultuurtoerisme een bijdrage aan de, met het oog op de jaarrondexploitatie gewenste, seizoensverbreding.

Voor het strand is de volgende visie geformuleerd: “Wij beschouwen het strand als trekker van ons toeristische product. In deze visie willen wij ons aansluiten bij het beleid zoals in de strandnotitie is vastgelegd. Het algemene uitgangspunt bij dit beleid is dat alle recreatieve en commerciële activiteiten op het strand ondergeschikt zijn aan de op het strand geldende natuurlijke, ecologische en landschappelijke waarden. Het 'ouderwetse' strandvermaak nabij de strandovergangen geniet de grootst mogelijke bescherming. Er is veel ruimte op het strand, dit laat onverlet dat het wenselijk is die ruimte te gaan indelen, zoneren en af te palen. Dit om ongewenste vermenging van activiteiten tegen te gaan. Het beleid van de gemeente is er op gericht om alle strandpaviljoens permanent te laten staan.

Beleidsregel “Strandpaviljoens”
Het beleid van de gemeente is om alle strandpaviljoens permanent te laten staan. Voor vergunningsaanvragen voor uitbreidingen van strandpaviljoens heeft de gemeente de beleidsregel 'Strandpaviljoen' vastgesteld in 2015. Hierin is vastgelegd dat een strandpaviljoen een uitbreiding van een strandpaviljoen tot maximaal 1.000 m^2 mag hebben, waarbij geldt:
- maatvoering gebouw is maximaal 350 $m^{2;}$
- maatvoering terras en serre is maximaal 350 $m^{2;}$
- maatvoering voor kwaliteitsverbetering is maximaal 300 m^2.

In het licht van de motie van de raad wordt onder kwaliteitsverbetering van de bedrijfsvoering onder meer verstaan:
- de verbetering van voorzieningen voor het personeel;
- het vergroten van de opslagruimtes zodat minder transport van goederen hoeft plaats te vinden.

De uiteindelijk bouwaanvraag voldoet aan de maatvoeringen zoals opgenomen in de beleidsregel 'Strandpaviljoen'. Zie hiervoor ook paragraaf 2.4.

Welstandsnota
In de gemeentelijke Welstandsnota (mei 2008) wordt aan nagenoeg elk deelgebied binnen de gemeente op basis van stedenbouwkundige, landschappelijke en architectonische samenhang een bepaalde kwaliteit toebedeeld, waaraan vervolgens gebiedsgerichte welstandscriteria zijn gekoppeld.

Het projectgebied valt in "Deelgebied 1 Natuurgebieden en strandovergangen" van de Welstandsnota.

In deze deelgebieden dienen bouwplannen in overeenstemming te zijn met de beleidsintentie van het deelgebied. Voor het deelgebied 1 betekent dit dat de verschillende soorten bebouwing in harmonie met de omgeving stand gehouden dienen te worden. Voor standpaviljoens geldt dat deze uit één bouwlaag mogen bestaan, met een kap met een gering helling. Het aanzicht bestaat uit de toepassing van veel glas en houten delen in lichte kleuren.

Welstandscriteria
Bij incidentele verbouwing en verandering en beperkte vervanging van gebouwen in de natuurgebieden en bij de strandovergangen op Terschelling gelden de volgende welstandscriteria:

Algemeen
- een bouwplan dient in overeenstemming te zijn met de beleidsintentie

Ruimte en plaatsing
- er komen verspreid en incidenteel gebouwen voor;
- beheersgebouwen en schuren zijn verspreid in het natuurgebied;
- strandpaviljoens zijn gebouwd op het strand of op palen.

Hoofdvorm
- beheersgebouwen en schuren hebben een op de noodzakelijke functie afgestemde hoofdvorm en maatvoering;
- strandpaviljoens bestaan uit één bouwlaag, met een flauw hellende kap;
- hotels hebben meerdere bouwlagen. Zowel de toepassing van een kap als een platte afdekking komt voor.

Aanzichten en opmaak
- de beheersgebouwen, schuren en strandpaviljoens zijn overwegend opgetrokken uit hout;
- De strandpaviljoens met toepassing van veel glas. houten delen in lichte tinten. Dakbedekking is gedekt donker;
- hotelcomplexen hebben qua materiaal- en kleurgebruik een gevarieerd karakter. Functionele gevelindeling. Lichte tinten.

Het uiteindelijk bouwplan wordt getoetst aan de welstandscriteria. Deze vindt plaats ten tijde van de aanvraag omgevingsvergunning voor de activiteit 'bouwen'.

Conclusie
Het project is in overeenstemming met het Provinciaal beleid.

Hoofdstuk 4 Milieu- en omgevingsaspecten

Voor het project is het van belang dat tijdens de uitvoering en in de nieuwe situatie sprake is van een goede omgevingssituatie. Deze omgevingstoets gaat in op de milieuaspecten en op andere sectorale regelgeving.

4.1 Ecologie

Toetsingskader

Bij ruimtelijke ontwikkelingen moet rekening gehouden worden met de natuurwaarden van de omgeving en met beschermde plant- en diersoorten. Bij de bescherming van gebieden gaat het om op Europees niveau aangewezen Natura 2000-gebieden. Verder worden in de provinciale verordening gebieden beschermd die van belang zijn voor het Natuurnetwerk Nederland (NNN, voorheen de Ecologische Hoofdstructuur). De bescherming van gebieden en soorten is geregeld in de Wet natuurbescherming. Uitgangspunt is dat met beide geen strijdigheid ontstaat. Om dit aan te tonen is een natuurtoets uitgevoerd. De rapportage hiervan is opgenomen in Bijlage 2.

Gebiedsbescherming

Natura 2000-gebieden

Het plangebied ligt nabij twee Natura 2000-gebieden, namelijk de Noordzeekust en Duinen Terschelling. Natura2000-gebied Waddenzee valt volledig buiten het plangebied, en ligt op ongeveer 2500 meter afstand van het plangebied. Op basis van de grote afstand tot dit Natura2000- gebied zijn effecten van de uitvoering van het plan op de instandhoudingsdoelen ervan uitgesloten. Een nadere analyse van de effecten is derhalve alleen nodig met betrekking tot Natura2000-gebied Duinen Terschelling en Noordzeekust.

- De uitvoering van het plan leidt niet tot significant negatieve effecten op de Habitattypen van Natura2000- gebied Noordzeekustzone.
- De uitvoering van het plan leidt niet tot significant negatieve effecten op de Habitatrichtlijn-soorten van Natura2000-gebied Noordzeekustzone.
- De uitvoering van het plan leidt niet tot significant negatieve effecten op de Vogelrichtlijn-soorten van Natura2000-gebied Noordzeekustzone.
- De uitvoering van het plan leidt niet tot significant negatieve effecten op de Habitattypen van Natura2000- gebied Duinen Terschelling.
- Habitatrichtlijn-soorten van Natura2000-gebied Duinen Terschelling komen niet voor.
- De uitvoering van het plan leidt niet tot significant negatieve effecten op de Vogelrichtlijn-soorten van Natura2000-gebied Duinen Terschelling.
- De bouw van het uitgebreide paviljoen op de locatie, alsmede de uitbreiding en de jaarrond openstelling van het gebouw, hebben geen negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen van beide Natura2000- gebieden tot gevolg en is derhalve niet in strijd met de Wet natuurbescherming. De aanvraag van een vergunning bij de provincie Fryslân is niet nodig. Het is evenmin nodig ten behoeve van het plan een Passende beoordeling op te stellen.

Daarnaast worden de bouwwerkzaamheden uitgevoerd in een periode dat verstoringsgevoelige soorten minimaal/incidenteel aanwezig zijn. Voor een nadere beschrijving hiervan wordt verwezen naar de natuurtoets. De bouwwerkzaamheden zijn tijdelijk van aard en er blijft voldoende onverstoord gebied beschikbaar, zodat dat significant negatieve effecten als gevolg van verstoring eveneens worden uitgesloten.

Natuurnetwerk Nederland (NNN)
Het plangebied maakt deel uit van het Natuur Netwerk Nederland (NNN), voorheen de Provinciale Ecologische Hoofdstructuur. Door de bouw van het paviljoen gaat een gering oppervlak van het Netwerk verloren. In beginsel is dit strijdig met de doelstelling van het Netwerk. Het is daarom nodig te komen tot compensatie van het verlies aan natuur. Deze compensatie wordt deels gerealiseerd doordat de locatie van het bestaande paviljoen aan de natuur wordt teruggegeven. De nieuwe locatie is echter in oppervlak groter dan de oude. Dit heeft tot gevolg dat een klein oppervlak definitief voor de het Netwerk verloren gaat. Maatregelen zijn alleen nodig als de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied significant worden aangetast. De uitbreiding is in oppervlak zeer gering, en betreft direct aan het bestaande paviljoen grenzend gebied waarvan de wezenlijke kenmerken door de aanwezigheid van het paviljoen worden bepaald. Bovendien komen geen bijzondere natuurwaarden voor. Er is dus geen sprake van een significante aantasting van wezenlijke kenmerken. De conclusie wordt dan ook getrokken dat compensatie of mitigatie in het kader van het Natuurnetwerk niet nodig is.

Stikstof
Ten behoeve van het project is een stikstofdepositieberekening uitgevoerd, waarbij rekening is gehouden met verkeersbewegingen en de inzet van diesel aangedreven materieel tijdens de aanlegfase en gebruiksfase. De berekening inclusief memo is als bijlage 3 toegevoegd. Uit de berekeningen blijkt dat, na toepassing van intern salderen, de stikstofdepositie nergens hoger is dan afgerond 0,00 mol/ha/jaar en er derhalve geen relevant effect is. Negatieve effecten in de vorm van vermesting en verzuring zijn derhalve niet aan de orde. De aanleg- en exploitatiefase zijn worst-case in dezelfde berekening meegenomen. Voor dit plan geldt geen vergunningplicht op basis van de Wet natuurbescherming (Wnb).

Soortenbescherming
Met betrekking tot de soortenbescherming in de Wet natuurbescherming is geconcludeerd dat de bouw van het paviljoen, de aanwezigheid van het gebouw en de exploitatie in de winter geen negatieve effecten heeft op de populatie van door de beschermde soorten. Daarbij worden enkele mitigerende maatregelen voorgesteld om negatieve effecten op de populatie van de Zandhagedis in de zeereepduinen te kunnen uitsluiten. Het gaat daarbij met name om de maatregel de bouw van het paviljoen te realiseren in de periode van 1 september tot 1 april, de periode waarin de Zandhagedis niet actief is. Daarnaast wordt geadviseerd ten behoeve van de Zandhagedis tijdens de bouw gebruik te maken van de reguliere strandovergang en betreding of berijden van de zeereep te voorkomen. Doordat de initiatiefnemer de voorgestelde maatregelen zal nakomen, wordt voldoende rekening gehouden met het beginsel van zorgvuldig handelen, en is geen sprake van strijdigheid met de wet. De aanvraag van een vergunning is niet nodig. Effecten op overige beschermde soorten zijn uitgesloten. In het kader van de zorgplicht worden geen extra maatregelen voorgesteld.

4.2 Milieuzonering

Onder andere vanuit milieuhygiënisch oogpunt, vergt bedrijvigheid een goede afstemming met andere, in de omgeving aanwezige functies. Nieuwe ontwikkelingen moeten worden getoetst op hun invloed op de in het plangebied aanwezige bedrijvigheid. Hierbij kan gebruik worden gemaakt van de richtlijnen uit de VNG-uitgave 'Bedrijven en milieuzonering' (2009).

Op basis van de VNG-uitgave ‘Bedrijven en Milieuzonering’ is het strandpaviljoen aan te duiden als

kleinschalige horeca. Gezien het karakter van het geheel aan activiteiten zal een maximale richtafstand van 30 meter (voor de aspecten geluid en geur) beschouwd kunnen worden. Binnen deze richtafstanden bevinden zich geen milieugevoelige functies. Er wordt dan ook ruimschoots aan de genoemde richtafstanden voldaan. Daarnaast betreft het strandpaviljoen geen milieugevoelige functie die beschermd dient te worden tegen milieuhinder vanuit omliggende bedrijven of instellingen. Het aspect milieuzonering vormt geen belemmeringen voor de in dit project besloten ontwikkeling.

De dichtstbijzijnde functie in de omgeving is strandhotel Terschelling. De afstand tot deze functie bedraagt ruim 125 meter. Het bedrijf wordt in milieukundig opzicht niet belemmerd door de realisatie van het strandpaviljoen. Er zijn met betrekking tot het aspect milieuzonering geen belemmeringen voor dit project.

4.3 Verkeer en parkeren

Er wordt geen nieuwe parkeergelegenheid gecreëerd omdat dit ruimschoots aanwezig is in de directe omgeving; nabij de strandopgang is een groot parkeerterrein gesitueerd. De bestaande ontsluiting is ontworpen voor het verwerken van veel verkeer, ten behoeve van het strandbezoek.

Het strandpaviljoen is alleen bereikbaar per voet of fiets. Het gemotoriseerde verkeer is enkel bestemmingsverkeer, dat bestaat uit auto’s van personeel en een kleine vrachtauto voor de bevoorrading. De bevoorrading vindt plaats achter het strandpaviljoen.

Door de goede ontsluiting die is gebaseerd op een goede bereikbaarheid van het strand, is geen sprake van een verslechtering van de bereikbaarheid.

4.4 Geluid

Toetsingskader
Het aspect 'geluid' gaat over geluidhinder op geluidsgevoelige objecten als gevolg van verkeer en industrie. De Wet geluidhinder (Wgh) is hiervoor het toetsingskader. Rondom wegen met een maximumsnelheid van meer dan 30 km/uur, spoorwegen en aangewezen bedrijven(terreinen) zijn geluidszones van toepassing. Als geluidsgevoelige objecten, zoals woningen, binnen deze zones worden toegevoegd, dan moet geluidsbelasting op de gevels hiervan worden bepaald en getoetst aan de normen.

Toetsing
Het bouwplan betreft geen nieuwe geluidsgevoelige functie of een functie die tot toename van geluidhinder leidt. Het is daarom niet noodzakelijk om de ontwikkeling te toetsen aan de Wgh.

4.5 Bodem

Toetsingskader
Bij het aspect 'bodem' staat de vraag centraal of de bodemkwaliteit toereikend is voor het nieuwe gebruik. De bodem kan door eerdere (bedrijfs)activiteiten verontreinigd zijn. Voor de ruimtelijke procedure is het van het belang dat verdachte locaties worden gesignaleerd.

Toetsing
Het uitgangspunt wat betreft de bodem in het projectgebied is, dat de kwaliteit ervan zodanig dient te zijn dat er geen risico's zijn voor de volksgezondheid bij het gebruik van het projectgebied voor de gewenste functie. Omdat de locatie een verblijfsgebied voor mensen gaat vormen, is het noodzakelijk inzicht te hebben in de gesteldheid van de bodem. Aangezien onderhavig bouwplan ter vervanging dient van een bestaand horecabedrijfsgebouw hoeft geen (verkennend) bodemonderzoek te worden verricht.

4.6 Luchtkwaliteit

Toetsingskader
In de Wet milieubeheer zijn normen voor luchtkwaliteit opgenomen. Deze normen zijn bedoeld om de negatieve effecten op de volksgezondheid, als gevolg van te hoge niveaus van luchtverontreiniging, tegen te gaan. Als maatgevend voor de luchtkwaliteit worden de gehalten fijn stof (PM_{10}) en stikstofdioxide (NO_2) gehanteerd.

Toetsing
Een onderdeel van de Wet milieubeheer betreft luchtkwaliteit. De wet is bedoeld om de negatieve effecten op de volksgezondheid, als gevolg van te hoge niveaus van luchtverontreiniging, aan te pakken.

Het projectgebied ligt in een landelijke omgeving waar sprake is van een goede luchtkwaliteit. Voor bepaalde initiatieven is bepaald dat deze 'niet in betekenende mate' bijdragen aan de verslechtering van de luchtkwaliteit. Doordat onderhavig plan uitsluitend betrekking heeft op de bouw van een strandpaviljoen ter vervanging van een bestaand paviljoen zal er geen toename zijn van activiteiten welke de luchtkwaliteit negatief kunnen beïnvloeden. De ontwikkeling veroorzaakt geen overschrijding van de normen voor de luchtkwaliteit.

4.7 Archeologie

Toetsingskader
Met betrekking tot dit aspect is per 1 juli 2016 de Erfgoedwet van toepassing. De Omgevingswet (nog niet van kracht) vervangt de Monumentenwet voor het deel dat betrekking heeft op de besluitvorming in de fysieke leefomgeving. Dit geldt ook voor de verordeningen, bestemmingsplannen, vergunningen en ontheffingen op het gebied van archeologie. Tot het van kracht worden van de Omgevingswet zijn deze artikelen te vinden in het Overgangsrecht in de Erfgoedwet. Hier blijven ze ongewijzigd van toepassing, zolang de Omgevingswet nog niet van kracht is.

In de wet zijn archeologische resten beschermd. Wanneer de bodem wordt verstoord moeten archeologische resten intact blijven. Als dit niet mogelijk is, is opgraving een optie. Om inzicht te krijgen in de kans op het aantreffen van archeologische resten in bepaalde gebieden zijn op basis van historisch onderzoek archeologische verwachtingskaarten opgesteld.

Toetsing
Voor het projectgebied is geen dubbelbestemming opgenomen in het geldende bestemmingsplan. Daarnaast is er volgens de FAMKE geen onderzoek noodzakelijk ten aanzien van de periode steentijd - bronstijd en de periode ijzertijd - middeleeuwen. Archeologisch onderzoek is daarom niet noodzakelijk.

4.8 Cultuurhistorie

Toetsingskader
In het Besluit ruimtelijke ordening (Bro) is bepaald dat in een ruimtelijk plan beschreven moet worden hoe met de aanwezige cultuurhistorische waarden rekening is gehouden.

Volgens de gemeentelijke erfgoedvisie en -nota wordt uitgegaan van de Cultuur Historische kaart van de provincie Fryslân (CHK), waar ook de Friese Archeologische Monumentenkaart Extra (FAMKE) deel van uit maakt. Op deze kaarten is informatie opgenomen over archeologische en cultuurhistorische waarden.

Toetsing

Het bestaande strandpaviljoen maakt deel uit van de historische ontwikkeling van het eiland Terschelling als badplaats. Ter plaatse heeft sinds de begin jaren '20/'30 reeds een standpaviljoen gestaan. Gedurende de 2e wereld oorlog is het strandpaviljoen op last van de bezetter afgebroken en vanaf de jaren '60 zijn de verschillende strandpaviljoens, waaronder het huidige strandpaviljoen, op het strand van Terschelling weer terug gekomen. Voorgaande tekst komt uit het Inventarisatierapport Friese Badcultuur .TOEN (juni 2017).

De locatie van het strandpaviljoen maakt derhalve deel uit van de historische ontwikkeling van het eiland Terschelling als badplaats en leent zich vanuit cultuurhistorisch oogpunt daarom uitstekend uit voor een permanente strandpaviljoen.

Aardkundig waardevolle gebieden, bodembeschermingsgebieden
Dit zijn de gebieden waar de bodem een bijzondere waarde vertegenwoordigt. Het betreft cultuurhistorisch interessante bodembeschermingsgebieden uit het Streekplan Fryslân 2007. De gebieden die zijn abiotisch waardevol of antropogeen waardevol voor zover door de bodem bepaald. De abiotisch categorie omvat waardevolle, geologische, geomorfologische of bodemkundige landschapselementen. De antropogene categorie omvat artefacten van de vroegere mens, die bestaan uit archeologische en cultuurhistorische objecten en structuren. Deze gebieden zijn met een nummer op de kaart aangegeven.

Het projectgebied maakt deel uit van nummer 20 'Waddeneilanden'. De eilanden bestaan uit zeer veel gave en karakteristieke duinvormen waarin sedimentatie en erosieprocessen nog steeds plaats vinden, grote strandvlakten en kwelders met de kenmerkende kreken. Met de komst van het strandpaviljoen op palen wordt geen afbreuk gedaan aan de eigenschappen van de 'Waddeneilanden'.

4.9 Water

Toetsingskader
Van groot belang in de ruimtelijke ordeningspraktijk is de vroegtijdige afstemming met het betreffende waterschap. Het projectgebied ligt in het beheersgebied van Wetterskip Fryslân. Doorgaans wordt hiervoor de wettelijk verplichte 'watertoets' doorlopen, als procesinstrument waarmee wordt gewaarborgd dat gevolgen van ruimtelijke ontwikkelingen voor de waterhuishouding meer expliciet worden afgewogen.

Toetsing
Het voornemen is via de digitale watertoets kenbaar gemaakt bij het Wetterskip Fryslân (kenmerk: 20210119-2-25318. Hieruit is naar voren gekomen dat het voornemen beperkte invloed heeft op de wateraspecten die van belang kunnen zijn bij ruimtelijke plannen. De uitkomst is daarom dat de korte procedure moet worden gevolgd (zie bijlage 6).

In het advies staan de maatregelen die Wetterskip Fryslân adviseert om wateroverlast te voorkomen en het water in de sloten schoon te houden. Bij de uitvoering van de plannen wordt hier rekening mee gehouden.

Toename verharding
Door ruimtelijke ontwikkelingen neemt de hoeveelheid verhard oppervlak toe met als gevolg een versnelde afvoer van hemelwater. Het is nodig om deze versnelde afvoer te compenseren om de waterberging in een gebied in stand te houden. De meest voorkomende manier van compenseren is het graven van extra oppervlaktewater. Uiteraard is het toepassen van alternatieve maatregelen in het plan ook mogelijk. Voor de compensatie van toename verhard oppervlak is onderstaande tabel van toepassing.

Gebied	Stedelijk (>200 m²)	Landelijk (>1.500 m²)
Boezem	5%	5%
Polder	10%	10%
Vrij afstromend	Maatwerk mogelijk	Maatwerk mogelijk

Met de bouw van het strandpaviljoen is sprake van een toename verharding van minder dan 1.500 m². In de keur van Wetterskip Fryslân is opgenomen dat het verboden is zonder watervergunning neerslag versneld tot afvoer te laten komen indien daarbij meer dan 200 m^2 onverharde grond in stedelijk gebied en 1.500 m^2 in landelijk gebied wordt bebouwd of verhard. Het is nodig om deze versnelde afvoer te compenseren om de waterberging in een gebied in stand te houden. Er geldt een vrijstelling van de vergunningsplicht wanneer wordt voldaan aan de compensatieregels. De meest voorkomende manier van compenseren is het graven van extra oppervlaktewater.

Omdat de verharding met minder dan 1.500 m^2 toeneemt zijn compenserende maatregelen niet nodig.

Klimaatadaptatie
Om ook in de toekomst prettig te kunnen wonen, werken en recreëren moeten steden en dorpen ingericht worden met het oog op de toekomst. Kansen moeten benut worden om het gebied klimaat robuust in te richten. Zo is het mogelijk om het bebouwd gebied beter bestand te maken tegen hevige regenbuien, periodes van droogte en hitte en de gevolgen van een mogelijke overstroming. Bij de uitwerking van de plannen wordt hier zoveel mogelijk rekening mee gehouden. Het bouwplan voldoet in ieder geval aan de voorwaarden die Rijkswaterstaat stelt om eventuele gevolgen voor het kustfundament te voorkomen. Het bouwplan leidt er dan ook niet toe dat er mogelijk overstromingen ontstaan.

4.9.1 Waterstaatswerk Noordzee Beschermingszone van de primaire waterkering beschermingszone van de primaire waterkering

Voor het gebruik maken van een waterstaatswerk (een oppervlaktewaterlichaam, bergingsgebied, waterkering of kunstwerk zoals een sluis) kan een watervergunning vereist zijn. Voor de waterstaatswerken in beheer bij het Rijk is dat geregeld in het Waterbesluit en de Waterregeling.

Het projectgebied ligt in het beheergebied van het Rijk. In artikel 6.5 lid c van de Waterwet staat dat het verboden is zonder daartoe strekkende vergunning gebruik te maken van een waterstaatswerk of een daartoe behorende beschermingszone door, anders dan in overeenstemming met de functie, daarin, daarop, daarboven, daarover of daaronder werkzaamheden te verrichten, werken te maken of te behouden, dan wel vaste substanties of voorwerpen te storten, te plaatsen of neer te leggen, of deze te laten staan of liggen.

In dit geval is sprake van de bouw van een permanent strandpaviljoen. Derhalve is een watervergunning vereist.

4.10 Externe veiligheid

Toetsingskader
Externe veiligheid gaat over het beheersen van de risico's die ontstaan voor de omgeving bij het gebruik, de opslag en het vervoer van gevaarlijke stoffen, zoals vuurwerk, LPG en munitie. Sinds een aantal jaren is er wetgeving over 'externe veiligheid' om de burger niet onnodig aan te hoge risico's bloot te stellen. De normen voor externe veiligheid zijn vastgelegd in onder andere het Besluit externe veiligheid inrichtingen (Bevi), Besluit externe veiligheid transportroutes (BEVT) en het Besluit externe veiligheid buisleidingen (Bevb).

Het externe veiligheidsbeleid heeft vorm gekregen in de risicobenadering. Er wordt getoetst aan twee verschillende normen: het plaatsgebonden risico (PR) en het groepsrisico (GR). Ten aanzien van het plaatsgebonden risico geldt een kans van 10^{-6} als grenswaarde. Dit betekent dat binnen de zogenaamde PR 10^{-6}-contour geen nieuwe kwetsbare objecten mogen worden toegestaan. Voor ontwikkeling van nieuwe beperkt kwetsbare objecten, geldt deze norm als streefwaarde. Het GR drukt de kans per jaar uit dat een groep mensen van minimaal een bepaalde omvang overlijdt als rechtstreeks gevolg van een ongeval met gevaarlijke stoffen. Het onderscheid tussen kwetsbare en beperkt kwetsbare objecten is vastgelegd in het Besluit externe veiligheid inrichtingen.

Toetsing
In het kader van het aspect externe veiligheid is de risicokaart van de provincie Fryslân bekeken. Hieruit blijkt dat in en in de directe omgeving van het projectgebied geen risicobronnen aanwezig zijn. Deze worden in het projectgebied ook niet mogelijk gemaakt. Vanuit het aspect externe veiligheid bestaan daarom geen belemmeringen en uitgangspunten voor het plan.

4.11 Kabels en leidingen

Toetsingskader
In (de omgeving van) het projectgebied kunnen kabels en leidingen aanwezig zijn die beperkingen opleggen voor de bouwmogelijkheden in het projectgebied. Hierbij valt te denken aan hoogspanningsverbindingen, waterleidingen en straalpaden. Bij leidingen, zoals gas-, water- en rioolpersleidingen, volgen deze belemmeringen uit het zakelijk recht. Bij hoogspanningsverbindingen gaat het om veiligheid en gezondheid. De beperkingen bij straalpaden zijn van belang voor het goed functioneren van de straalpaden.

Toetsing
Binnen het projectgebied is geen sprake van kabels en leidingen waar planologisch rekening mee gehouden moeten worden. Daarom zijn geen verdere maatregelen noodzakelijk en vormt het aspect kabels en leidingen geen belemmering voor dit project.

Wel dient ten aanzien van de aansluiting van het strandpaviljoen rekening gehouden te worden met het verleggen van de bestaande kabels en leidingen naar het nieuwe standpaviljoen. Dit in verband met de aansluiting op bijvoorbeeld het riool en elektriciteitnet. De initiatiefnemer is op dit moment aan het uitzoeken op welke wijze de kabels en leidingen worden aangesloten. De exacte uitvoering hiervan wordt ten tijde van de omgevingsvergunningaanvraag voor 'bouwen' en 'watervergunning' aangetoond.

4.12 Vorm vrije mer-beoordeling

In bijlage C en D van het Besluit m.e.r. is aangegeven welke activiteiten in het kader van het bestemmingsplan planmer-plichtig (bijlage C en D), projectmer-plichtig (bijlage C) of mer-beoordelingsplichtig (bijlage D) zijn. Voor deze activiteiten zijn in het Besluit m.e.r. drempelwaarden opgenomen. Sinds 7 juli 2017 is een aanpassing van het Besluit m.e.r. in werking getreden. Hierin is geregeld dat ook voor projecten die zijn opgenomen in bijlage D, maar beneden de drempelwaarden vallen, een besluit moet worden genomen of een MER nodig is. Op basis van jurisprudentie moet in dat kader worden afgewogen of het plan mogelijk toch belangrijke negatieve milieueffecten heeft, bijvoorbeeld door cumulatie met andere projecten. Dit is een vormvrije mer-beoordeling.

In bijlagen D van het Besluit m.e.r. (D11) is de aanleg, wijziging of uitbreiding van een stedelijk ontwikkelingsproject genoemd. Als drempelwaarden gelden een oppervlakte van 100 hectare of meer, 2.000 of meer woningen of een bedrijfsvloeroppervlak van meer dan 200.000 m2.

Dit project maakt de uitbreiding van een stedelijke functie mogelijk en kan daarmee worden gezien als een stedelijke ontwikkeling. Echter, het is geen 'stedelijk ontwikkelingsproject' zoals bedoeld in het Besluit m.e.r. Het betreft namelijk een kleinschalige en perceelsgebonden ontwikkeling, waarmee geen ondersteunende functies en ontwikkelingen samenhangen. Gelet op de aangegeven drempelwaarden wordt met een stedelijk ontwikkelingsproject een grootschalige, integrale gebieds(her)ontwikkeling bedoeld. Hiervan is geen sprake. De ontwikkeling die dit bestemmingsplan mogelijk maakt is zodoende niet opgenomen in bijlage D van het Besluit m.e.r., waardoor er geen noodzaak is voor een vormvrije mer-beoordeling.

Dit hoofdstuk toont aan dat de ontwikkeling geen belangrijke effecten op het milieu heeft.

Hoofdstuk 5 Uitvoerbaarheid

5.1 Maatschappelijke uitvoerbaarheid

Via de procedure van de omgevingsvergunning kan de maatschappelijke uitvoerbaarheid van het project worden aangetoond. Tijdens deze procedure zijn er verschillende momenten waarop gereageerd kan worden op de plannen.

Procedure omgevingsvergunning
Op grond van artikel 6.18 van het Besluit omgevingsrecht (Bor) is de ontwikkeling voorgelegd aan de betrokken overlegpartners. Daarna heeft de ontwerp-omgevingsvergunning met bijbehorende stukken gedurende een periode van zes weken ter inzage gelegen. Tijdens deze periode bestond de mogelijkheid tot het indienen van zienswijzen. Er is hierbij één zienswijze ingediend. De ingekomen zienswijze is door de gemeente beantwoord en meegewogen in de besluitvorming over het verlenen van de omgevingsvergunning. Tegen dit besluit bestaat de mogelijkheid voor beroep en hoger beroep. De voorgenoemde procedure toont de maatschappelijke uitvoerbaarheid van het project aan.

5.2 Economische uitvoerbaarheid

Voor de uitvoerbaarheid van het project is het van belang te weten of het economisch uitvoerbaar is. De economische uitvoerbaarheid wordt enerzijds bepaald door de exploitatie van het plan (financiële haalbaarheid) en anderzijds door de manier van kostenverhaal van de gemeente (grondexploitatie).

Financiële haalbaarheid
De initiatiefnemer heeft aannemelijk gemaakt dat het project financieel haalbaar is. Om deze reden wordt deze omgevingsvergunningsprocedure doorlopen.

Grondexploitatie
Door middel van de grondexploitatieregeling beschikken gemeenten over mogelijkheden voor het verhalen van kosten, bijvoorbeeld voor het bouw- en woonrijp maken en kosten voor de ruimtelijke procedure. Wanneer sprake is van bepaalde bouwplannen, moet de gemeente hiervoor in beginsel een exploitatieplan vaststellen. Van deze verplichting kan worden afgezien als het kostenverhaal anderszins verzekerd is. Voor vaststelling van het planologisch besluit moet duidelijk zijn op welke wijze potentiële kosten zullen worden verhaald. Voor dit project is op grond van de grondexploitatieregeling sprake van een bouwplan. Met de gemeente worden hiervoor afspraken vastgelegd in een anterieure overeenkomst.

Hoofdstuk 6 Conclusie

Aanleiding
Deze ruimtelijke onderbouwing dient ter afweging voor het verlenen van een omgevingsvergunning met toepassing van artikel 2.12 lid 1 sub a onder 3 van de Wabo, waarmee de ontwikkeling van een permanent strandpaviljoen wordt gerealiseerd.

Afweging
Het project past binnen de beleidskaders van het rijk, de provincie en de gemeente. De bouw van het nieuwe strandpaviljoen voldoet aan de specifieke voorwaarden die het Rijkswaterstaat stelt aan de bouw van bouwwerken in het kustfundament. Met het voorgenomen plan ontstaan dan ook geen belemmeringen voor de instandhouding of versterking van het zandige deel van het kust fundament. Daarnaast past het plan binnen het gemeentelijk beleid om permanente strandpaviljoens mogelijk te maken en is het ontwerp van het strandpaviljoen in lijn met de welstandseisen van de gemeente.

Ook ontstaan er vanuit de sectorale omgevingsaspecten geen belemmeringen. Zo is uit de natuurtoets gekomen dat er geen belemmeringen ontstaan met de Wet natuurbescherming en is voor de overige aspecten ook geen sprake van belemmeringen. De locatie van het strandpaviljoen is passend in zijn omgeving waar historisch gezien er altijd een paviljoen heeft gestaan.

Conclusie
Het verlenen van een omgevingsvergunning voor het project is niet in strijd met een goede ruimtelijke ordening. Voor het project wordt nog een aparte watervergunning aangevraagd. Verder moet rekening gehouden worden met de werkzaamheden in verband met de mogelijke aanwezigheid van de zandhagedis.

Bijlagen ruimtelijke onderbouwing

Bijlage 1 Situering duinvoet

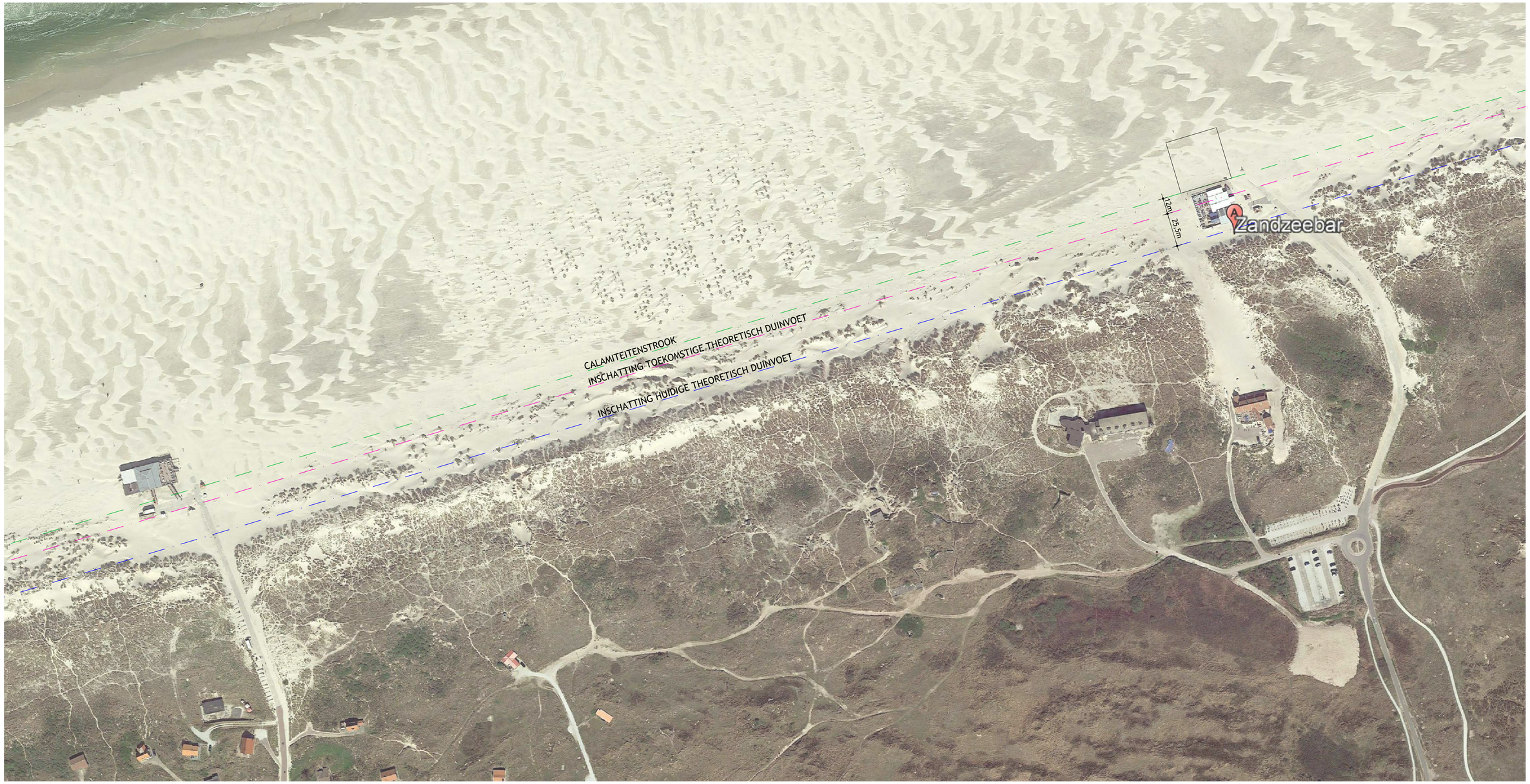

Code	Wijziging	Dat.	Get.	Acc.

Project: Nieuwbouw Strandpaviljoen ZandZeeBar Terschelling

Opdrachtgever: Meerkerk Houtbouw

Onderdeel: Situatie
Voorstel positie bouwblok

VOORSTEL

Projectnummer: MRK.21.006

Formaat: A1

Tekeningnummer: 001

Bestek nummer:

Schaal: 1:1500

Get. G.S. Gez. V.C. Akk. V.C. Datum: 22-02-2021

Filenaam: MRKH.21.006.SO

VAC engineering
Europastraat 3
4515 AL Ijzendijke
T +31 117 40 18 12
E info@vacengineering.nl
W www.vacengineering.nl

© VAC engineering bv Alle rechten voorbehouden

Bijlage 2 Natuurtoets

Het strandpaviljoen van Formerum aan Zee, Terschelling.

De bouw van een nieuw permanent strandpaviljoen op het Noordzeestrand van Terschelling met een oppervlak van 1000 m² en de mogelijkheden tot het gebruik van het paviljoen. Een ecologische beoordeling.

P.J.Zumkehr

ZUMKEHR ECOLOGISCH ADVIESBUREAU
Midsland – Terschelling
Februari 2021

Colofon.

Zumkehr, P.J., 2021. Het strandpaviljoen van Formerum aan Zee, Terschelling.
De bouw van een nieuw permanent strandpaviljoen op het Noordzeestrand van Terschelling met een oppervlak van 1000 m² en de mogelijkheden tot het gebruik van het paviljoen.
Een ecologische beoordeling.
Zumkehr Ecologisch Adviesbureau, Midsland-Terschelling, Februari 2021

Opdrachtgever.
Rho Adviseurs

Uitvoerder.
Zumkehr Ecologisch Adviesbureau.
P.J.Zumkehr, Oude Terpweg 3
8891 GE Terschelling-Midsland
tel. 0562-449196
mob. 06.50.816.092
e-mail: admin@pzumkehr.nl

© Zumkehr Ecologisch Adviesbureau
Overname van gegevens uit dit rapport is toegestaan met bronvermelding.

Het strandpaviljoen van Formerum aan Zee, Terschelling.

De bouw van een nieuw permanent strandpaviljoen op het Noordzeestrand van Terschelling met een oppervlak van 1000 m² en de mogelijkheden tot het gebruik van het paviljoen. Een ecologische beoordeling.

P.J.Zumkehr.

1. Inleiding.

De eigenaar van het strandpaviljoen van Formerum aan Zee op Terschelling heeft een plan opgesteld een nieuw paviljoen te bouwen op een locatie grenzend aan die van het bestaande paviljoen. Het huidige paviljoen staat op enkele meters van de duinvoet – de zeereep – op het Noordzeestrand bij de openbare strandovergang van Formerum aan Zee. Als gevolg van eisen, die aan het beheer van de zeereep worden gesteld, kan het nieuwe paviljoen niet worden gebouwd op de oude locatie, maar komt het te staan op een plateau op palen iets noordelijker van de huidige locatie. De huidige locatie wordt opgeheven en teruggegeven aan de natuur.

De gemeenteraad van Terschelling heeft in 2016 ingestemd met de mogelijkheid strandpaviljoens in oppervlak uit te breiden tot 1000 m². De eigenaar van het strandpaviljoen van Formerum aan Zee wil van deze mogelijkheid gebruik maken en heeft een nieuw ontwerp laten maken voor een groter paviljoen dan het huidige. De vraag is nu of met het nieuwe, uitgebreidere plan strijdigheid kan ontstaan met de natuurbeschermingswetgeving. De initiatiefnemer heeft daarom aan *Zumkehr Ecologisch Adviesbureau* gevraagd een ecologisch onderzoek uit te voeren en een effectanalyse op te stellen. In dit rapport wordt deze effectanalyse gepresenteerd.

Dit rapport heeft de status van *voortoets* volgens het afwegingskader van Natura2000 (gebieds-bescherming). Het strandpaviljoen ligt binnen Natura2000-gebied *Noordzeekustzone* en aan de rand van Natura2000-gebied *Duinen Terschelling*. Tevens worden de relatie met de soortenbescherming van de Wet natuurbeschermingen het Natuur Netwerk Nederland behandeld.

2. Het plangebied en het plan.

Het plangebied is een locatie op het Noordzeestrand van Terschelling ten westen de strandovergang van Formerum aan Zee op ongeveer 40 meter van de voet van de zeewerende duinen.

Het plan betreft het oprichten van een plateau op palen, waarop een nieuw, permanent strandpaviljoen wordt geplaatst. Het nieuwe ontwerp gaat uit van een oppervlak van het plateau van 1000 m². Ook wordt het nieuwe paviljoen iets hoger dan het huidige. Het nieuwe paviljoen zal ruimte bieden aan meer bezoekers dan het huidige. Het aantal zitplaatsen (binnen en buiten) neemt toe van 350 tot 500. Het paviljoen wordt jaarrond geëxploiteerd en is tevens geschikt voor de ontvangst van grotere groepen bezoekers.Het huidige paviljoen wordt op seizoensbasis geëxploiteerd, en is gesloten jaarlijks van 1 november tot 1 april.

3. Bronnen.

Voor het opstellen van dit rapport is gebruik gemaakt van beschikbare informatie met betrekking tot het voorkomen van beschermde natuurwaarden op Terschelling. Alleen gegevens van na 2010 zijn benut. Oudere gegevens worden als niet relevant beschouwd.

De belangrijkste bron voor het toetsen van de effecten aan de eisen van de natuurbeschermingswetgeving is het Beheerplan voor de Natura2000-gebieden van Terschelling dat in 2015 door de Dienst Landelijk Gebied is gepubliceerd (*DLG*, 2015). Voor het in kaart brengen van de habitattypen in de nabijheid van het plangebied is gebruik gemaakt van de habitattypenkaart, die deel uitmaakt van het Beheerplan.

Wat betreft de vegetatiekundige gegevens is gebruik gemaakt van de vegetatiekartering van de Ecologen Groep te Groningen uit 2012 (*Ecologen Groep*, 2013). De in opdracht van Staatsbosbeheer uitgevoerde inventarisatie van karakteristieke plantensoorten in het duingebied in 2020 (*Altenburg & Wymenga*, ongepub.) geldt als bron betreffende het voorkomen van beschermde en zeldzame plantensoorten in de omgeving van het plangebied.

Vogelkundige gegevens zijn afkomstig van de in opdracht van Staatsbosbeheer uitgevoerde broedvogelinventarisatie (*SOVON*, 2017).

Zie voor andere bronnen de literatuurlijst achter in dit rapport

4. Wettelijk kader.

4.1. Wet natuurbescherming (Wnb)

Per 1 januari 2017 is het oude wettelijke stelsel voor de natuurbescherming, zoals voorheen neergelegd in de Natuurbeschermingswet1998, de Flora- en faunawet en de Boswet vervangen door één wet: de Wet natuurbescherming (Wnb). De Wnb vormt het sluitstuk van de decentralisatie van het natuurbeleid van het Rijk naar de provincies, waarbij de bevoegdheden en verantwoordelijkheden op het gebied van het natuurbeleid en het landelijk gebied zo veel mogelijk worden overgedragen van het Rijk naar de provincies, overeenkomstig het 'decentraal-tenzij-beginsel'. Dit is in het verlengde van de bestuursafspraken 2011 – 2015 tussen Rijk, provincies, gemeenten en waterschappen en het daarop gebaseerde onderhandelingsakkoord decentralisatie natuur van 20 september 2011, gesloten tussen Rijk en provincies. Het is de bedoeling dat de Wnb over een paar jaar op haar beurt zal opgaan in de Omgevingswet.

Op grond van de Wnb worden provinciale staten verplicht voor bepaalde onderwerpen regels op te stellen. Daarnaast hebben provinciale staten de mogelijkheid om op een aantal onderwerpen regels te stellen. Deze regels zijn opgenomen in de Verordening Wet natuurbescherming Fryslân 2017. Naast de bevoegdheden die provinciale staten hebben, hebben gedeputeerde staten van Fryslân ook haar bevoegdheden. Dit zijn onder andere bevoegdheden tot het opstellen van beleidsregels op grond van artikel 4:81, eerste lid, van de Algemene wet bestuursrecht. De beleidsregels in het kader van de Wnb zijn opgenomen in deze beleidsregel: de Beleidsregel Wet natuurbescherming Fryslân 2017. De beleidsregel gaat in op de tegemoetkoming in faunaschade en de toedeling van ontwikkelingsruimte uit segment 2 in het kader van de Programmatische Aanpak Stikstof Fryslân.

4.1.1. Natura2000

De natuurgebieden in Nederland die deel uitmaken van het netwerk van Natura2000 ontlenen hun bescherming aan op Europees niveau gemaakte afspraken. De gebiedsbeschermingswetgeving voor de Natura2000-gebieden maakte tot voor kort deel uit van de Natuurbescherminswet1998. Per 1 januari 2017 is deze wetgeving onveranderd in de nieuwe Wnb overgenomen. De Natura2000-gebieden gelden als Speciale Beschermingszones (SBZ's), die zijn aangewezen op grond van de Europese Habitatrichtlijn en/of de Vogelrichtlijn. De SBZ's die in het kader van de Habitatrichtlijn zijn vastgesteld worden ook wel Habitatrichtlijn-gebieden genoemd. Ze zijn aangewezen vanwege bijzondere habitats en soorten (de zogenaamde 'kwalificerende waarden'), genoemd in respectievelijk bijlage I en bijlage II van de richtlijn. De SBZ's in het kader van de Vogelrichtlijn staan ook wel bekend als Vogelrichtlijngebieden. Ze zijn aangewezen ter bescherming van het leefgebied van bedreigde vogels en trekvogels. Als projecten en andere handelingen in of nabij een Natura2000 gebied plaatsvinden, moet onderzocht worden of deze significant negatieve effecten op de kwalificerende waarden van het gebied hebben. Als uit deze beoordeling blijkt dat het gebied wordt aangetast, of duidelijke twijfel bestaat over het uitblijven van die aantasting, kan het bevoegd gezag slechts vergunning verlenen voor de gevraagde activiteit als er geen alternatieven zijn, er een dwingende reden van groot openbaar belang met die activiteit is gemoeid en vóór de ingreep compensatie van natuurwaarden is gerealiseerd.

Als gevolg van de decentralisatie van rijkstaken naar de provincies is de provincie in de nieuwe Wnb bevoegd gezag voor vrijwel alle Natura2000-gebieden. Een uitzondering daarop zijn gebieden van grote omvang die deel uitmaken van meerdere provincies en waarvoor een samenhangend beleid is opgesteld. Het gaat dan onder meer om grote open wateren, zoals de Waddenzee en de Noordzee. Het Rijk is voor deze gebieden bevoegd gezag voor zover het de gedeelten betreft die kunnen worden beschouwd als open water. Wat betreft de toekenning van een Omgevingsvergunning voor de uitvoering van projecten die Natura2000-gerelateerd zijn, gelden de gemeenten als loket. De provincie heeft echter een beoordelende taak, en kan voor projecten waarbij significant negatieve effecten met zekerheid zijn uit te sluiten een "verklaring van geen bedenkingen"afgeven. Een dergelijk oordeel is echter pas mogelijk als de effecten van de uitvoering van projecten zijn geanalyseerd in een zogenaamde "voortoets". Indien uit een voortoets blijkt dat significant negatieve effecten niet met zekerheid uitgesloten zijn, dient een vergunning voor de Wnb te worden aangevraagd bij de provincie. Er dient dan een Passende beoordeling voor het project te worden opgesteld, waarin de aard van de significant negatieve effecten verder wordt uitgewerkt en wordt geanalyseerd of deze effecten door middel van mitigerende maatregelen of compensatie kunnen worden voorkomen.

Voor projecten die binnen of in de omgeving van Natura2000-gebieden worden uitgevoerd is het verplicht de uitstoot van stikstof te berekenen die tijdens de uitvoering van de werkzaamheden of structureel na

voltooiing van het project ontstaan. De berekening is opgesteld door *Rho Adviseurs* door middel van het digitaal toegankelijke programma Aerius Calculator 2020.

4.1.2. Soortenbescherming in de Wnb

De nationale bescherming van soorten werd tot voor kort geregeld door de Flora- en faunawet. Deze is echter per 1 januari 2017 opgegaan in de nieuwe Wnb. Daarmee zijn ook enkele wijzigingen doorgevoerd. De belangrijkste wijziging betreft de verplaatsing van het bevoegd gezag van het Rijk naar de provincies. Een andere wijziging betreft de lijst van beschermde soorten. In de Flora- en faunawet was sprake van drie verschillende beschermingsregimes. Dit onderscheid is in de Wnb vervallen. Wel maakt de wet onderscheid in soorten die beschermd zijn op basis van internationale afspraken en soorten die alleen op nationaal niveau beschermd zijn (de nationale soorten). De bescherming van soorten van internationale betekenis komt overeen met die van de "strikt beschermde soorten", als onderdeel van de oude Flora- en faunawet. Wat deze strikt beschermde soorten betreft zijn er in de nieuwe wet geen veranderingen opgetreden.

Het onderscheid tussen "matig beschermde soorten" en "licht beschermde soorten" uit de Flora- en faunawet is in de Wnb komen te vervallen. In de Wnb geldt voor alle in Nederland voorkomende soorten de zorgplicht. Dit betekent dat bij de uitvoering van plannen of projecten verslechtering van de "staat van instandhouding" van de soorten niet is toegestaan. In de oude Flora- en faunawet was een lijst opgenomen van in Nederland algemene soorten met een "algemeen goede staat van instandhouding in Nederland". Voor dit lijstje gold vrijstelling van de wet als in de algemeen goede staat van instandhouding geen verandering zou optreden. Nu dit onderscheid is opgeheven geldt vanuit de Wnb nu ook voor deze soorten de zorgplicht. Vrijstelling wordt vanuit de Wnb niet meer gegeven. Echter met het verplaatsen van het bevoegd gezag naar de provincies is het verlenen van vrijstelling waar het algemene soorten betreft nu provinciaal beleid geworden. De provincies hebben daarom in aparte beleidsnotities vrijstellingslijsten opgenomen voor soorten waarvoor op provinciaal niveau vrijstelling mogelijk is. Deze vrijstellingslijsten kunnen per provincie verschillen. De lijst van de provincie Fryslân als bijlage 1 in de Beleidregels Wet Natuurbescherming van de Provincie Fryslân 2017 bevat een aantal algemene soorten zoogdieren en amfibieën waarvoor vrijstelling mogelijk is. Daarnaast is een bijlage 2 opgenomen met enkele soorten waarvoor vrijstelling geldt ingeval van overlast. Ook zijn beleidsregels opgesteld over beheer van ganzenpopulaties en betreffende de steenmarter.

Bijlage 1. Vrijstellingslijst Provincie Fryslân. Beleidsregels Wet Natuurbescherming Fryslân 2017.

Zoogdieren	
Aardmuis	Microtus agrestis
Bosmuis	Apodemus sylvaticus
Dwergmuis	Micromys minutus
Bunzing	Mustela putorius
Dwergspitsmuis	Sorex minutus
Gewone bosspitsmuis	Sorex araneus
Egel	Erinaceus europaeus
Haas	Lepus europaeus
Hermelijn	Mustela erminea
Huisspitsmuis	Crocidura russula
Ondergrondse woelmuis	Pitymys subterraneus
Ree	Capreolus capreolus
Rosse woelmuis	Clethrionomys glareolus
Tweekleurige bosspitsmuis	Sorex coronatus
Veldmuis	Microtus arvalis
Wezel	Mustela nivalis
Woelrat	Arvicola terrestris
Amfibieën	
Bruine kikker	Rana temporaria
Gewone pad	Bufo bufo
Kleine watersalamander	Triturus vulgaris
Meerkikker	Rana ridibunda.

Bijlage 2. Vrijstellingslijst Provincie Fryslân. Beleidsregels Wet Natuurbescherming Fryslân 2017.

Roek	Corvus frugilegus ssp frugilegus
Kokmeeuw	Larus ridibundus
Zilvermeeuw	Larus argentatus ssp argentatus
Woelrat	Arvicola terrestris
Aardmuis	Microtus agrestis
Dwergmuis	Micromys minutus
Veldmuis	Microtus arvalis

Voor alle andere soorten geldt in de Wnb een zogenaamde actieve beschermingsplicht gedefinieerd als zorgplicht, waarvoor de "staat van instandhouding" van de populaties centraal staat. Daarnaast geldt voor een aantal in de Wnb apart genoemde soorten een passieve beschermingsplicht. In deze beleidsregel worden de individuen van de opgenomen soorten beschermd tegen schadelijke activiteiten (plukken, het vangen van vlinders etc.). Ten opzichte van de oude Flora- en faunawet zijn veranderingen doorgevoerd, waardoor een groot aantal vaatplanten de beschermde status is kwijtgeraakt. Daarentegen zijn aan de lijst enkele soorten dagvlinders toegevoegd, waaraan voorheen geen beschermde status is toegekend.

4.2. Overige relevante wetgeving.

4.2.1. NNN: Natuur Netwerk Nederland (voorheen de Ecologische Hoofdstructuur).

Het Natuur Netwerk Nederland (voorheen EHS) is onderdeel van het rijksbeleid voor een netwerk van natuurgebieden door Nederland. Waar de grenzen nog globaal zijn vastgesteld, moeten onomkeerbare ingrepen voorkomen worden. Na vaststelling van de exacte grenzen zijn ruimtelijke ingrepen binnen de EHS niet toegestaan als deze de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied significant aantasten, tenzij er geen reële alternatieven zijn en er sprake is van 'redenen van groot openbaar belang'. In uitzonderingsgevallen kan het Rijk de natuurwaarden en functies van het EHS-gebied laten wijken voor andere functies van groot maatschappelijk belang. De initiatiefnemer dient deze belangen en mogelijke alternatieven uitgebreid te motiveren. Daarnaast dient hij *compenserende* dan wel *mitigerende (verzachtende) maatregelen* te treffen (*Ministerie van LNV* 2003).

In vrijwel geheel Friesland is inmiddels de feitelijke Provinciale Ecologische Hoofdstructuur vastgesteld (*Streekplan Fryslân* 2006). In het streekplan is verwoord dat een algemene zorgplicht bestaat voor de instandhouding van kwetsbare soorten. Ruimtelijke ingrepen in de EHS zijn niet toegestaan als deze de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied significant aantasten, tenzij er geen reële alternatieven zijn én er sprake is van 'redenen van groot openbaar belang'. Voor Vogelrichtlijngebieden of Natuurbeschermingswetgebieden – zoals hier het geval is – gelden aanvullende eisen. In het geval van een ingreep worden alle nodige mitigerende maatregelen getroffen. Bij Habitatrichtlijngebieden met prioritaire soorten en/of habitats, zijn onder 'dwingende redenen van groot openbaar belang' niet begrepen 'redenen van sociale of economische aard'. Bij natuurcompensatie is een uitgangspunt dat geen netto-verlies optreedt aan waarden voor wat betreft areaal, kwaliteit en samenhang van de EHS. Voor de Waddeneilanden geldt dat feitelijk alleen kwalitatieve (geen kwantitatieve compensatie) mogelijk is.

Verordening Romte Fryslân

Op 25 juni 2014 hebben Provinciale Staten de Verordening Romte Fryslan/werkwijze RO 2014 vastgesteld (Provincie Friesland, 2015). De provincie stelt hierin o.a. vast welke gebieden deel uitmaken van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) en hoe deze beschermd worden. Deze hoofdstructuur is een samenhangend netwerk van bestaande en nog te ontwikkelen belangrijke natuurgebieden. Dit netwerk vormt de basis voor het natuurbeleid. De EHS bestaat uit kerngebieden (grote aaneengesloten natuurgebieden met een hoge kwaliteit) natuurontwikkelingsgebieden en ecologische verbindingszones. Planologisch heeft de EHS een extra beschermde status. Sinds 2014 wordt de EHS Natuur Netwerk Nederland genoemd (NNN). Deze titel wordt in dit rapport verder gebruikt.

De bescherming van het NNN is vastgelegd in de Verordening Romte Fryslân (31 juli2014 (Provincie Friesland, 2015)). Hierin is onder meer vastgelegd:

- Een ruimtelijk plan dat betrekking heeft op gronden binnen het NNN dient een passende bestemming te hebben met gebruiksregels gericht op behoud, herstel of ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden van het gebied.

• Het plan maakt geen activiteiten en ontwikkelingen mogelijk die leiden tot significante aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden, tot een significante vermindering van de oppervlakte van die gronden, of tot significante aantasting van de samenhang tussen gebieden die deel uitmaken van het NNN.
• Een ruimtelijk plan dat betrekking heeft op gronden nabij het NNN kan nieuwe, niet-agrarische activiteiten en ontwikkelingen mogelijk maken, mits die niet leiden tot een significante aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden van het gebied.

Hiervan kan worden afgeweken wanneer sprake is van een groot openbaar belang, er geen reële alternatieven voor de beoogde ontwikkeling zijn en schade door mitigerende maatregelen zoveel wordt beperkt als redelijkerwijs mogelijk is. Resterende schade wordt gecompenseerd door het treffen van zodanige maatregelen dat geen netto verlies optreedt van wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN in termen van areaal, kwaliteit en samenhang. Daarnaast kan een ruimtelijk plan onderling samenhangende activiteiten en ontwikkelingen mogelijk maken die mede tot doel hebben de kwaliteit of kwantiteit van het NNN op gebiedsniveau te verbeteren, indien per saldo sprake is van verbetering van de natuurwaarden in en rond het gebied, waarbij de oppervlakte van het NNN gelijk blijft of toeneemt. In de plantoelichting dient daartoe een verantwoording opgenomen te worden over de aard, omvang, locaties en het tijdvak van realisatie van de verbetering van de natuurwaarden. Ook dient de wijze waarop tenuitvoerlegging van de daartoe benodigde maatregelen en ingrepen plaatsvindt feitelijk en planologisch gewaarborgd te worden.

Een ruimtelijk plan dat nieuwe activiteiten en ontwikkelingen mogelijk maakt nabij het NNN, die leiden tot een significante aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden daarvan kan doorgang vinden mits er geen reële alternatieven voor de beoogde ontwikkeling zijn, schade door mitigerende maatregelen zoveel als redelijkerwijs mogelijk is wordt beperkt en resterende schade wordt gecompenseerd door het treffen van zodanige maatregelen dat geen netto verlies optreedt van wezenlijke kenmerken en waarden in termen van kwaliteit en samenhang van de ecologische hoofdstructuur.

4.2.2. Planologische Kernbeslissing Waddenzee II en III

De planologische kernbeslissing (PKB) Derde Nota Waddenzee (*VROM* 2001) bevat de hoofdlijnen van het rijksbeleid voor de Waddenzee (*VROM* 2001). De PKB is gebiedsgericht van karakter en integreert het ruimtelijk en ruimtelijk relevante rijksbeleid voor de Waddenzee. De grens van het PKB-gebied kan worden omschreven als het zeegebied van Den Helder tot de rijksgrens met Duitsland. Het PKB-gebied wordt aan de noordkant begrensd door onder meer de kwelders en platen van de Waddenzeekust van de eilanden.

De hoofddoelstelling voor de Waddenzee is de duurzame bescherming en ontwikkeling van de Waddenzee als natuurgebied en het behoud van het unieke open landschap. Om dit te bereiken is het beleid onder meer gericht op de duurzame bescherming en/of een zo natuurlijk mogelijke ontwikkeling van de flora en de fauna en tevens op behoud van de landschappelijke kwaliteiten, met name rust, weidsheid, open horizon en natuurlijkheid. Nieuwe activiteiten dan wel uitbreiding of wijziging van bestaande activiteiten met een economische en/of recreatieve betekenis zijn mogelijk, mits zij passen binnen de hoofddoelstelling voor de Waddenzee.

Met betrekking tot het ontwikkelingsperspectief stelt de PKB onder meer:
De Waddenzee is primair een natuurgebied en een uniek open landschap. De natuurlijke dynamiek van de fysische processen in de Waddenzee, op de Waddeneilanden en in de Noordzeekustzone wordt zo min mogelijk beperkt, zodat zich nieuwe platen, geulen en jonge duin- en kustgebieden kunnen ontwikkelen. De rust, weidsheid en open horizon zijn gewaarborgd en worden hoog gewaardeerd.
Zeezoogdieren, vissen en (trek)vogels zijn duurzaam verzekerd van voldoende voedsel en rust- en voortplantingsgebieden.

Het rijksbeleid ten aanzien van de recreatie op de Waddenzee is gericht op het beheersbaar maken en houden van het recreatief medegebruik en het ontwikkelen van duurzame vormen van recreatie, waarbij de natuurlijke draagkracht van het gebied uitgangspunt is. Voor het recreatief medegebruik geldt een zonering waarbij de voor verstoring gevoelige gebieden worden ontzien. Voorts wordt gesteld dat de flora en fauna van de Waddenzee zich meer ongestoord dienen te kunnen ontwikkelen. Zeehonden behoeven voldoende voedsel en rustplaatsen. Hetzelfde geldt voor de vogels die voldoende ongestoorde hoogwatervluchtplaatsen moeten kunnen vinden en op acceptabele vluchtafstand over voldoende voedsel moeten beschikken, wat zij aldaar ongestoord tot zich moeten kunnen nemen. Een meer ongestoorde ontwikkeling van de Waddenzee is alleen mogelijk wanneer het menselijk gebruik van het gebied hierop (meer) wordt afgestemd (bijvoorbeeld via

zonering) of indien bepaald gebruik - op termijn – wordt afgebouwd. Richting het jaar 2030 zet het kabinet hierop in.

Nieuwe activiteiten en uitbreiding of wijziging van bestaande activiteiten in de Waddenzee dienen daarom aan de hoofddoelstelling te worden getoetst. Het afwegingskader dient ook te worden toegepast voor activiteiten buiten het PKB-gebied die de wezenlijke kenmerken of waarden van de Waddenzee kunnen aantasten (externe werking). Het afwegingskader komt sterk overeen met dat van de Vogel- en Habitatrichtlijn. Elementen hieruit zijn:

Nagegaan dient te worden of er sprake is van aantasting van *wezenlijke kenmerken* of waarden van de Waddenzee.

Er dient rekening te worden gehouden met eventuele *cumulatieve effecten* van verschillende activiteiten op de wezenlijke kenmerken of waarden van de Waddenzee.

Toestemming voor een activiteit kan slechts worden gegeven nadat zekerheid is verkregen dat de activiteit de wezenlijke kenmerken of waarden van de Waddenzee niet zal aantasten. Het *voorzorgbeginsel* brengt met zich mee dat er bij twijfel wordt uitgegaan van aantasting van wezenlijke kenmerken of waarden en van de meest verstrekkende effecten voor de Waddenzee (*worst-case scenario*).

Voor een activiteit die leidt tot aantasting van de wezenlijke kenmerken of waarden en waarvoor geen reële alternatieven aanwezig zijn dient te worden nagegaan of er sprake is van *dwingende redenen van groot openbaar belang*.

Bij een activiteit die leidt tot een aantasting van de wezenlijke kenmerken of waarden dienen *mitigerende en compenserende maatregelen* getroffen te worden. Deze maatregelen dienen in onderlinge samenhang te worden bezien waarbij de eis geldt dat geen netto verlies aan wezenlijke kenmerken of waarden optreedt.

4.2.3. Verdere gebiedsbescherming

De verdere bescherming van natuurgebieden is in beginsel geregeld in bestemmingsplannen die voor alle gronden in Nederland zijn opgesteld wegens de WABO.

5. Voor het plangebied relevante beoordelingsaspecten.

5.1. Wet natuurbescherming (Wnb): ligging t.o.v. de Natura2000-gebieden

Op Terschelling is sprake van drie Natura2000-gebieden die vallen onder de Wet natuurbescherming, namelijk:

- *Duinen Terschelling*
- *Noordzeekustzone*
- *Waddenzee.*

Het plangebied maakt deel uit van Natura2000-gebied *Noordzeekustzone*, en grenst direct aan Natura2000-gebied *Duinen Terschelling*. Natura2000-gebied *Waddenzee* valt volledig buiten het plangebied, en ligt op ongeveer 2500 meter afstand van het plangebied. Op basis van de grote afstand tot dit Natura2000-gebied zijn effecten van de uitvoering van het plan op de instandhoudingsdoelen ervan uitgesloten. Een nadere analyse van de effecten is derhalve alleen nodig met betrekking tot Natura2000-gebied *Duinen Terschelling* en Natura2000-gebied *Noordzeekustzone*.

5.2. Soortenbescherming in de Wet natuurbescherming

De soortenbescherming werd tot voor kort geregeld in de Flora- en faunawet. Deze is echter per 1 januari 2017 opgegaan in de Wet natuurbescherming. Ten opzichte van de oude wet zijn wijzigingen doorgevoerd. Voor alle binnen of in de omgeving van het plangebied voorkomende soorten geldt de zorgplicht. Dit betekent dat de uitvoering van het plan niet tot verslechtering mag leiden van de “staat van instandhouding van de soorten”. Voor soorten die beschermd zijn op basis van internationale verdragen geldt binnen het plangebied een strikte bescherming. De soortenlijst komt overeen met die van de “strikt beschermde soorten” van de oude Flora- en faunawet. De zorgplicht geldt echter tevens voor alle andere voorkomende soorten. Voor algemene soorten is vrijstelling mogelijk. Het gaat dan om soorten met een “algemeen gunstige staat van instandhouding in Nederland”. Vrijstelling geldt als de uitvoering van het plan geen hierin geen verandering teweeg brengt. De vrijstellingslijst is in december 2016 door de provincie Fryslân vastgesteld (*Provincie Fryslân*, 2016a en 2016b). Het soortenbeschermingsaspect in de Wet natuurbescherming is niet gekoppeld aan Natura2000 en is derhalve ook buiten Natura2000-gebieden van toepassing.

5.3. Natuur Netwerk Nederland (NNN), voorheen de Ecologische Hoofdstructuur.

De begrenzingen die door de Provincie Friesland zijn vastgesteld in het kader van de NNN komen in het plangebied overeen met die van de Wet natuurbescherming. De locatie maakt ten dele deel uit van de het netwerk. De EHS heeft betrekking op ingrepen in de ruimtelijke ordening. Daar het plan veranderingen in de ruimtelijke ordening tot gevolg heeft is de wet- en regelgeving met betrekking tot de NNN van toepassing.

5.4. PKB-Waddenzee III.

De PKB-Waddenzee beschermt het Nederlandse waddengebied. Het plangebied ligt niet binnen de grenzen van het PKB-gebied en ook niet langs de rand. De PKB-Waddenzee is dan ook niet van toepassing.

5.5. Bevoegd gezag.

Met betrekking tot de Wet natuurbescherming geldt per 1 januari 2017 de provincie Fryslân als bevoegd gezag. Voor de uitvoering van het plan geldt op zijn minst een meldingsplicht bij de provincie. Indien uit de toets blijkt dat significant negatieve effecten op de te beschermen natuurwaarden (voor Natura2000 de instandhoudingsdoelen) op voorhand zijn uitgesloten, kan de uitvoering van het project worden geregeld via een Omgevingsvergunning van de gemeente Terschelling. De provincie Fryslân dient dan wel een *Verklaring van geen bedenkingen* af te geven. De ecologische analyse geldt dan als een *voortoets*. Voor het hier beschreven project is echter een wijziging van het bestemmingsplan nodig. Om goedkeuring te krijgen voor die wijziging geldt de provincie Fryslân eveneens als bevoegd gezag. Mocht uit de toetsing blijken dat significant negatieve effecten niet op voorhand zijn uit te sluiten, is het nodig voor de Wet natuurbescherming een vergunning aan te vragen bij de Provincie Fryslân. Het is dan van belang in een *Passende Beoordeling* aan te geven of de verwachte significant negatieve effecten door middel van mitigerende maatregelen of compensatie kunnen worden voorkomen.

*5.6. De instandhoudingsdoelen van **Natura2000-gebied Duinen Terschelling**.*

De volgende instandhoudingsdoelen zijn voor Natura2000-gebied *Duinen Terschelling* geformuleerd (prioritaire typen en soorten zijn aangeduid met een *):

H1310	Eenjarige pioniervegetaties van slik- en zandgebieden met *Salicornia ssp* en andere zoutminnende soorten.
H1330	Atlantische schorren (*Glauco-Puccinellietalia maritimae*)
H2110	Embryonale wandelende duinen.
H2120	Wandelende duinen op de strandwal met *Ammophila arenaria* ("witte duinen").
H2130	* Vastgelegde kustduinen met kruidvegetatie ("grijze duinen")
H2140	* Vastgelegde ontkalkte duinen met *Empetrum nigrum*.
H2160	Duinen met *Hippophae rhamnoides*
H2170	Duinen met *Salix repens ssp argentea* (*Salicion arenariae*).
H2180	Beboste duinen van het Atlantische, continentale en boreale gebied.
H2190	Vochtige duinvalleien
H6230	* Soortenrijke heischrale graslanden op arme bodems van berggebieden (en van submontane gebieden in het binnenland van Europa).
H7140	Overgangs- en trilvenen.

Het Natura2000-gebied is aangewezen voor de volgende soorten (prioritaire habitattypen aangeduid met een sterretje):

H1831	Drijvende waterweegbree
H1903	Groenknolorchis

Vogels:
Blauwe kiekendief
Bontbekplevier
Bruine kiekendief
Dodaars
Dwergstern
Paapje
Rietzanger
Strandplevier
Tapuit
Velduil

*5.7. De instandhoudingsdoelen van **Natura2000-gebied Noordzeekustzone**.*

De in het eerste lid bedoelde speciale beschermingszone is aangewezen voor de volgende natuurlijke habitattypen opgenomen in bijlage I van richtlijn 92/43/EEG (prioritaire typen aangeduid met een sterretje):
H1110 Permanent met zeewater van geringe diepte overstroomde zandbanken
H1140 Slik- en zandplaten
H1310 Eenjarige pioniersvegetaties van slik- en zandgebieden met *Salicornia* spp. en andere zoutminnende soorten
H1330 Atlantische schorren (*Glauco Puccinellietalia maritimae*)
H2110 Embryonale wandelende duinen
H2120 Wandelende duinen op de strandwal met *Ammophila arenaria* ("witte duinen")
H2190 Vochtige duinvalleien

Habitatrichtlijn soorten.
De in het eerste lid bedoelde speciale beschermingszone is aangewezen voor de volgende soorten opgenomen in bijlage II van richtlijn 92/43/EEG (prioritaire typen aangeduid met een sterretje):

H1095 Zeeprik
H1099 Rivierprik
H1103 Fint
H1351 Bruinvis
H1364 Grijze zeehond
H1365 Gewone zeehond

Vogelrichtlijn soorten.

Het gebied is aangewezen op basis van de volgende soorten broedvogels:
Dwergstern
Bontbekplevier
Strandplevier.

Het gebied is aangewezen op basis van de volgende soorten trekvogels:
Drieteenstrandloper, Rosse Grutto, Kanoet, Bonte strandloper, Wulp (hoogwatervluchtplaats ter hoogte van paal 24).

6. De natuurwaarden van het plangebied.

6.1. Vegetatie van het plangebied en de omgeving.

Het Noordzeestrand rondom het strandpaviljoen is een nagenoeg onbegroeid strand. In de zone vanaf de duinvoet tot op 100 meter van de duinvoet komen echter groeiplaatsen voor van Biestarwegras (*Elytrigia juncea ssp. boreoatlantica*), welke een aanzet kunnen geven tot spontane duinvorming. De zone waarin dergelijke groeiplaatsen voorkomen wordt gerekend tot de zogenaamde Embryonale duinen, een habitattype van Natura2000-gebied *Noordzeekustzone*. Naast groeiplaatsen van Biestarwegras kunnen in deze zone ook enkele andere halofiele plantensoorten worden gevonden, namelijk Zeeraket (*Cakile maritima*), Zeepostelein (*Honckenya peploides*) en incidenteel Gelobde melde (*Atriplex laciniata*) en Gele hoornpapaver (*Glaucium flavum*).

Op het Noordzeestrand worden twee habitattypen van Natura2000-gebied *Noordzeekustzone* onderscheiden, namelijk:

- H2110 – Embryonale duinen – de zone van de duinvoet tot 100 meter van de duinvoet.
- H1140B – Slik- en zandplaten (Noordzee), het gedeelte van het strand bij de gemiddelde laagwaterlijn.

Habitattype H1140B ligt op het strandgedeelte bij de vloedlijn en heeft geen vegetatie.

De duinen op enkele tientallen meters ten zuiden van het strandpaviljoen maken deel uit van Natura2000-gebied *Duinen Terschelling*. De vegetatie van deze seereepduinen bestaat uit soortenarm Helmduin (*Ammophilion*) en wordt gerekend tot habitattype H2120 – Witte duinen (deels zoekgebied). De duinen direct ten zuiden van het paviljoen maken deel uit van de primaire zeekering, waarin natuurlijke dynamische processen in beperkte mate voorkomen. Als gevolg daarvan zijn de duinen sterk begroeid met Helm. Op enkele plaatsen zijn recent kleine verstuivingen tot ontwikkeling gekomen.

Het zeereepgebied ten westen van de strandovergang is deels bebouwd en heeft een groot aantal uit de Tweede Wereldoorlog overgebleven ruïnes van Duitse bunkers. Dit gedeelte van het duingebied maakt geen deel uit van Natura2000-gebied, maar is een onderdeel van de buiten N2000-gebied gehouden enclave Midsland aan Zee/Formerum aan Zee. Het duingebied ten oosten van de Formerumer badweg maakt in zijn geheel deel uit van het Natura2000-gebied.

Aan de binnenzijde van de zeereep maakt het duinlandschap van het Natura2000-gebied deel uit van diverse habitattypen. In de instuivingszone vanuit de zeereep, de overgang van de zeereep naar de binnenduinen komen vegetaties voor van hoge grassen en ruigtekruiden met naast Helm soorten als Duinriet (*Calamagrostis epigejos*), Akkerdistel (*Cirsium arvense*), Speerdistel (*Cirsium vulgare*), Schermhavikskruid (Hieracium umbellatum) en Zandhaver (Leymus arenarius). Op tal van plaatsen komen struwelen voor van Kruipwilg (*Salix repens*) behorend tot habitattype H2170 (Kruipwilgstruwelen) en struwelen van Duindoorn, behorend tot habitattype H2160 (Duindoornstruwelen).

Op grote schaal zijn aan de binnenzijde van de zeereep vegetaties aanwezig van droge duinen die worden gerekend tot het Buntgrasduin (*Violo-Corynephoretum*) of de Duinschapengras-gemeenschap (*Festuco-Galietum*). Op de overgang van de zeereep naar de binnenduinen komt daarbij een vegetatie voor van Zanddoddegras en Groot duinsterretje (*Tortulo-Phleetum*). Alle drie vegetatietypen worden gerekend tot de zogenaamde Grijze duinen: habitattype H2130B – Grijze duinen (kalkarm) en H2130A – Grijze duinen (kalkrijk). Waardevol zijn de groeiplaatsen van Hondsviooltje (*Viola canina*), Dionviooltje (*Viola curtisii*), Kleine ratelaar (*Rhinanthus minor*), Gewone vleugeltjesbloem (*Polygala vulgaris*) en Wondklaver (*Anthyllis vulneraria*) in deze duinvegetaties. Duingebieden op enige afstand van de zeereep zijn veelal dichtgegroeid met Kraaiheide (*Empetrum nigrum*) en worden gerekend tot habitattype H2140B – Duinen met kraaiheide (droog). Lokaal is langs de Formerumer badweg ook een vegetatie aanwezig van Struikhei (Calluna vulgaris) die wordt gerekend tot habitattype H2150 – Duinen met struikhei. Zie voor de ligging van de habitattypen kaart 3 in de bijlage.

Binnen het plangebied en in de ruime omgeving komen geen door de Habitatrichtlijn beschermde plantensoorten voor. De op Terschelling voorkomende HR-soorten Groenknolorchis *Liparis loeselii* en Drijvende waterweegbree *Luronium natans* zijn uitsluitend bekend van groeiplaatsen op een afstand van vele kilometers van het plangebied.

6.2. Vogels.

De zone met Embryonale duinen op het Noordzeestrand geldt als een belangrijk broedgebied voor de Bontbekplevier. Broedgevallen van de Bontbekplevier zijn vanaf 2000 jaarlijks vastgesteld aan de duinvoet op het Noordzeestrand ten oosten van paal 16 en op de Noordsvaarder. De broedlocaties liggen voornamelijk op

smalle bankjes van schelpgruis aan de duinvoet. Deze bankjes worden beschouwd als de zogenaamde geomorfologische kenmerken die het Noordzeestrand geschikt maken als broedgebied voor de soort. De meeste broedlocaties zijn vastgesteld binnen de grenzen van Natura2000-gebied *Noordzeekustzone*. De bontbekplevier is sinds 2010 niet meer broedend aangetroffen binnen een afstand van 1 kilometer van het plangebied.

De Strandplevier is na 2000 niet meer op het Noordzeestrand als broedvogel aangetroffen, maar komt alleen nog voor op de uiteinden van het eiland (Noordsvaarder, Boschplaat). Voor deze soort geldt echter binnen Natura2000-gebied *Noordzeekustzone* een uitbreidingsdoelstelling. Het strand ten westen en ten oosten van het paviljoen geldt niet als uitbreidingsgebied voor de soort, en is, door de ligging binnen intensief als recreatiestrand gebruikt strandgedeelte, als broedgebied niet geschikt..

De Dwergstern komt als broedvogel in het gebied niet voor. Deze soort is op Terschelling beperkt tot enkele locaties op de Noordsvaarder en de oostpunt van de Boschplaat. Op het Noordzeestrand worden wel regelmatig broedsels gevonden van de Scholekster.

Het gebied heeft geen speciale betekenis voor trekvogels. Wel wordt in het getijdengebied van het Noordzeestrand veelvuldig door de Drieteenstrandloper gefoerageerd.

De duinen aan de binnenzijde van de zeereep zijn een belangrijk broedgebied voor de Tapuit. Daarnaast komen Kneu, Rietgors, Graspieper, Bruine kiekendief, Wulp, Sprinkhaanzanger en Fitis er als broedvogel voor.

6.3. Zoogdieren.

Soorten die in het duingebied nabij het paviljoen voorkomen zijn Bosmuis, Dwergmuis, Dwergspitsmuis, Egel, Gewone bosspitsmuis, Rosse woelmuis, Ree, Haas, en Konijn. De soorten zijn beschermd door de Wnb maar behoren tot categorie de provinciale lijst van soorten waarvoor vrijstelling geldt, mits de uitvoering van het plan geen blijvende verslechtering veroorzaakt aan de populatie van deze soorten in Nederland.

Laatvlieger en Ruige dwergvleermuis zijn gemeld op de Europese Habitatrichtlijn en zijn beschermd door de Wnb. Ter plaatse komen echter geen populaties voor van soorten vleermuizen.

Het Noordzeestrand ter plaatse heeft geen betekenis voor de Gewone en Grijze zeehond.

6.4. Amfibieën, Reptielen en Vissen.

Door het ontbreken van open water in het plangebied komen geen populaties voor van de Rugstreeppad (*Bufo calamita)* of van andere soorten amfibieën en vissen. Wel is een kleine populatie aanwezig van de Rugstreeppad in een vallei aan de binnenzijde van de zeereep ten westen van de parkeerplaats aan het eind van de Formerumer badweg (zie kaart 6 en 7 in de bijlage)

In de omgeving van het plangebied komt een kleine populatie voor van de Zandhagedis (*Lacerta agilis)*, een door de Wnb strikt beschermde soort. De populatie houdt zich voornamelijk op in zeereepduinen ten zuiden van het paviljoen.

6.5. Ongewervelden.

Er komen in het plangebied geen door de Habitatrichtlijn beschermde soorten ongewervelden voor. In de zeereep komen populaties voor van aan Duinviooltje gebonden dagvlindersoorten Zilveren maan, Duinparelmoervlinder en Grote parelmoervlinder. Lokaal komen in grijze duinen aan de binnenzijde van de zeereep populaties voor van de Kommavlinder. De betreffende soorten gelden als beschermd in het kader van de soortenbescherming van de Wnb.

7. Natura2000.

7.1. De natuurwaarden van de bouwlocatie.

De bouwlocatie ligt op het Noordzeestrand. Ter plaatse komt geen vegetatie voor. Er komen geen populaties voor van diersoorten. Er zijn in recente tijd geen broedvogels vastgesteld.

7.2. De instandhoudingsdoelen van Natura2000-gebied *Noordzeekustzone* en het voorkomen ervan in de directe omgeving van de bouwlocatie.

7.2.1. Habitattypen.

- Habitattype 2110 Embryonale duinen.

Het habitattype H2110 – Embryonale duinen is binnen de grenzen van het Natura2000-gebied *Noordzeekustzone* op tal van plaatsen vertegenwoordigd. De ontwikkeling van dit habitattype is de afgelopen tien jaar sterk geweest op de Noordsvaarder, ter hoogte van paal 6 en 20, tussen de strandpalen 24 en 26 en locaal op de oostpunt van de Boschplaat. Sinds 2008 zijn er ontwikkelingen gaande in de richting van dit habitattype op het strand tussen paal 8 en paal 10 en tussen paal 13 en paal 15 (nabij de Koegelwieck). De Habitattypenkaart van DLG, een onderdeel van het Beheerplan voor de Natura2000-gebieden van Terschelling, geeft langs de duinvoet tussen paal 6 en paal 18 op het Noordzeestrand nergens het habitattype aan (*DLG*, 2015). Lokaal komen op betrekkelijk grote schaal vegetaties voor van Biestarwegras, welke echter op de Habitattypenkaart niet als behorend tot het habitattype worden gerekend. Geconcludeerd wordt dan ook dat het habitattype niet binnen een afstand 2 kilometer van de bouwlocatie is aangegeven, maar is de huidige situatie wel voorkomt.

- H1110 Permanent met zeewater van geringe diepte overstroomde zandbanken.

Dit habitattype is binnen het Natura2000-gebied *Noordzeekustzone* uitsluitend toegekend aan gebieden in het zeegat tussen Vlieland en Terschelling en tussen Terschelling en Ameland. De afstand tot het plangebied bedraagt meer dan 10 kilometer.

- H1140 Slik- en zandplaten.

De smalle strook van het Noordzeestrand tussen de laagwaterlijn en de hoogwaterlijn wordt tot dit habitattype gerekend, en dan wel tot het subtype H1140B – Slik- en zandplaten (getijdengebied). De afstand van de bouwlocatie tot dit habitattype bedraagt ongeveer 400 meter.

- H1310 Eenjarige pioniersvegetaties van slik- en zandgebieden met *Salicornia* spp. en andere zoutminnende soorten.

Dit habitattype is binnen Natura2000-gebied Noordzeekustzone aanwezig op de Noordsvaarder en in beperkte mate op de Boschplaat. De afstand tot de bouwlocatie bedraagt meer dan 10 kilometer.

- H1330 Atlantische schorren (*Glauco Puccinellietalia maritimae*).

Idem.

- H2120 Wandelende duinen op de strandwal met *Ammophila arenaria* (“witte duinen”).

Witte duinen komen als habitattype binnen Natura2000-gebied *Noordzeekustzone* voor op de Noordsvaarder, bij paal 6 en 7 en op de Boschplaat. Binnen 2 kilometer van de bouwlocatie komt het habitattype niet voor (zie echter ook Natura2000-gebied *Duinen Terschelling*).

- H2190 Vochtige duinvalleien.

Vochtige duinvalleien zijn binnen Natura2000-gebied Noordzeekustzone alleen vertegenwoordigd op de Noordsvaarder, op meer dan 10 kilometer afstand van de bouwlocatie.

7.2.2. Habitatrichtlijn soorten.

- H1095 Zeeprik
- H1099 Rivierprik
- H1103 Fint

Het voorkomen van de drie soorten vissen is incidenteel en beperkt tot de zeegaten tussen Terschelling en Vlieland en tussen Terschelling en Ameland.

- H1351 Bruinvis.

De soort wordt incidenteel aangetroffen op de Noordzee voor de kust van het Terschellinger strand.

- H1364 Grijze zeehond.

De Grijze zeehond wordt regelmatig foeragerend aangetroffen voor de kust van het Terschellinger Noordzeestrand. Rustgebieden van de soort komen echter op het Noordzeestrand alleen voor bij de westpunt van de Noordsvaarder (Engelsch Hoek) en op de oostpunt van de Boschplaat, derhalve op een afstand van meer dan 10 kilometer van het plangebied.

- H1365 Gewone zeehond.

Dezelfde rustgebieden worden door de Gewone zeehond gebruikt.

7.2.3. Vogelrichtlijn-soorten broedvogels.

- Dwergstern

De dwergstern komt op Terschelling uitsluitend als broedvogel voor op de Spathoek, een onderdeel van de Noordsvaarder aan de Waddenzeezijde. Daarnaast zijn incidenteel broedgevallen bekend op de oostpunt van de Boschplaat. De soort komt derhalve niet tot broeden binnen afstand van 10 kilometer van de bouwlocatie.

- Bontbekplevier.

De bontbekplevier broedt verspreid op het Noordzeestrand van Terschelling in klein aantal. In totaal betreft het jaarlijks hooguit 10 tot 15 broedparen. Broedlocaties liggen sinds 2000 op de Noordsvaarder, op het strand tussen paal 16 en paal 20, en vanaf paal 24 oostwaarts tot op de oostpunt van de Boschplaat. Na 2010 is geen broedgeval meer bastgesteld binnen een afstand van 1 kilometer van het plangebied.

- Strandplevier.

Het jaarlijks aantal broedparen van de strandplevier op het Noordzeestrand van Terschelling is sinds 2000 niet hoger dan 5. Broedgevallen zijn uitsluitend vastgesteld op de Noordsvaarder en op het strand van de Boschplaat, derhalve op een afstand van meer dan 8 kilometer van het plangebied. Voor de strandplevier geldt echter een uitbreidingsdoelstelling. Het Noordzeestrand geldt uit uitbreidingsgebied voor de soort.

7.2.4. Vogelrichtlijn-soorten trekvogels.

- Drieteenstrandloper.

De Drieteenstrandloper foerageert in een jaarlijks groeiend aantal op het hele Noordzeestrand van Terschelling. Daarbij wordt uitsluitend gebruik gemaakt van de zone tussen de hoogwater- en de laagwaterlijn. Ook deze zone nabij de bouwlocatie wordt regelmatig door kleine aantallen Drieteenstrandlopers als zodanig benut. Dit deel van het strand is echter niet van bijzondere betekenis voor de soort. Er komen geen grote concentraties van de soort voor. Het strandgedeelte nabij de bouwlocatie heeft geen specifieke functie als rustgebied voor de soort.

- Rosse Grutto, Kanoet, Bonte strandloper, Wulp

De genoemde soorten genieten bescherming op de hoogwatervluchtplaats die incidenteel ter hoogte van paal 24 op het strand van de Boschplaat voorkomt. De afstand van de bouwlocatie tot deze hoogwatervluchtplaats bedraagt 12 kilometer.

7.2.5. Conclusies.

Ten aanzien van het voorkomen van instandhoudingsdoelen van Natura2000-gebied *Noordzeekustzone* wordt gesteld dat alleen de volgende instandhoudingsdoelen binnen een afstand van 1 kilometer van de bouwlocatie voorkomen:

- Habitattype H2110 – Embryonale duinen (maar niet officieel op de Habitattypenkaart).
- Habitattype H1140 – Slik- en zandplaten.
- Drieteenstrandloper

Benadrukt wordt nogmaals dat broedlocaties van de Bontbekplevier en de Strandplevier niet binnen een afstand van 1 kilometer van de bouwlocatie zijn vastgesteld. Afgaande van de officiële Habitattypenkaart geldt dit ook voor Habitattype H2110, echter omdat dit habitattype in de huidige situatie in de omgeving van het paviljoen recent over een groot oppervlak is ontstaan, wordt het hier in de effectanalyse meegenomen.

7.3. De instandhoudingsdoelen van Natura2000-gebied *Duinen Terschelling* en het voorkomen ervan in de nabije omgeving van het plangebied.

7.3.1. Habitattypen.

- Algemeen.

Het plangebied ligt op een afstand van 40 meter van de noordgrens van Natura2000-gebied *Duinen Terschelling*. De uitvoering van de plannen kan in theorie leiden tot negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen van dit Natura2000-gebied. Het is van belang dergelijke effecten in kaart te brengen. De bouwlocatie ligt daarnaast op 100 meter afstand van Midsland aan Zee/Formerum aan Zee, het gebied met recreatiewoningen, hotels, een bunkergebied en een parkeerplaats, een gebied dat *geen* deel uitmaakt van Natura2000-gebied *Duinen Terschelling* . Alleen de smalle tussenliggende zone tussen de bouwlocatie en de enclave ligt als Natura2000-gebied binnen de invloedssfeer van het plangebied. Het gaat hier om zeewerende duinen van het habitattype H2120 – Witte duinen, deels zoekgebied. Alle andere habitattypen komen op grotere afstand van het plangebied voor ten zuiden en oosten van de enclave, en ten oosten van de strandovergang. Zie ook kaart 3 in de bijlage.

- Habitattypen die alleen op grote afstand van het plangebied voorkomen.

De volgende habitattypen komen niet voor binnen een straal van 1 kilometer van het plangebied:

H1310 Eenjarige pioniervegetaties van slik- en zandgebieden met *Salicornia ssp* en andere zoutminnende soorten. (Noordsvaarder, Boschplaat)
H1330 Atlantische schorren (*Glauco-Puccinellietalia maritimae*). (Noordsvaarder, Boschplaat)
H2110 Embryonale wandelende duinen. (Noordvaarder, Zeereep paal 16 tot 20, Cupido's Polder). Zie voor het voorkomen binnen Natura2000-gebied *Noordzeekustzone* hierboven).
H2180 Atlantische duinbossen (alle subtypen)
H2190 Vochtige duinvalleien (alle subtypen)
H6230 * Soortenrijke heischrale graslanden op arme bodems van berggebieden (en van submontane gebieden in het binnenland van Europa). (Kooibosjes, schraalgraslanden in de duinen bij Oosterend).

Een effect van de bouw van het paviljoen of van het toekomstig gebruik op deze habitattypen kan gezien de grote afstand tussen het plangebied en de locaties waar de habitattypen voorkomen op voorhand worden uitgesloten.

- Habitattypen die binnen een afstand van 1 kilometer van het plangebied voorkomen.

H2120 Wandelende duinen op de strandwal met *Ammophila arenaria* ("witte duinen").

Het habitattype "witte duinen" betreft de zeewerende duinen of zeereep van Terschelling, de duinen die direct aan het Noordzeestrand grenzen. Ook de zone tussen de bouwlocatie en de buiten Natura2000-gebied *Duinen Terschelling* vallende enclave Midsland aan Zee/Formerum aan Zee behoort geheel tot dit type.

H2130A * Vastgelegde kustduinen met kruidvegetatie ("grijze duinen") kalkrijk
H2130B * Vastgelegde kustduinen met kruidvegetatie ("grijze duinen") kalkarm
H2140B * Vastgelegde ontkalkte duinen met kraaihei *Empetrum nigrum*, droog.
H2150 Duinen met struikhei
H2160 Duinen met *Hippophae rhamnoides*
H2170 Duinen met *Salix repens ssp argentea* (*Salicion arenariae*).

De kaart in de bijlage geeft aan dat deze habitattypen weliswaar voorkomen in de ruime omgeving van de bouwlocatie, maar uitsluitend op een afstand van enige honderden meters ten oosten en ten zuiden van de zeereep.

7.3.2. Habitatrichtlijn soorten.

- H1831 Drijvende waterweegbree.

De drijvende waterweegbree is recent (na 2000) uitsluitend aangetroffen in de duinvallei Waterplak tussen West aan Zee en West aan Zee op een afstand van meer dan 1 kilometer van het plangebied.

- H1903 Groenknolorchis

De Groenknolorchis komt op Terschelling in aanzienlijk aantal voor op de Noordsvaarder en nabij paal 3 in de Kroonspolders. Daarnaast zijn er enkele zeer uitgebreide groeiplaatsen in de Kroonpolders bij paal 7, en enkele kleine groeiplaatsen op de Boschplaat bij paal 19 en in de Cupido's polder bij paal 26. Binnen 1 kilometer afstand van het plangebied komen geen groeiplaatsen voor.

7.3.3. Vogelrichtlijn-soorten broedvogels.

Blauwe kiekendief.

De blauwe kiekendief komt op Terschelling in steeds geringer aantal tot broeden in struweelrijke duinvalleien in de duinen. In 2010 was het aantal broedparen niet hoger dan 5. Sinds 2012 is de soort als broedvogel verdwenen, hoewel sinds 2015 weer sprake is van enkele broedpogingen. Broedlocaties liggen niet binnen een afstand van 1 kilometer van de bouwlocatie.

Bruine kiekendief.

Het aantal broedparen van de bruine kiekendief in de duinen van Terschelling is aanzienlijk hoger dan van de blauwe kiekendief. De soort broedt in de omgeving van de Formerumer Badweg in een aantal struweelrijke duinvalleien, echter ook in de vallei ten westen van de parkeerplaats van Formerum aan Zee binnen een afstand van 1 kilometer van het plangebied.

Velduil.

Recente broedgevallen zijn uitsluitend bekend uit de duinen tussen Hoorn en Oosterend en oostwaarts op de Boschplaat. Binnen een afstand van 8 kilometer van het plangebied zijn geen broedgevallen bekend.

Tapuit.

De Tapuit is op Terschelling een broedvogel van dynamische droge duinvegetaties aan de binnenzijde van de zeereep. Ook in de ruime omgeving van de bouwlocatie zijn recent diverse broedgevallen vastgesteld. Het gaat dan met name om de duinen aan de binnenzijde van de zeereep ten zuiden van de parkeerplaats van Formerum aan Zee, en het duingebied ten oosten van de Formerumer badweg. In de aangegeven gebieden wordt de laatste jaren jaarlijks gebroed.

Dodaars.

De Dodaars is een broedvogel van duinplassen, die vooral sterk heeft kunnen profiteren van plagactiviteiten van Staatsbosbeheer. Broedgevallen worden jaarlijks vastgesteld in de geplagde gebieden met open water tussen West aan Zee en West aan Zee, met name de valleien Meisterplak, Waterplak, Sterneplak, Badhuiskuil, Peerkuil en Rijsplak. Alle broedlocaties liggen op ruime afstand (meer dan 1 kilometer) van de bouwlocatie.

Rietzanger.

De soort is een betrekkelijk algemene broedvogel in duinvalleien met een vegetatie van lage struwelen. Ook in de omgeving van Formerum aan Zee wordt jaarlijks gebroed (o.a. in de vallei ten westen van de parkeerplaats van Formerum aan Zee). Broedlocaties komen voor binnen 200 meter van de bouwlocatie.

Paapje.

Ondanks het feit dat de soort een instandhoudingsdoel is van Natura2000-gebied Duinen Terschelling komt deze al sinds 1995 niet meer als broedvogel op Terschelling voor.

Dwergstern, Bontbekplevier, Strandplevier.

De karakteristieke strandbroeders zijn eveneens instandhoudingsdoelen van Natura2000-gebied *Duinen Terschelling*. Dwergstern en Strandplevier zijn echter nooit als broedvogel van het gebied vastgesteld. Van de Bontbekplevier wordt incidenteel broeden vastgesteld aan de binnenzijde van de zeereep tussen paal 16 en paal 18, op meer dan 8 kilometer afstand van de bouwlocatie.

7.3.4. Conclusies.

Uit het bovenstaande blijkt dat het wenselijk is de effecten van de uitvoering van het plan op de instandhoudingsdoelen van Natura2000-gebied *Duinen Terschelling* nader in kaart te brengen. Dit is echter alleen van belang met betrekking tot de habitattypen H2120 – Witte duinen t.m. H2170 – Kruipwilgstruweel, zoals hierboven aangegeven, en het voorkomen van Bruine kiekendief, Tapuit en Rietzanger. Alle andere instandhoudingsdoelen komen voor op een dermate grote afstand van de bouwlocatie dat een effect van de uitvoering van het plan erop op voorhand is uitgesloten.

7.4. Effectanalyse Natura2000. De effecten van de bouw van het in oppervlak uitgebreide strandpaviljoen op de beschermde natuurwaarden.

7.4.1. Natura2000-gebied *Noordzeekustzone*.

7.4.1.1. Effecten van de bouw van het paviljoen en de oppervlakte-uitbreiding.

Hierboven is vastgesteld dat op de bouwlocatie van het paviljoen zelf geen instandhoudingsdoelen van het Natura2000-gebied voorkomen. Daarnaast is geconcludeerd dat de enige instandhoudingsdoelen, die binnen een kilometer afstand van de bouwlocatie voorkomen, zijn:

- Habitattype H2110 – Embryonale duinen
- Habitattype H1140B – Slik- en zandplaten (getijdengebied).
- Drieteenstrandloper

De overige instandhoudingsdoelen komen niet voor binnen een afstand van meer dan 1 kilometer. Een negatieve invloed van de bouw van het paviljoen op deze overige instandhoudingsdoelen is op grond van de grote afstand uitgesloten. Dit geldt ook voor de broedvogels *Bontbekplevier* en *Strandplevier*. Met betrekking tot de Strandplevier geldt binnen Natura2000-gebied *Noordzeekustzone* een uitbreidingsdoel. Dit wil zeggen dat er naar wordt gestreefd dat het aantal broedparen op Terschelling gaat toenemen. Om dit doel te kunnen realiseren zijn enkele potentieel geschikte broedgebieden waar de soort nu niet voorkomt tot uitbreidingsgebied benoemd. Deze gebieden liggen op het Noordzeestrand tussen paal 24 en paal 28. Het Noordzeestrand in de directe omgeving van de bouwlocatie geldt niet als uitbreidingsgebied. De bouw staat dan ook niet op gespannen voet met de uitbreidingsdoelstelling voor de Strandplevier.

Habitattype H2110 – Embryonale duinen is in recente tijd sterk tot ontwikkeling gekomen op het Noordzeestrand ten oosten en westen van het paviljoen. De Habitattypenkaart (DLG, 2015) geeft voor dit gebied echter geen terreindelen met het Habitattype weer. In strikte zin, beoordeeld aan de hand van het Beheerplan, zijn de embryonale duinen hier dus niet vastgesteld, en niet beschermd. Omdat de feitelijke situatie inmiddels is veranderd wordt hier toch een effectanalyse m.b.t. habitattype H2110 opgenomen.

Het habitattype H1140B komt voor op de overgang van het Noordzeestrand naar zee, tussen de hoogwaterlijn en de laagwaterlijn. Dit is ook het foerageergebied van de Drieteenstrandloper. Beide instandhoudingsdoelen komen derhalve niet in de nabije omgeving van de bouwlocatie voor maar op een afstand van ongeveer 400 meter.

Ten behoeve van de bouw van het paviljoen wordt gebruik gemaakt van de openbare strandovergang van Formerum aan Zee. Het paviljoen wordt op een afstand van 40 meter vanaf de duinvoet geplaatst ten westen van de strandovergang. Als gevolg daarvan blijft de invloed van zowel de bouwactiviteiten als van het gebruik van het nieuwe gebouw op de natuurwaarden in de omgeving beperkt tot de locatie zelf en het daaromheen liggende gebied van enkele tientallen meters. De afstand tot de betreffende instandhoudingsdoelen is dermate groot dat een negatieve invloed op de instandhoudingsdoelen is uitgesloten. Benadrukt wordt dat dit tevens geldt voor habitattype H2110 – Embryonale duinen, dat op de bouwplaats zelf en het aangrenzende strandgedeelte ontbreekt. De conclusie geldt echter alleen indien tijdens de bouw uitsluitend van de strandovergang gebruik wordt gemaakt en verkeersbewegingen ten behoeve van de bouw via het strand worden vermeden. Degelijke verkeersbewegingen zijn echter niet logisch en zullen niet plaatsvinden.

De algehele conclusie is dan ook dat de bouw van het in oppervlak uitgebreide paviljoen en het gebruik van het gebouw op de locatie geen negatieve gevolgen hebben voor de instandhoudingsdoelen van Natura2000-gebied *Noordzeekustzone*.

7.4.1.2. Effecten van de jaarrond openstelling en de uitbreiding van het aantal zitplaatsen.

Uitgangspunten.

De initiatiefnemer heeft aangegeven het paviljoen ook in de winterperiode te willen exploiteren. Tot nu toe was het oude paviljoen alleen in de zomerperiode van 1 april tot 1 november open. De uitbreiding van de openstelling is ten opzichte van de oude situatie een vorm van nieuw gebruik, waarvan de effecten moeten worden getoetst aan de gevolgen voor de instandhoudingsdoelen. Tevens wordt het aantal zitplaatsen van het paviljoen uitgebreid van 350 tot 500. In de zomerperiode leidt dit tot een toename van het aantal bezoekers aan het paviljoen van 150 man. In de winterperiode biedt de jaarrond openstelling tot een maximale toename van het aantal bezoekers van 500 man indien het paviljoen in die periode vol zou zitten. In de praktijk zal dit echter zelden voorkomen.

De reguliere openstelling en het reguliere gebruik van het paviljoen in de zomerperiode van 1 april tot 1 november kan worden beschouwd als bestaand gebruik. De effecten ervan worden in kaart gebracht in het beheersplan voor de Natura2000-gebieden dat momenteel door de Dienst Landelijk Gebied (DLG) wordt opgesteld. Het is derhalve niet nodig hier in deze ecologische beoordeling aandacht aan te besteden.

Overigens kan worden toegevoegd dat in het Beheerplan ook een beoordeling wordt gegeven betreffende de aanwezigheid van de paviljoens en de openstelling ervan in de winter.

De gevolgen van openstelling in de winterperiode voor de instandhoudingsdoelen van Natura2000-gebied Noordzeekustzone.

Hiervoor is aangegeven dat in de omgeving van het paviljoen van Formerum aan Zee uitsluitend de volgende instandhoudingsdoelen voorkomen:

- Habitattype H2110 – Embryonale duinen
- Habitattype H1140 – Slik- en zandplaten.
- Drieteenstrandloper

Omdat Embryonale duinen niet binnen 50 meter van het paviljoen voorkomen en het paviljoen op een afstand van 400 meter van beide andere instandhoudingsdoelen ligt kan van de openstelling in de winterperiode een negatief effect op de instandhoudingsdoelen worden uitgesloten.

Benadrukt moet worden dat er geen negatieve effecten te verwachten zijn met betrekking tot habitattype H2110 – Embryonale duinen, daar deze in de directe omgeving aangrenzend aan het paviljoen niet voorkomen. De toename van het aantal zitplaatsen in het paviljoen en de jaarrond openstelling kan in zeer beperkte mate een toename van de betreding van embryonale duinen in de ruime omgeving van het paviljoen tot gevolg hebben, als bezoekers ook het strand als recreatiegebied gebruiken. De vegetatie van embryonale duinen bestaande uit Biestarwegras handhaaft zich onder sterke aeolische verstuivingsprocessen. De vegetatie is niet gevoelig voor geringe betreding door recreanten. Een significant negatief effect op oppervlak en kwaliteit van het habitattype in de ruime omgeving van het paviljoen, als gevolg van de uitbreiding van het aantal zitplaatsen en de jaarrond openstelling is uitgesloten.

Een negatief effect op het broeden van de Bontbekplevier en de Strandplevier kan worden uitgesloten, enerzijds doordat beide soorten niet voorkomen in de ruime omgeving, anderzijds daar de openstelling in de winterperiode betrekking heeft op de periode buiten het broedseizoen van de vogels. De beide soorten zijn in de winterperiode niet op het Noordzeestrand aanwezig. Schade aan geomorfologische kenmerken (schelpenstrandjes) van het broedgebied van de plevieren op het Noordzeestrand in de omgeving van het paviljoen kan worden uitgesloten daar deze kenmerken niet in de nabijheid van de locatie voorkomen.

7.4.1.3. Cumulatieve effecten van de openstelling in de winter in relatie tot overig strandgebruik.

Het is van belang te overwegen of de openstelling van het paviljoen in de winter in samenhang met ander strandgebruik kan leiden tot significant negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen van het Natura2000-gebied. De betreffende activiteiten zijn:

- Wandelen
- Strandzeilen
- Surfen, Kite-surfen

- Strandrijden.
- Vissen.

Van belang is in kaart te brengen of ten opzichte van de bestaande situatie verslechtering optreedt door uitbreiding van de activiteiten als gevolg van de openstelling van het paviljoen.

Het gebruik van het strand voor strandzeilen, surfen en kite-surfen is door de gemeente Terschelling aan regels gebonden, met name om te voorkomen dat deze activiteiten plaatsvinden op het Noordzeestrand op ecologisch kwetsbare plekken. Deze plekken liggen niet in de omgeving van het paviljoen. Het kan dan ook worden uitgesloten dat er negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen zullen optreden als gevolg van cumulatie door deze activiteiten in samenhang met de openstelling van het paviljoen.

Hetzelfde kan worden gesteld met betrekking tot sportvissen op het strand. Negatieve effecten kunnen worden uitgesloten daar de openstelling van het paviljoen niet zal leiden tot verslechtering met betrekking tot de instandhoudingsdoelen als gevolg van een toename van het sportvissen.

Verwacht mag worden dat het Noordzeestrand bij het paviljoen in de winter aantrekkelijker wordt voor wandelaars als gevolg van de openstelling van het paviljoen. Een mogelijk effect op de instandhoudingsdoelen is dan uitsluitend te verwachten langs de waterlijn in de omgeving van het paviljoen. Een verslechtering van het hier voorkomende habitattype H1140- Slikken en zandplaten kan worden uitgesloten daar dit habitattype niet gevoelig is voor betreding. Een significante verslechtering van het Noordzeestrand als overwinteringsgebied voor de Drieteenstrandloper kan worden uitgesloten met name doordat het strand in de omgeving van het paviljoen geen bijzondere betekenis heeft als foerageergebied voor de soort.

De relatie tussen de openstelling van het paviljoen en het strandrijden is van belang. Het paviljoen kan bij openstelling in de winter in de periode van 15 oktober tot 1 april worden bezocht door strandrijders. Zij kunnen daarbij het paviljoen benaderen vanaf het harde strand waarop gereden wordt, met een toename van de verkeersbewegingen van het harde strand naar het paviljoen als gevolg. Binnen deze zone komen echter geen instandhoudingsdoelen voor, en er is derhalve geen sprake van verslechtering. Hetzelfde geldt indien strandrijders bij een bezoek aan het paviljoen hun auto op het strand bij het paviljoen parkeren. Hoewel dit in landschappelijke zin als lelijk kan worden ervaren, heeft dit geen verslechtering van de instandhoudingsdoelen tot gevolg daar deze er niet voorkomen. De gemeente Terschelling heeft overigens aangegeven door middel van regelgeving het parkeren naast de paviljoens niet toe te staan. Geconcludeerd kan worden dat de openstelling van het paviljoen in relatie tot het strandrijden in de omgeving van het paviljoen geen verslechtering tot gevolg heeft met betrekking tot de instandhoudingsdoelen.

Door de provincie Fryslân is echter naar aanleiding van enkele ingediende zienswijzen bij procedures in het recente verleden aangegeven dat als gevolg van de openstelling in de winter een paviljoen kan fungeren als centrum waarvandaan het strandrijden wordt bevorderd, met als gevolg een toename van de druk van strandrijders op de instandhoudingsdoelen van het Natura2000-gebied Noordzeekustzone over het hele strand. Verslechtering is dan niet uit te sluiten in gebieden met embryonale duinen of gebieden met geomorfologische kenmerken voor broedlocaties van de plevieren op grote afstand van het paviljoen. Ook kan verslechtering optreden met betrekking tot de overwinteringsmogelijkheden van de Drieteenstrandloper en voor de hoogwatervluchtplaats bij paal 24. De provincie Fryslân heeft om deze redenen de openstelling in de winter van het paviljoen bij Oosterend ter hoogte van paal 18 aanvankelijk tegengehouden. Inmiddels is voor de openstelling in de winter van de paviljoens van West, Midsland en Oosterend echter vergunning afgegeven en zijn deze paviljoens jaarrond open. Het door de Provincie Fryslân aangegeven argument om jaarrond openstelling tegen te houden is daarmee niet meer geldig. Dit geldt derhalve ook voor het paviljoen van Formerum aan Zee.

Geconcludeerd kan dan ook worden dat de openstelling in de winterperiode van het paviljoen in samenhang met andere activiteiten geen verslechtering van de instandhoudingsdoelen van Natura2000-gebied *Noordzeekustzone* tot gevolg heeft in de ruime omgeving van het paviljoen.

7.5. De instandhoudingsdoelen van Natura2000-gebied *Duinen Terschelling.*

In hoofdstuk 7 is vastgesteld dat de bouwlocatie op ongeveer 40 meter van de grens van het Natura2000-gebied *Duinen Terschelling* ligt. Tevens is aangegeven dat in de directe omgeving van de bouwlocatie de volgende instandhoudingsdoelen voorkomen:

- H2120 – Witte duinen
- H2130AB – Grijze duinen, kalkrijk en kalkarm
- H2140B – Duinen met kraaihei, droog
- H2150 – Duinen met struikhei
- H2160 – Duinen met duindoorn
- H2170 – Duinen met kruipwilg
- Bruine kiekendief
- Rietzanger
- Tapuit.

De overige instandhoudingsdoelen komen niet voor binnen een afstand van 1 kilometer van de bouwlocatie. Een negatieve invloed van de bouw van het paviljoen op deze instandhoudingsdoelen is op grond van de grote afstand uitgesloten.

Het habitattype H2120 betreft de duinen van de zeereep direct ten zuiden van de bouwlocatie en ter weerszijde van de strandovergang. De strandovergang zelf wordt beschouwd als een openbare weg waarvoor binnen Natura2000 de exclaveringsformule geldt, met andere woorden: de overgang wordt beschouwd als geen onderdeel van het Natura2000-gebied. Het habitattype staat sterk onder invloed van dynamische processen van wind en zee. Een geringe aantasting van de vegetatie van het habitattype in de directe omgeving van de bouwlocatie als gevolg van de bouw van een paviljoen heeft geen significant negatieve gevolgen voor het habitattype zelf. Omdat de bouwactiviteiten zich beperken tot de bouwlocatie zelf en de zone op enkele tientallen meters rondom de locatie, en bij gebruik van de openbare strandovergang als transportroute, wordt door de uitvoering van de bouwactiviteiten duinen van het habitattype H2120 volledig gemeden. Een negatief effect op het habitattype H2120 als gevolg van de bouw van het paviljoen is dan volledig uitgesloten. Ook zal er geen negatief effect optreden van de aanwezigheid jaarrond van het gebouw zelf en de jaarrond openstelling van het paviljoen. Eerder mag een positief effect worden verwacht als door de aanwezigheid van het paviljoen windluwte wordt gecreëerd met een opeenhoping van zand als gevolg. Het habitattype kan daardoor enigszins worden versterkt.

De overige habitattypen komen voor aan de binnenzijde van de zeereep. Als transportroute voor de bouw van het paviljoen wordt hier de Formerumer badweg gebruikt, een weg die geen deel is van het Natura2000-gebied. Voor de bouw van het paviljoen is het niet nodig het Natura2000-gebied aan weerszijde van de badweg te betreden of te berijden. De bouw van het paviljoen heeft dan ook geen enkel effect op de kwaliteit of het oppervlak van de hier voorkomende habitattypen. Als gevolg van de jaarrond openstelling van het paviljoen kan een minimale toename van de betreding optreden in het duingebied ten noorden van de parkeerplaats. Het duingebied ten noorden van de parkeerplaats maakt echter deel uit van verpacht terrein (Strandhotel), en is niet vrij toegankelijk voor bezoekers aan het strandpaviljoen. Toename van betreding als gevolg van de uitbreiding van het paviljoen en de jaarrond openstelling is hier uitgesloten. Voor het overige is betreding van het duingebied door bezoekers aan het paviljoen die hun auto of fiets parkeren op de parkeerplaats aan de binnenzijde van de zeereep niet erg logisch. De structuur van de vegetatie is hier mede dusdanig dat betreding ervan niet goed mogelijk is. Intensieve toename van de betreding van de habitattypen aan de binnenzijde van de zeereep als gevolg van de uitbreiding van het paviljoen en de jaarrond openstelling zal dan ook uitblijven. Een negatief effect van de op de habitattypen is uitgesloten.

De vochtige vallei ten westen van de parkeerplaats aan de binnenzijde van de zeereep is een broedlocatie van de Bruine kiekendief. Deze vallei is echter niet betrokken bij de bouwactiviteiten t.b.v. het strandpaviljoen. Ook leidt de jaarrond openstelling en de uitbreiding van het paviljoen niet tot een toename van de betreding van deze vallei, met name omdat deze vallei vanaf de parkeerplaats niet te betreden is, en de gangbare verkeersstroom van de parkeerplaats naar het paviljoen loopt via de strandovergang in noordoostelijke richting. De bouw van het paviljoen en het toekomstig gebruik, inclusief de jaarrond openstelling heeft geen negatief effect op de broedlocatie van de Bruine kiekendief.

Met betrekking tot de Tapuit wordt gesteld dat deze recent niet in de zeereep nabij de bouwlocatie heeft gebroed. Tapuiten broeden doorgaans aan de binnenzijde van de zeereep op de overgang van habitattype H2120 – Witte duinen naar andere habitattypen. De duinstrook ten oosten van de strandovergang is plaatselijk aantrekkelijk als broedlocatie. Hetzelfde geldt voor de duinen ten zuiden en westen van de parkeerplaats. Een negatief effect op de geschiktheid van dit gebied als broedlocatie voor de Tapuit als gevolg van de bouw van het paviljoen is echter uitgesloten, daar zoals hierboven aangegeven, tijdens de bouw wordt vermeden dat het broedgebied wordt betreden of bereden. De broedlocaties worden niet dichter benaderd dan over een afstand van 200 meter. Ook het gebruik van het paviljoen zelf en de jaarrond openstelling heeft geen invloed op de geschiktheid van het gebied als broedlocatie van de Tapuit. De broedlocaties liggen daarvoor op een te grote afstand van het paviljoen. Een negatief effect van de uitvoering van het plan op de broedgelegenheid van de Tapuit is uitgesloten.

De Rietzanger komt als broedvogel voor in de vallei ten westen van de parkeerplaats aan de binnenzijde van de zeereep. Voor deze locatie geldt hetzelfde als hierboven is gesteld ten aanzien van de Bruine kiekendief, die in dezelfde vallei broedt, namelijk dat de broedlocatie niet worden betreden of bereden tijdens de bouw van het paviljoen. Ook is geen sprake van een toename van de betreding van deze valleien als gevolg van de jaarrond openstelling van het paviljoen of de uitbreiding ervan. Er is derhalve geen sprake van een significant negatief effect van de uitvoering van het plan op de Rietzanger.

Aanvullend kan worden gesteld dat zowel Bruine kiekendief, Tapuit als Rietzanger uitsluitend in het gebied voorkomen tijdens het broedseizoen van april tot begin september. Het paviljoen is al sinds jaren in deze periode aanwezig en open. De veranderingen die optreden betreffende de jaarrond openstelling spelen zich af in de winterperiode van november tot april, de periode dat deze vogelsoorten niet aanwezig zijn. Omdat tijdens het broedseizoen niets verandert wat betreft de openstelling in vergelijking met de reeds jaren bestaande situatie, is er ook geen effect met betrekking tot de broedmogelijkheden van beide soorten. De uitbreiding van het paviljoen, waardoor meer mensen aanwezig zullen zijn in het paviljoen, heeft evenmin een negatief effect op de broedgelegenheid van deze vogelsoorten.

De conclusie is dan ook dat de effecten van de bouw van het paviljoen, de effecten van uitbreiding van het paviljoen en de effecten van de permanente aanwezigheid en de jaarrond openstelling van het gebouw zich beperken tot de bouwlocatie zelf en de onmiddellijke omgeving ervan. Voor alle habitattypen in de omgeving van het plangebied geldt dat significant negatieve effecten als gevolg van de uitvoering van het plan erop zijn uitgesloten. Dit geldt tevens voor de Vogelrichtlijn-soorten Bruine kiekendief, Tapuit en Rietzanger. Gesteld wordt dat geen negatieve effecten zullen optreden met betrekking tot alle instandhoudingsdoelen van Natura2000-gebied *Duinen Terschelling* in het algemeen.

7.6. Aanvullend: De bouwlocatie ten opzichte van bebouwing in de omgeving.

Aanvullend wordt opgemerkt dat de bouwlocatie van het paviljoen aan de duinvoet van Formerum aan Zee aansluit bij de al aanwezige bebouwing van de enclave Midsland aan Zee/Formerum aan Zee. Er is derhalve geen sprake van het oprichten van een vorm van permanente bebouwing in een verder grootschalig onbebouwd gebied. Het bestaande paviljoen heeft al enige jaren aansluiting op het elektriciteitsnet, waterleiding, gas, riool e.d. Ten behoeve van de bouw van het nieuwe paviljoen kan gebruik gemaakt worden van de al aanwezige aansluitingen.

7.7. *Stikstof-uitstoot en PAS-regeling*

De hoeveelheid extra emissie van stikstof als gevolg van de uitvoering van het plan kan worden berekend door het digitale programma Aerius. Extra emissie ontstaat tijdelijk als gevolg van verbranding van fossiele brandstoffen door bouwverkeer tijdens de bouw. Het gaat hier om een zeer geringe hoeveelheid. Een toename kan ook ontstaan als gevolg van een geringe toename van de verkeersdruk doordat meer mensen het paviljoen kunnen bezoeken, en als gevolg van de openstelling in de winter. Het betreft hier een structurele toename van de emissie van zeer geringe omvang. Een stikstofberekening van het plan is opgesteld door Rho-adviseurs.

7.8. Cumulatie.

Cumulatieve effecten treden op indien als gevolg van de uitvoering van het plan negatieve effecten optreden in samenhang met andere projecten en ontwikkelingen in de nabije omgeving. Het onderhavige project leidt in het geheel niet tot negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen van de Natura2000-gebieden, en doet dat evenmin in relatie tot andere projecten.

Sinds enkele jaren zijn de strandpaviljoens van West aan Zee, Midsland aan Zee en Oosterend gebouwd op plateaus op palen. Deze paviljoens zijn permanent en jaarrond open. Ze liggen op een afstand van twee kilometer of meer van de bouwlocatie. De afstand tot deze paviljoens is dermate groot dat negatieve effecten door cumulatie binnen het Natura2000-gebied *Noordzeekustzone* als gevolg van de aanwezigheid van meerdere paviljoens en de jaarrond openstelling ervan is uitgesloten.

7.9. Samengevat.

De uitvoering van het plan leidt niet tot significant negatieve effecten op de Habitattypen van Natura2000-gebied Noordzeekustzone.

De uitvoering van het plan leidt niet tot significant negatieve effecten op de Habitatrichtlijn-soorten van Natura2000-gebied Noordzeekustzone.

De uitvoering van het plan leidt niet tot significant negatieve effecten op de Vogelrichtlijn-soorten van Natura2000-gebied Noordzeekustzone.

De uitvoering van het plan leidt niet tot significant negatieve effecten op de Habitattypen van Natura2000-gebied Duinen Terschelling.

Habitatrichtlijn-soorten van Natura2000-gebied Duinen Terschelling komen niet voor.

De uitvoering van het plan leidt niet tot significant negatieve effecten op de Vogelrichtlijn-soorten van Natura2000-gebied Duinen Terschelling.

De bouw van het uitgebreide paviljoen op de locatie, alsmede de uitbreiding en de jaarrond openstelling van het gebouw, hebben geen negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen van beide Natura2000-gebieden tot gevolg en is derhalve niet in strijd met de Wet natuurbescherming. De aanvraag van een vergunning bij de provincie Fryslân is niet nodig. Het is evenmin nodig ten behoeve van het plan een Passende beoordeling op te stellen.

8. Soortenbescherming.

8.1. Soorten beschermd op basis van internationale afspraken, voorheen Strikt beschermde soorten.

8.1.1. Zandhagedis.

In delen van de zeereep van Terschelling komt een kleine populatie voor van de Zandhagedis, een strikt beschermde soort. Ook in de zeereep ten zuiden van het plangebied wordt de soort soms gezien. De witte duinen op 40 meter afstand van de bouwlocatie gelden eveneens als onderdeel van het leefgebied. Het is van belang in kaart te brengen of de uitvoering van het plan invloed heeft op de populatie van de Zandhagedis. Op de bouwlocatie zelf komt de soort niet voor.

8.1.2. Rugstreeppad.

De rugstreeppad is eveneens een strikt beschermde soort. Populaties van de soort komen voor in vochtige duinvalleien in de duinen van Terschelling. Vooral in valleien met ondiep open water is op grote schaal sprake van eiafzetting. De populaties van de Rugstreeppad komen voor in de vallei ten westen van de parkeerplaats van Formerum aan Zee, op 500 meter zuidelijk van de bouwlocatie. In droge duinen buiten de vallei kunnen volwassen Rugstreeppadden foeragerend worden aangetroffen. Ze kunnen daar ook overwinteren. Op de bouwlocatie zelf ontbreekt de soort. Volwassen dieren komen er niet foeragerend voor, en overwinteren er niet.

8.1.3. Vleermuizen.

In de omgeving van het plangebied komen geen soorten vleermuizen voor.

8.1.4. Zeehonden.

Het strand nabij de bouwlocatie heeft geen bijzondere betekenis voor de grijze zeehond en de gewone zeehond. Rustplaatsen komen in de nabijheid van de bouwlocatie niet voor. Een invloed van de uitvoering van het plan op de populaties van de zeehonden kan worden uitgesloten.

8.1.5. Insecten.

In de duinen ten zuiden van de bouwlocatie komen op groeiplaatsen van Duinviooltje en Hondsviooltje populaties voor van Zilveren maan, Duinparelmoervlinder en Grote parelmoervlinder, soorten die bescherming genieten volgens de Wnb. Op de bouwlocatie zelf komen geen populaties voor van deze soorten. Hetzelfde geldt voor de Kommavlinder, waarvan in de duinen ten zuiden van de zeereep lokaal kleine populaties zijn aangetroffen.

8.2. Overige soorten, zorgplicht en zorgvuldig handelen.

Voor alle overige soorten geldt in de Wnb de *zorgplicht*. Dit geldt met name voor de kwetsbare soorten waarvoor geen “algeheel goede staat van instandhouding” bestaat. Vrijstelling geldt voor de soorten van de provinciale vrijstellingslijst (zie hoofdstuk 4), als kan worden geconcludeerd dat de uitvoering van het plan geen verandering brengt in de “algeheel goede staat van instandhouding in Nederland” die voor deze soorten geldt.

8.2.1. Vogels.

Voor alle soorten broedvogels geldt de zorgplicht. Op het Noordzeestrand in de ruime omgeving van de bouwlocatie moet rekening worden gehouden met de aanwezigheid van broedende Scholeksters. In de duinen van de zeereep komt de Graspieper en de Tapuit voor. In de struwelen aan de binnenzijde van de zeereep, en ten westen van de parkeerplaats wordt gebroed door Bruine kiekendief, Rietzanger, Sprinkhaanzanger, Kleine karekiet, Fitis, Grasmus, Kneu, Blauwborst, Nachtegaal, Roodborsttapuit, Merel, Winterkoning, Heggenmus en Ekster. Op de bouwlocatie zelf komt geen enkele broedvogelsoort voor. Het huidige paviljoen is voor geen enkele soort een broedgebied. Er komen derhalve geen nesten voor van Gierzwaluw of Huismus. Beschermde nesten ontbreken op de locatie en in de omgeving ervan geheel.

8.2.2. Zoogdieren.

Vrijwel alle soorten zoogdieren, die in de omgeving van de bouwlocatie voorkomen, zijn gemeld op de lijst van soorten waarvoor vrijstelling geldt als de uitvoering van het plan geen verandering brengt in de “algeheel goede staat van instandhouding” van de soorten in Nederland. De vrijstelling is hier van toepassing.

Voorkomende soorten zijn Gewone bosspitsmuis, Dwergspitsmuis, Dwergmuis, Bosmuis, Rosse woelmuis, Egel, Haas en Konijn.

8.2.3. Reptielen, amfibieën, vissen.

Behoudens de boven al genoemde Zandhagedis en Rugstreeppad komen in de nabije omgeving populaties voor van Levendbarende hagedis (duinen ten zuiden n oosten van de Formerumer badweg), Bruine kikker en Kleine watersalamander. De populaties van deze soorten komen echter niet voor binnen een afstand van 300 meter van het plangebied. Op de bouwlocatie komt geen van de genoemde soorten voor.

8.3. Effectanalyse strikt beschermde soorten.

Hiervoor is gewezen op het voorkomen van de Zandhagedis in de zeereep nabij de bouwlocatie van het paviljoen. De Zandhagedis geldt als een strikt beschermde soort. De Zandhagedis is actief van april tot en met september. In het overige deel van het jaar verkeert de soort in winterslaap en is inactief. In beginsel kunnen Zandhagedissen in de actieve periode schade ondervinden van de bouwactiviteiten, met name op de strandovergang. De kans hierop is echter zeer gering. In het kader van zorgvuldig handelen zal de initiatiefnemer om schade te kunnen uitsluiten de bouw van het paviljoen tot uitvoering te brengen in de periode van het jaar dat de zandhagedis niet actief is (september tot april).

De Rugstreeppad komt in de ruime omgeving van het plangebied alleen voor in de vallei ten westen van de parkeerplaats. De soort ontbreekt binnen het plangebied en in de direct aangrenzende duinen. De uitvoering van het plan heeft geen enkel effect op de populatie van de Rugstreeppad.

Binnen het plangebied en de omgeving komen geen vleermuizen voor.

Activiteiten ten behoeve van de bouw van het paviljoen spelen zich af op de bouwlocatie zelf. De duinen met groeiplaatsen van wilde viooltjes en populaties van Duinparelmoervlinder, Zilveren maan en Grote parelmoervlinder worden daarbij niet betreden of bereden. De populaties van deze soorten dagvlinders ondervinden geen schade van de bouw van het paviljoen. Ook leidt de uitbreiding van het paviljoen en de jaarrond openstelling ervan niet tot meer betreding van de duinen waarin de populaties voorkomen. Ook in dit opzicht is schade aan de populaties van de betreffende dagvlinders uitgesloten. Hetzelfde geldt m.b.t. de populatie van de Kommavlinder in de duinen aan de binnenzijde van de zeereep.

8.4. Effectanalyse overige soorten.

8.4.1. Broedvogels.

Op de bouwlocatie en op het Noordzeestrand in de directe omgeving ervan komen geen broedvogels voor. De hiervoor vermelde broedvogels komen uitsluitend voor in de duinen aan de binnenzijde van de zeereep of op nog grotere afstand. Omdat voor de bouw van het paviljoen gebruik wordt gemaakt van de bestaande strandovergang, zal de bouw van het paviljoen geen gevolgen hebben voor broedvogels. Er gaat geen broedgebied verloren. Verstoring van broedende vogels is uitgesloten.

8.4.2. Jaarrond beschermde nesten.

De Wnb beschermt jaarrond de nesten van een aantal vogelsoorten. In en aan gebouwen gaat het vooral om de nesten van Gierzwaluw en Huismus. De Gierzwaluw komt op Terschelling als broedvogel niet voor. Het huidige paviljoen biedt geen ruimte aan Huismussen om te broeden. De soort komt niet voor. Verder zijn de nesten van diverse soorten roofvogels en van Blauwe reiger jaarrond beschermd. Deze soorten ontbreken op en in de omgeving van de bouwlocatie. Jaarrond beschermde nesten ontbreken geheel.

8.4.3. Kwetsbare plantensoorten.

De groeiplaatsen van kwetsbare plantensoorten liggen allen in de duinen aan de binnenzijde van de zeereep. Voor de bouw van het paviljoen wordt dit gebied niet betreden of bereden. De uitvoering van het plan heeft geen gevolgen voor deze groeiplaatsen.

8.4.4. Levendbarende hagedis, Bruine kikker, Kleine watersalamander.

De populaties van deze soorten komen voor in de duinen en duinvalleien aan de binnenzijde van de zeereep op een afstand van meer dan 500 meter van de bouwlocatie. De bouw van het paviljoen heeft geen gevolgen voor de populatie van deze soorten.

8.5. Zorgplicht.

De Wet natuurbescherming stelt het verplicht ervoor zorg te dragen dat voor de populaties van kwetsbare soorten voldoende leefgebied overblijft. Met betrekking tot de broedvogels en de overige soorten wordt hierboven gesteld dat de bouw van het paviljoen volledig plaats vindt buiten het leef- en broedgebied van deze soorten. Een negatief effect op de populaties is uitgesloten. Betreffende het broeden van vogels op het strand (Scholekster) geldt hetzelfde. De broedlocaties liggen op een dermate grote afstand dat een effect is uitgesloten. Op de locatie van het paviljoen en in een straal van 50 meter rondom het paviljoen komen geen populaties of groeiplaatsen van kwetsbare soorten voor. Er bestaat in dit opzicht geen knelpunten met betrekking tot de zorgplicht.

8.6. Vrijstelling.

De bouw van het paviljoen leidt niet tot verandering in de “algeheel goede staat van instandhouding” in Nederland van de populaties van soorten op de Provinciale vrijstellingslijst. De vrijstelling van de wet voor deze soorten is dus van toepassing. Het betreft hier de populaties van kleine zoogdieren en van Bruine kikker en Kleine watersalamander.

8.7. Cumulatieve effecten.

Er is geen sprake van cumulatieve effecten als gevolg van de uitvoering van andere projecten of als gevolg van andere ontwikkelingen in de nabijheid van de locatie tezelfdertijd.

8.8. Conclusie.

De bouw van het in oppervlak uitgebreide paviljoen leidt niet tot strijdigheid met de Wet natuurbescherming wat betreft de soortenbescherming, daar de initiatiefnemer de voorgestelde maatregelen m.b.t. de Zandhagedis nakomt. Ook leidt de jaarrond openstelling van het paviljoen en de toename van het aantal plaatsen in het paviljoen niet tot strijdigheid met de wet. De aanvraag van een ontheffing in het kader van de soortenbescherming van de Wnb bij de provincie Fryslân is niet nodig.

9. Natuur Netwerk Nederland (voorheen Ecologische Hoofdstructuur).

Het plangebied maakt deel uit van het Natuur Netwerk Nederland (NNN), voorheen de Provinciale Ecologische Hoofdstructuur. Door de bouw van het paviljoen gaat een gering oppervlak van het Netwerk verloren. In beginsel is dit strijdig met de doelstelling van het Netwerk. Het is daarom nodig te komen tot compensatie van het verlies aan natuur. Deze compensatie wordt deels gerealiseerd doordat de locatie van het bestaande paviljoen aan de natuur wordt teruggegeven. De nieuwe locatie is echter in oppervlak groter dan de oude. Dit heeft tot gevolg dat een klein oppervlak definitief voor de het Netwerk verloren gaat. Maatregelen zijn alleen nodig als de *wezenlijke kenmerken of waarden* van het gebied significant worden aangetast. De uitbreiding is in oppervlak zeer gering, en betreft direct aan het bestaande paviljoen grenzend gebied waarvan de wezenlijke kenmerken door de aanwezigheid van het paviljoen worden bepaald. Bovendien komen geen bijzondere natuurwaarden voor. Er is dus geen sprake van een significante aantasting van wezenlijke kenmerken. De conclusie wordt dan ook getrokken dat compensatie of mitigatie in het kader van het Natuurnetwerk **niet** nodig is.

10. Conclusies.

Deze effectanalyse heeft betrekking op de bouw van een nieuw paviljoen op het Noordzeestrand bij Formerum aan Zee, ter vervanging van het bestaande paviljoen, en de jaarrond openstelling van het nieuwe paviljoen. Als gevolg van nieuwe gemeentelijke regelgeving wordt de kans geboden het nieuwe paviljoen tot 1000 m² uit te breiden. Daarbij wordt het aantal zitplaatsen uitgebreid van 350 naar 500. Dit rapport geeft een analyse van de mogelijke effecten op de instandhoudingsdoelen van Natuira2000-gebied Noordzeekustzone en Natura2000-gebied Duinen Terschelling. Tevens wordt ingegaan op de relatie met de soortenbescherming van de Wet natuurbescherming en het Natuur Netwerk Nederland.

De volgende conclusies worden getrokken met betrekking tot Natura2000-gebied *Noordzeekustzone*:

- De bouw van het uitgebreide paviljoen en de aanwezigheid van het gebouw jaarrond op de locatie zal niet leiden tot negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen van het Natura2000-gebied.
- Met betrekking tot de bouwactiviteiten wordt als mitigerende maatregel voorgesteld als aanvoerroute naar de bouwlocatie uitsluitend de openbare strandovergang van West aan Zee te gebruiken en verkeersbewegingen ten behoeve van de bouw over het Noordzeestrand verder te voorkomen.
- De exploitatie van het paviljoen in de winterperiode zal niet leiden tot verslechtering van de instandhoudingsdoelen van het Natura2000-gebied.
- Van een verslechtering als gevolg van de jaarrond exploitatie in samenhang met ander strandgebruik (cumulatieve effecten) in de winterperiode is in de ruime omgeving van het plangebied zelf geen sprake.
- De bouw van het uitgebreide paviljoen is niet strijdig met de uitgangspunten van de Wet natuurbescherming. De aanvraag van een vergunning bij de provincie Fryslân is niet nodig. Evenmin is het nodig een Passende beoordeling op te stellen.
- De conclusies staan los van de resultaten van de stikstofberekening met Aerius Calculator

De volgende conclusies zijn getrokken met betrekking tot Natura2000-gebied *Duinen Terschelling*.

- De bouw van het paviljoen, de aanwezigheid van het gebouw op de locatie en de jaarrond exploitatie in de winter leidt niet tot negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen van dit Natura2000-gebied.

Met betrekking tot de soortenbescherming in de Wet natuurbescherming is geconcludeerd dat de bouw van het paviljoen, de aanwezigheid van het gebouw en de exploitatie in de winter geen negatieve effecten heeft op de populatie van door de beschermde soorten. Daarbij worden enkele mitigerende maatregelen voorgesteld om negatieve effecten op de populatie van de Zandhagedis in de zeereepduinen te kunnen uitsluiten. Het gaat daarbij met name om de maatregel de bouw van het paviljoen te realiseren in de periode van 1 september tot 1 april, de periode waarin de Zandhagedis niet actief is. Daarnaast wordt geadviseerd ten behoeve van de Zandhagedis tijdens de bouw gebruik te maken van de reguliere strandovergang en betreding of berijden van de zeereep te voorkomen. Doordat de initiatiefnemer de voorgestelde maatregelen zal nakomen, wordt voldoende rekening gehouden met het beginsel van zorgvuldig handelen, en is geen sprake van strijdigheid met de wet. De aanvraag van een vergunning is niet nodig.

Effecten op overige beschermde soorten zijn uitgesloten. In het kader van de zorgplicht worden geen extra maatregelen voorgesteld.

Als gevolg van de uitbreiding van het paviljoen in oppervlak gaat een gering oppervlak natuurgebied verloren dat behoort tot het Natuur Netwerk Nederland (NNN), voorheen de Ecologische Hoofdstructuur. Het oppervlakverlies is zeer beperkt. In het gebied komen geen wezenlijke natuurwaarden voor. Er is derhalve geen sprake van een aantasting van de wezenlijke kenmerken van het gebied, waarvan het karakter al jaren door de aanwezigheid van een paviljoen wordt bepaald. Het is daarom niet nodig te komen tot compensatie voor het oppervlakverlies.

11. Literatuur.

Aptroot A., et.al., 1998. Bedreigde en kwetsbare korstmossen in Nederland; basisrapport met voorstellen voor de Rode Lijst. Buxbaumiella 44.

Beenen, R, 1998. Soortsbeschermingsplan Rugstreeppad. Provincie Utrecht, Utrecht.

Buro Bakker, 2000. Vegetatiekartering van de terreinen van Staatsbosbeheer op Terschelling 1998 – 1999. Buro Bakker adviesburo voor ecologie, Assen.

DLG, 2015. Concept-Ontwerp-Beheerplan voor de Natura2000-gebieden van Terschelling, inclusief Habitattypenkaart. Dienst Landelijk Gebied, Leeuwarden.

Dijksen, L, L.Bot en A.Ouwerkerk, 2007. De Broedvogels van de terreinen van Staatsbosbeheer op Terschelling in 2006. SOVON-inventarisatierapport 2007/23.

Ecologen Groep, 2013. Vegetatiekartering van de terreinen van Staatsbosbeheer op Terschelling 2012. EG Ecologen Groep, Groningen.

Everts, F.H. et.al., 2013. Vegetatie-trends van N-depositie gevoelige duinhabitats op de Waddeneilanden. Analyse door EGG-Consult onder begeleiding van het OBN-deskundigenteam Duin- en Kustlandschap. Bosschap, Bedrijfschap voor bos- en natuur. Oktober 2013.

Hustings, F en J.W.Vergeer, 2002. Atlas van de Nederlandse Broedvogels, 1998 – 2000. Nederlandse Fauna 5. Nationaal Natuurhistorisch Museum, KNNV Uitgeverij, EIS-Nederland, Leiden.

Janssen J.A.M. en J.H.J.Schaminée, *2003*. Habitattypen. Europese natuur in Nederland. KNNV-uitgeverij Utrecht.

Janssen J.A.M. en J.H.J. Schaminée, *2004*. Soorten van de Habitatrichtlijn. Europese Natuur in Nederland. KNNV-uitgeverij Utrecht.

Koopman, J en W.Stouthamer, 2001. Flora van Terschelling. FFF-rapport 66. Fryske Feriening foar Fjildbiology.

Meijden, R.van der, B. Odé, C.L.G.Groen, J.P.M.Witte en D.Bal, 2000. Bedreigde en kwetsbare vaatplanten in Nederland. Basisrapport met voorstel voor de Rode Lijst. Gorteria, 26-4 (2000).

Ministerie van EZ, 2015. Wet natuurbescherming. Regels ter bescherming van de natuur. Gewijzigd wetsvoorstel 1 juli 2015.

Ministerie LNV, 2000. Aanwijzingsbesluit van het gebied 'Waddeneilanden/ Noordzeekust, Breebaart' als Speciale Beschermingszone, N/2000/320 d.d. 24 maart 2000. Ministerie van landbouw, Natuurbeheer en Visserij, directie Natuurbeheer, Den Haag.

Ministerie van LNV 2004a. Werken aan Natura 2000. Handreiking voor de bescherming van de Vogel- en Habitatrichtlijngebieden. Concept Ministerie van LNV, Den Haag.

Ministerie van LNV 2004b. Besluit Rode Lijsten flora en fauna. Ministerie van LNV, Den Haag.

Ministerie LNV ,2005. Algemene Handreiking Natuurbeschermingswet 1998.

Natuurcompendium 2003; Natuur in cijfers. Rijksinstituut voor milieu en natuur. 2003.

Overleg Duinhagedis, 1999. De Duinhagedis voor de toekomst behouden. Over duinbeheer, versnippering en monitoring. Verslagen en Technische Gegevens 97. Instituut voor Systematiek en Populatiebiologie, Universiteit van Amsterdam

Provincie Fryslân, 2016a. Verordening Wet natuurbescherming Fryslân, 2017. Provinciaal Blad Nr 6515, december 2016.

Provincie Fryslân, 2016b. Besluit van gedeputeerde staten van Fryslân d.d. 27 september 2016 tot vaststelling van de Beleidsregel Wet natuurbescherming 2017. Provinciaal Blad Nr 6542, december 2016.

Sparrius, L. et.al., 2014. Basisrapport Rode Lijst Vaatplanten 2012 volgens Nederlandse en IUCN Criteria. FLORON-rapport 57, FLORON, Nijmegen.

Staatsbosbeheer Terschelling en Rijkswaterstaat Terschelling, 2004. Beheersplan Rijksgronden 2004 – 2014.

Vlinderwerkgroep Fryslân en de Vlinderstichting, 2000. Dagvlinders in Fryslân. Friese Pers Boekerij, Leeuwarden; KNNV Utrecht.

Westhoff, V. en M.F. van Oosten, *1991*. De plantengroei van de Waddeneilanden, KNNV-Zutphen *Wynhoff, I. & C.A.M.van Swaay, 1995*. Bedreigde en kwetsbare dagvlinders in Nederland. Basisrapport met voorstel voor de rode lijst. Vlinderstichting, Wageningen.

Zumkehr, P. ,1994a. Dagvlinders van Terschelling. Van Gorcum, Assen.

Zumkehr, P.J. ,1997. Een inventarisatie van indicatieve plantensoorten op Terschelling in 1995 en 1996. A&W-rapport 177, Staatsbosbeheer Fryslân. Vegetatiekaarten uitgewerkt door Altenburg & Wymenga.

Zumkehr, P.J., 2003. Het effect op de natuurwaarden van verplaatsing van strandpaviljoen "Heartbreak Hotel" naar een nieuwe locatie: een quickscan van de aanwezige natuurwaarden. Zumkehr Ecologisch Adviesbureau, Midsland Terschelling, Januari 2003

Zumkehr, P.J., 2003. Strandpaviljoens van seizoensstandplaats naar permanente bebouwing: de gevolgen voor de natuur. Zumkehr Ecologisch Adviesbureau, Midsland, juni 2003.

Zumkehr, P.J., 2008. De strandpaviljoens op het Noordzeestrand van Terschelling naar jaarrond standplaatsen: Een hernieuwde ecologische beoordeling. Zumkehr Ecologisch Adviesbureau, Midsland, april 2008.
Zumkehr, P.J., 2008. Strandpaviljoen Heartbreak Hotel te Oosterend – Terschelling naar een jaarrond standplaats. De effecten op de natuurwaarden in het kader van de natuurbeschermingswetgeving. Zumkehr Ecologisch Adviesbureau, Midsland, december 2008.
Zumkehr, P.J., 2010. Strandpaviljoen de Branding te Midsland aan Zee, Terschelling. De bouw van een nieuw permanent strandpaviljoen op het Noordzeestrand van Terschelling en de mogelijkheden tot het gebruik van het paviljoen. Een ecologische beoordeling. Zumkehr Ecologisch Adviesbureau, Midsland, november 2010.
Zumkehr, P.J., 2012. De plaatsing van een demontabel strandpaviljoen op het Noordzeestrand van Vlieland; een ecologische beoordeling. Zumkehr Ecologisch Adviesbureau, Midsland, juni 2012.
Zumkehr, P.J., 2013.Strandpaviljoen Heartbreak Hotel open in de winter; een ecologische beoordeling. Zumkehr Ecologisch Adviesbureau. Midsland – Terschelling, Mei 2013.
Zumkehr, P.J., 2013. Monitoring van dagvlinders, libellen en sprinkhanen op Terschelling in 2012. Zumkehr Ecologisch Adviesbureau. Midsland – Terschelling, Oktober 2013.
Zumkehr, P.J., 2014. Het strandpaviljoen van West aan Zee, Terschelling. De bouw van een nieuw permanent strandpaviljoen op het Noordzeestrand van Terschelling en de mogelijkheden tot het gebruik van het paviljoen. Een ecologische beoordeling. Zumkehr Ecologisch Adviesbureau, maart 2014
Zumkehr, P.J., 2017. Het strandpaviljoen van West aan Zee, Terschelling.
De bouw van een nieuw permanent strandpaviljoen op het Noordzeestrand van Terschelling met een oppervlak van 1000 m² en de mogelijkheden tot het gebruik van het paviljoen. Een ecologische beoordeling. *Zumkehr Ecologisch Adviesbureau*, januari 2017.
*Zwart, F. ,*1985. De Broedvogels van Terschelling. Van Gorcum, Assen

Bijlagen.

Tabel 1.
Instandhoudingsdoelen Natura2000- gebied *Duinen Terschelling*.
De onderverdeling in subhabitattypen is niet weergegeven.
De geel aangegeven instandhoudingsdoelen zijn voor het plangebied in de effectanalyse opgenomen. Geconcludeerd wordt dat significant negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen als gevolg van de uitvoering van het plan zijn uitgesloten. De niet gemarkeerde instandhoudingsdoelen ontbreken in de omgeving van het plangebied en spelen in de effectanalyse geen rol.

Natura2000-gebied *Duinen Terschelling* is aangewezen voor de volgende natuurlijke habitattypen (prioritaire habitattypen aangeduid met een sterretje):

H1310	Eenjarige pioniervegetaties van slik- en zandgebieden met *Salicornia ssp* en andere zoutminnende soorten.
H1330	Atlantische schorren (*Glauco-Puccinellietalia maritimae*)
H2110	Embryonale wandelende duinen.
H2120	Wandelende duinen op de strandwal met *Ammophila arenaria* (“witte duinen”).
H2130	* Vastgelegde kustduinen met kruidvegetatie (“grijze duinen”)
H2140	* Vastgelegde ontkalkte duinen met *Empetrum nigrum*.
H2150	Atlantische vastgelegde ontkalkte duinen, duinen met Struikhei (*Calluno-Ulicetea*)
H2160	Duinen met *Hippophae rhamnoides*
H2170	Duinen met *Salix repens ssp argentea* (*Salicion arenariae*).
H2180	Beboste duinen van het Atlantische, continentale en boreale gebied.
H2190	Vochtige duinvalleien
H6230	* Soortenrijke heischrale graslanden op arme bodems van berggebieden (en van submontane gebieden in het binnenland van Europa).

Het Natura2000-gebied is aangewezen voor de volgende soorten (prioritaire habitattypen aangeduid met een sterretje):

H1831	Drijvende waterweegbree
H1903	Groenknolorchis

Vogels:
Blauwe kiekendief
Bontbekplevier
Bruine kiekendief
Dodaars
Dwergstern
Paapje
Rietzanger
Strandplevier
Tapuit
Velduil

Tabel 2.
De instandhoudingsdoelen van Natura2000-gebied *Noordzeekustzone.*
De geel aangegeven instandhoudingsdoelen zijn voor het plangebied in de effectanalyse opgenomen. Geconcludeerd wordt dat significant negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen als gevolg van de uitvoering van het plan zijn uitgesloten. De niet gemarkeerde instandhoudingsdoelen ontbreken in de omgeving van het plangebied en spelen in de effectanalyse geen rol.

H1110 Permanent met zeewater van geringe diepte overstroomde zandbanken
H1140 Slik- en zandplaten
H1310 Eenjarige pioniersvegetaties van slik- en zandgebieden met *Salicornia* spp. en andere zoutminnende soorten
H1330 Atlantische schorren (*Glauco Puccinellietalia maritimae*)
H2110 Embryonale wandelende duinen
H2120 Wandelende duinen op de strandwal met *Ammophila arenaria* ("witte duinen")
H2190 Vochtige duinvalleien

Habitatrichtlijn soorten.
H1095 Zeeprik
H1099 Rivierprik
H1103 Fint
H1351 Bruinvis
H1364 Grijze zeehond
H1365 Gewone zeehond

Vogelrichtlijn soorten.
Dwergstern
Bontbekplevier
Strandplevier.

Het gebied is aangewezen op basis van de volgende soorten trekvogels:
Drieteenstrandloper
Rosse Grutto, Kanoet, Bonte strandloper, Wulp (hoogwatervluchtplaats ter hoogte van paal 24).

Kaart 1. Ligging van het plangebied op Terschelling (rood kader).

Kaart 2. De ligging van het plangebied t.o.v. de Natura2000-gebieden Noordzeekustzone en Duinen Terschelling. Rood kader: bouwlocatie. Geel: grens Natura2000-gebieden.

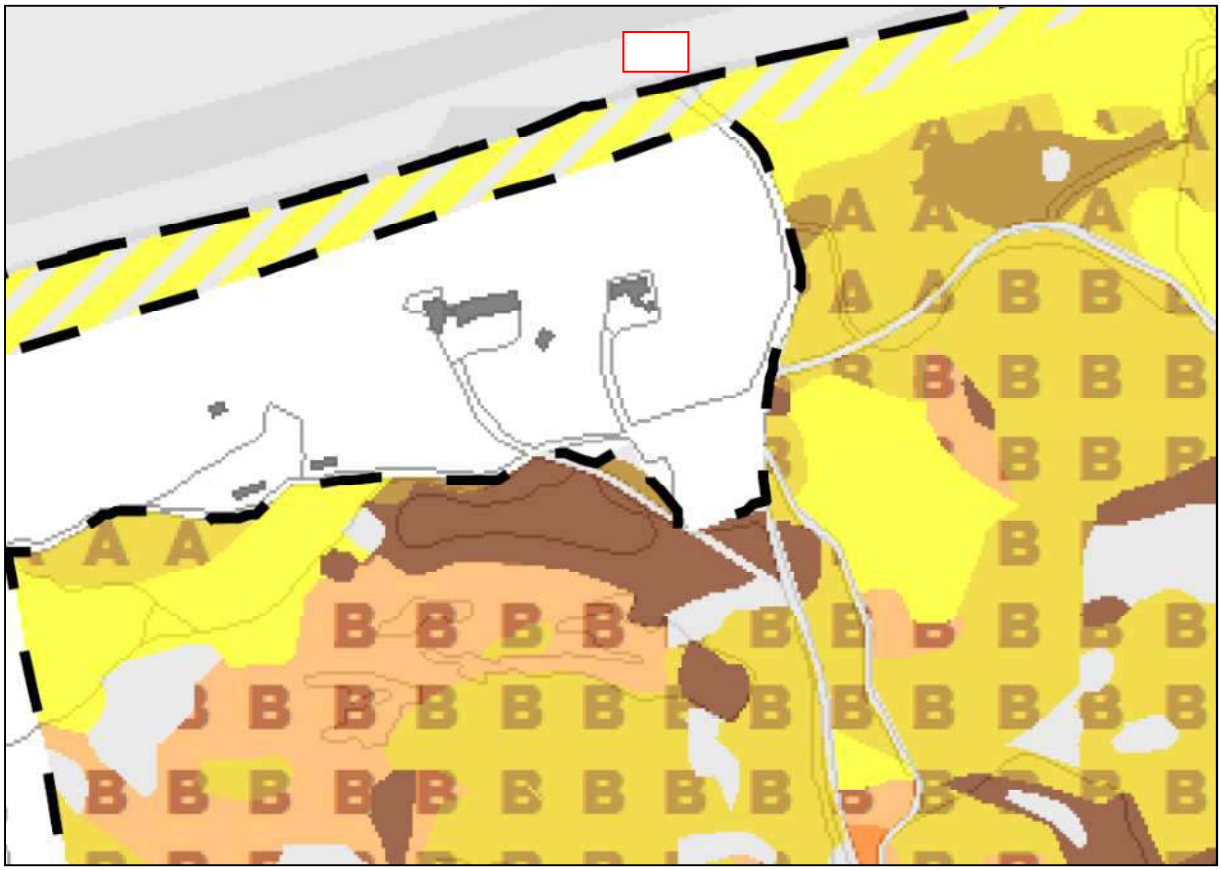

Kaart 3: De Habitattypen van Natura2000-gebied Duinen Terschelling rondom het paviljoen (DLG, 2015).
Geel: H2120 – Witte duinen
Geel gearceerd: ZGH2120 – Zoekgebied Witte duinen
Geel met A: H2130A – Grijze duinen kalkrijk
Geel met B: H2130B – Grijze duinen kalkarm
Lichtbruin met B: H2140B - Duinen met Kraaiheide droog
Oranje: H2150 = Duinen met Struikhei
Vaal bruin zonder letter: H2160 – Duindoornstruweel
Donkerbruin: H2170 – Kruipwilgstruweel
Rood: bouwlocatie strandpaviljoen

Kaart 4: Vogelrichtlijn-soorten Natura2000-gebied Duinen Terschelling nabij de bouwlocatie.
Rood kader: bouwlocatie
T = broedplek Tapuit
B = Broedplek Bruine kiekendief
R = Broedplek Rietzanger

Kaart 5: Instandhoudingsdoelen van Natura2000-gebied Noordzeekustzone nabij de bouwlocatie van het paviljoen (rood kader).

Geel: Habitattype H2110 – Embryonale duinen.
Blauw: Habitattype H1140B – Slik- en zandplaten, getijdengebied.
D = Foerageergebied Drieteenstrandloper

Kaart 6: Populaties van beschermde soorten nabij de bouwlocatie.
Rood kader: bouwlocatie paviljoen.
Z = Zandhagedis
P = Duinparelmoervlinder, Grote parelmoervlinder en Zilveren maan
K = Kommavlinder
R = Rugstreeppad

Kaart 7: In het rapport gebruikte plaatsaanduidingen.

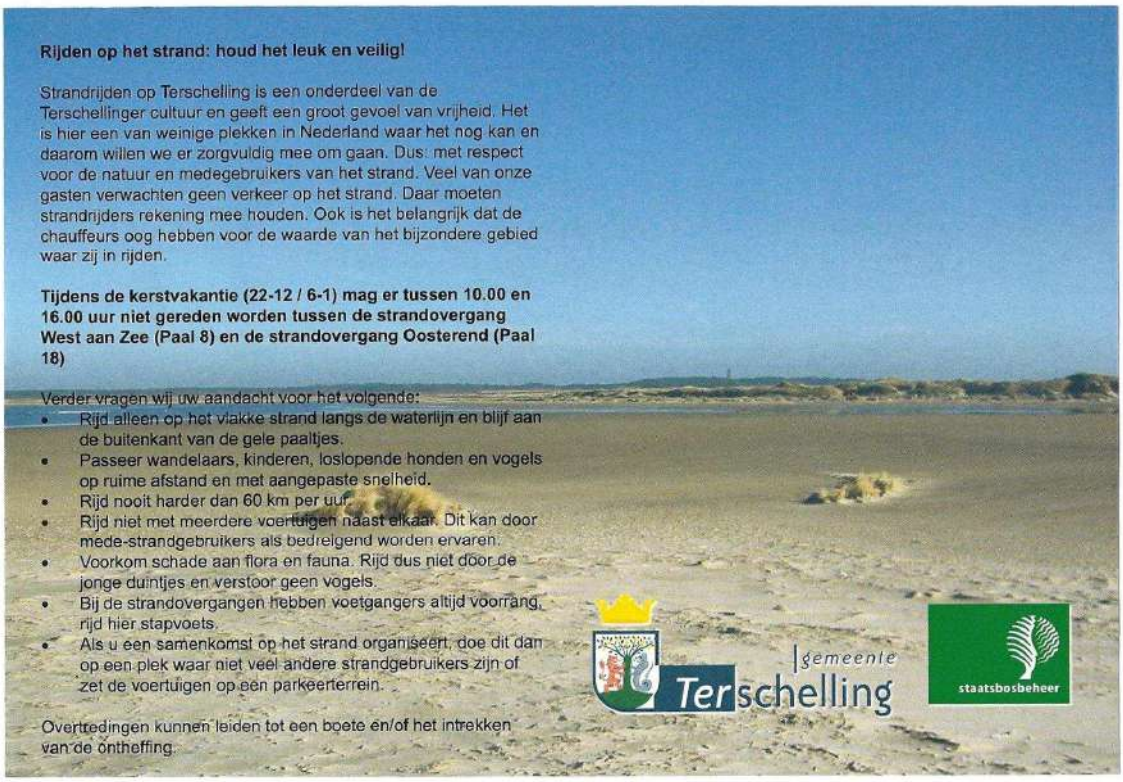

Rijden op het strand: houd het leuk en veilig!

Strandrijden op Terschelling is een onderdeel van de Terschellinger cultuur en geeft een groot gevoel van vrijheid. Het is hier een van weinige plekken in Nederland waar het nog kan en daarom willen we er zorgvuldig mee om gaan. Dus: met respect voor de natuur en medegebruikers van het strand. Veel van onze gasten verwachten geen verkeer op het strand. Daar moeten strandrijders rekening mee houden. Ook is het belangrijk dat de chauffeurs oog hebben voor de waarde van het bijzondere gebied waar zij in rijden.

Tijdens de kerstvakantie (22-12 / 6-1) mag er tussen 10.00 en 16.00 uur niet gereden worden tussen de strandovergang West aan Zee (Paal 8) en de strandovergang Oosterend (Paal 18)

Verder vragen wij uw aandacht voor het volgende:

- Rijd alleen op het vlakke strand langs de waterlijn en blijf aan de buitenkant van de gele paaltjes.
- Passeer wandelaars, kinderen, loslopende honden en vogels op ruime afstand en met aangepaste snelheid.
- Rijd nooit harder dan 60 km per uur.
- Rijd niet met meerdere voertuigen naast elkaar. Dit kan door mede-strandgebruikers als bedreigend worden ervaren.
- Voorkom schade aan flora en fauna. Rijd dus niet door de jonge duintjes en verstoor geen vogels.
- Bij de strandovergangen hebben voetgangers altijd voorrang, rijd hier stapvoets.
- Als u een samenkomst op het strand organiseert, doe dit dan op een plek waar niet veel andere strandgebruikers zijn of zet de voertuigen op een parkeerterrein.

Overtredingen kunnen leiden tot een boete en/of het intrekken van de ontheffing.

Afbeelding 1: Bijlage van de Gemeente Terschelling bij de vergunning voor het strandrijden

Bijlage 3 Stikstofberekening

Projectberekening

Dit document geeft een overzicht van de invoer en rekenresultaten van een Projectberekening met AERIUS Calculator. De berekening is uitgevoerd binnen Natura 2000-gebieden, op rekenpunten die overlappen met stikstofgevoelige habitattypen en/of leefgebieden, gekoppeld aan een aangewezen soort, of nog onbekend maar mogelijk wel relevant, en waar tevens sprake is van een overbelaste of bijna overbelaste situatie voor stikstofdepositie.

- Overzicht
- Samenvatting situaties
- Resultaten
- Detailgegevens per emissiebron

Deze PDF is een digitaal bestand dat weer in te lezen is in AERIUS. Meer toelichting over de PDF en AERIUS kunt u vinden in de handleidingen of op onze website.

Contactgegevens

Rechtspersoon	Rho Adviseurs
Inrichtingslocatie	Badweg Formerum 6 , - Formerum

Activiteit

Omschrijving	Zandzeebar
Toelichting	Verschilberekening referentie - aanlegfase en exploitatiefase paviljoen

Berekening

AERIUS kenmerk	RYY8QnMum7Si
Datum berekening	23 oktober 2024, 15:13
Rekenconfiguratie	OwN2000-rekengrid

Totale emissie

	Rekenjaar	Emissie NH_3	Emissie NO_x
Referentiesituatie - Referentie	2024	0,7 kg/j	34,7 kg/j
Beoogde situatie aanleg en exploitatie - Beoogd	2024	0,5 kg/j	15,9 kg/j

Resultaten

	Hoogste bijdrage	Hexagon	Gebied
Referentiesituatie - Referentie	0,61 mol/ha/j	8656452	Duinen Terschelling
Beoogde situatie aanleg en exploitatie - Beoogd	0,28 mol/ha/j	8656452	Duinen Terschelling
Gekarteerd oppervlak met toename (ha)	0,00 ha		
Gekarteerd oppervlak met afname (ha)	42,84 ha		
Grootste toename	-		
Grootste afname	0,33 mol/ha/j		

Referentiesituatie (Referentie), rekenjaar 2024

Emissiebronnen	Emissie NH_3	Emissie NO_x
1 Wonen en Werken | Recreatie | Gasverbruik	-	0,4 kg/j
3 Mobiele werktuigen | Bouw, Industrie en Delfstoffenwinning | Op- en afbouw	0,1 kg/j	2,8 kg/j
9 Verkeer | Koude start: overig | Bron 9	8,6 g/j	48,6 g/j
Verkeersnetwerk	0,5 kg/j	31,4 kg/j

Beoogde situatie aanleg en exploitatie (Beoogd), rekenjaar 2024

Emissiebronnen	Emissie NH_3	Emissie NO_x
1 Wonen en Werken | Recreatie | Gasverbruik	-	87,0 g/j
8 Mobiele werktuigen | Bouw, Industrie en Delfstoffenwinning | Mobiele werktuigen aanlegfase	0,1 kg/j	3,4 kg/j
9 Verkeer | Koude start: overig | Bron 9	6,2 g/j	34,7 g/j
Verkeersnetwerk	0,3 kg/j	12,4 kg/j

Hoogste af- en toename op (bijna) overbelaste stikstofgevoelige Natura 2000 gebieden.

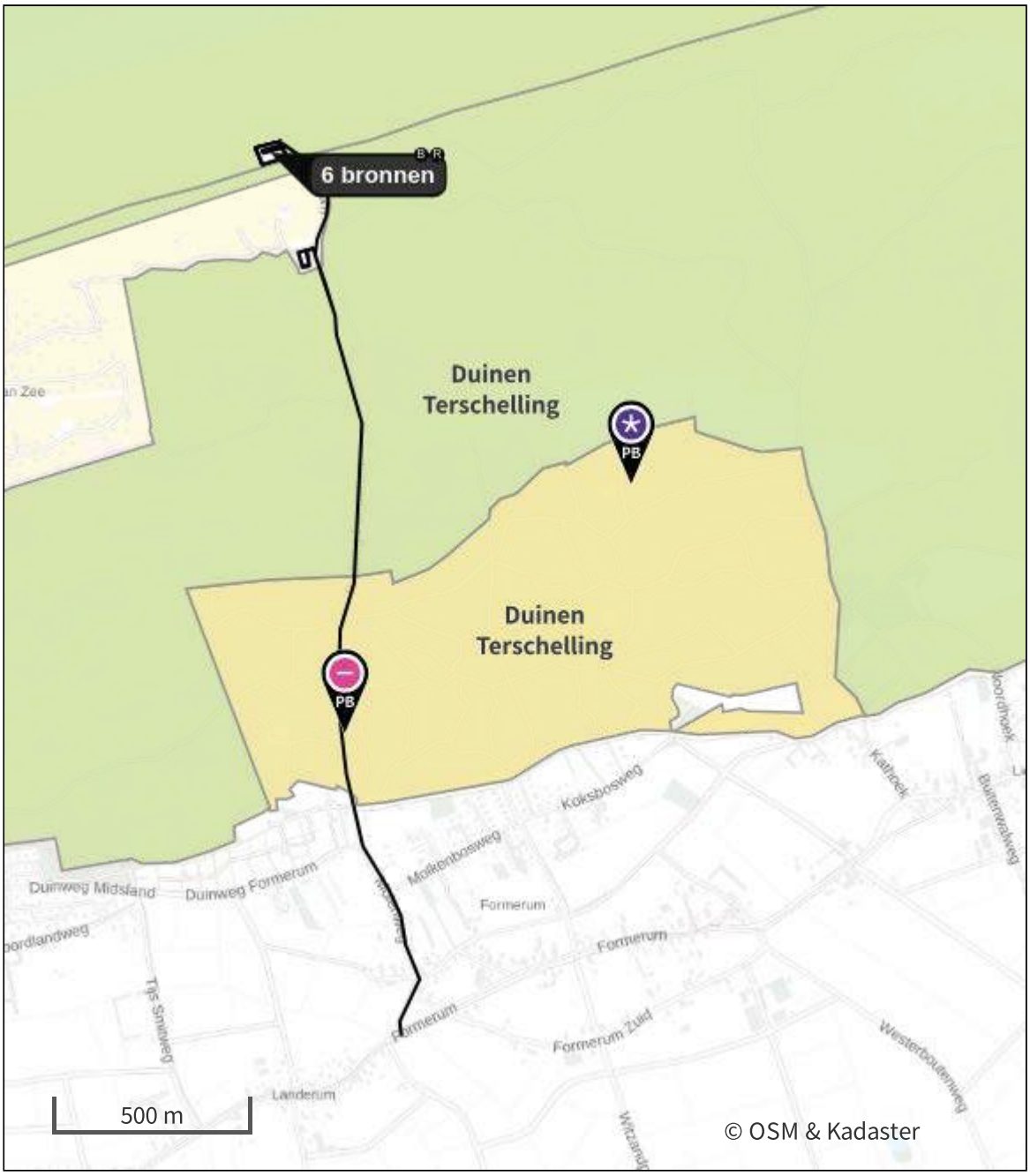

- Habitatrichtlijn
- Vogelrichtlijn
- Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn
- Niet bepaald

- Grootste toename (projectberekening)
- Grootste afname (projectberekening)
- Hoogste totaal (achtergrond + projectberekening)

De letters bij de bronlabels op de kaart geven bij welke type situaties de bronnen horen: beoogde situatie (B), referentiesituatie (R) en/of salderingssituatie (S).

Resultaten stikstofgevoelige Natura 2000 gebieden situatie "Beoogde situatie aanleg en exploitatie" (Beoogd) incl. saldering e/o referentie

	Berekend (ha gekarteerd)	Hoogste totale depositie (mol N/ha/jr)	Met toename (ha gekarteerd)	Grootste toename (mol N/ha/jr)	Met afname (ha gekarteerd)	Grootste afname (mol N/ha/jr)
Totaal	42,84	1.341,08	0,00	-	42,84	0,33

Per gebied	Berekend (ha gekarteerd)	Hoogste totale depositie (mol N/ha/jr)	Met toename (ha gekarteerd)	Grootste toename (mol N/ha/jr)	Met afname (ha gekarteerd)	Grootste afname (mol N/ha/jr)
Duinen Terschelling (4)	42,84	1.341,08	0,00	-	42,84	0,33

Referentiesituatie, Rekenjaar 2024

1 Wonen en Werken | Recreatie

Naam	Gasverbruik	Uittreedhoogte	4,0 m	NO_x	0,4 kg/j
Locatie	X:149051,55 Y:602472,36	Warmteinhoud	0,000 MW		
		Spreiding	2 m		
Oppervlakte	0,30 ha				
Wijze van ventilatie	Niet geforceerd				
Temporele variatie	Continue Emissie				

2 Verkeer | Rijdend verkeer

			Links	Rechts		
Naam	Bevoorrading				NO_x	28,1 kg/j
Locatie	X:149265,33 Y:601345,23	Type scherm	-	-	NO_2	6,6 kg/j
Lengte	2.451,02 m	Hoogte	-	-	NH_3	0,4 kg/j
Wegtype	Binnen bebouwde kom (normaal)	Afstand tot de weg	-	-		
Rijrichting	Beide richtingen					
Tunnelfactor	1					
Type hoogteligging	Normaal					
Weghoogte t.o.v. maaiveld	0 m					

Verkeer	Max. snelheid	Aantal voertuigbewegingen	In file
Licht verkeer	Voorgeschreven factoren	2.860,0 /jaar	0,0 %
Middelzwaar vrachtverkeer	Voorgeschreven factoren	0,0 /jaar	0,0 %
Zwaar vrachtverkeer	Voorgeschreven factoren	1.820,0 /jaar	0,0 %
Busverkeer	Voorgeschreven factoren	0,0 /jaar	0,0 %

3 Mobiele werktuigen | Bouw, Industrie en Delfstoffenwinning

Naam	Op- en afbouw	NO_x	2,8 kg/j
Locatie	X:149051,55 Y:602472,36	NH_3	0,1 kg/j
Oppervlakte	0,30 ha		

Naam	Stageklasse	Brandstofverbruik	Draaiuren	AdBlue verbruik	Stof	Emissie
Shovel	Stage-IV, 2014-2018, 75-560 kW, diesel, SCR: ja	250 l/j	50 u/j	15 l/j	NO_x	1,6 kg/j
					NH_3	60,0 g/j
Kraan	Stage-IV, 2014-2018, 75-560 kW, diesel, SCR: ja	200 l/j	20 u/j	12 l/j	NO_x	1,2 kg/j
					NH_3	48,0 g/j

4 Verkeer | Rijdend verkeer

			Links	Rechts		
Naam	Op- en afbouw				NO_x	0,8 kg/j
Locatie	X:149264,86 Y:601343,65	Type scherm	-	-	NO_2	0,2 kg/j
Lengte	2.447,73 m	Hoogte	-	-	NH_3	18,0 g/j
Wegtype	Binnen bebouwde kom (normaal)	Afstand tot de weg	-	-		
Rijrichting	Beide richtingen					
Tunnelfactor	1					
Type hoogteligging	Normaal					
Weghoogte t.o.v. maaiveld	0 m					

Verkeer	Max. snelheid	Aantal voertuigbewegingen	In file
Licht verkeer	Voorgeschreven factoren	350,0 /jaar	0,0 %
Middelzwaar vrachtverkeer	Voorgeschreven factoren	0,0 /jaar	0,0 %
Zwaar vrachtverkeer	Voorgeschreven factoren	40,0 /jaar	0,0 %
Busverkeer	Voorgeschreven factoren	0,0 /jaar	0,0 %

5 Verkeer | Rijdend verkeer

			Links	Rechts		
Naam	Bezoekers				NO_x	1,6 kg/j
Locatie	X:149230,22 Y:601194,16	Type scherm	-	-	NO_2	0,2 kg/j
Lengte	2.138,87 m	Hoogte	-	-	NH_3	76,2 g/j
Wegtype	Binnen bebouwde kom (normaal)	Afstand tot de weg	-	-		
Rijrichting	Beide richtingen					
Tunnelfactor	1					
Type hoogteligging	Normaal					
Weghoogte t.o.v. maaiveld	0 m					

Verkeer	Max. snelheid	Aantal voertuigbewegingen	In file
Licht verkeer	Voorgeschreven factoren	8,0 /etmaal	0,0 %
Middelzwaar vrachtverkeer	Voorgeschreven factoren	0,0 /etmaal	0,0 %
Zwaar vrachtverkeer	Voorgeschreven factoren	0,0 /etmaal	0,0 %
Busverkeer	Voorgeschreven factoren	0,0 /etmaal	0,0 %

6 Verkeer | Rijdend verkeer

			Links	Rechts		
Naam	Bezoekers parkeren				NO_x	0,1 kg/j
Locatie	X:149132,14 Y:602175,08	Type scherm	-	-	NO_2	16,1 g/j
Lengte	123,25 m	Hoogte	-	-	NH_3	5,1 g/j
Wegtype	Binnen bebouwde kom (normaal)	Afstand tot de weg	-	-		
Rijrichting	Beide richtingen					
Tunnelfactor	1					
Type hoogteligging	Normaal					
Weghoogte t.o.v. maaiveld	0 m					

Verkeer	Max. snelheid	Aantal voertuigbewegingen	In file
Licht verkeer	Voorgeschreven factoren	8,0 /etmaal	100,0 %
Middelzwaar vrachtverkeer	Voorgeschreven factoren	0,0 /etmaal	0,0 %
Zwaar vrachtverkeer	Voorgeschreven factoren	0,0 /etmaal	0,0 %
Busverkeer	Voorgeschreven factoren	0,0 /etmaal	0,0 %

7 Verkeer | Rijdend verkeer

			Links	Rechts		
Naam	Bevoorrading (manoeuvreren vrachtwagens)				NO_x	0,8 kg/j
Locatie	X:149054,25 Y:602484,97	Type scherm	-	-	NO_2	0,2 kg/j
Lengte	54,38 m	Hoogte	-	-	NH_3	10,2 g/j
Wegtype	Binnen bebouwde kom (normaal)	Afstand tot de weg	-	-		
Rijrichting	Beide richtingen					
Tunnelfactor	1					
Type hoogteligging	Normaal					
Weghoogte t.o.v. maaiveld	0 m					

Verkeer	Max. snelheid	Aantal voertuigbewegingen	In file
Licht verkeer	Voorgeschreven factoren	2.830,0 /jaar	100,0 %
Middelzwaar vrachtverkeer	Voorgeschreven factoren	0,0 /jaar	0,0 %
Zwaar vrachtverkeer	Voorgeschreven factoren	1.820,0 /jaar	100,0 %
Busverkeer	Voorgeschreven factoren	0,0 /jaar	0,0 %

8 Verkeer | Rijdend verkeer

			Links	Rechts		
Naam	Op- en afbouw (manoeuvreren)				NO_x	23,6 g/j
Locatie	X:149056,43 Y:602478,12	Type scherm	-	-	NO_2	4,5 g/j
Lengte	53,45 m	Hoogte	-	-	NH_3	0,0 kg/j
Wegtype	Binnen bebouwde kom (normaal)	Afstand tot de weg	-	-		
Rijrichting	Beide richtingen					
Tunnelfactor	1					
Type hoogteligging	Normaal					
Weghoogte t.o.v. maaiveld	0 m					

Verkeer	Max. snelheid	Aantal voertuigbewegingen	In file
Licht verkeer	Voorgeschreven factoren	350,0 /jaar	100,0 %
Middelzwaar vrachtverkeer	Voorgeschreven factoren	0,0 /jaar	0,0 %
Zwaar vrachtverkeer	Voorgeschreven factoren	40,0 /jaar	100,0 %
Busverkeer	Voorgeschreven factoren	0,0 /jaar	0,0 %

9 Verkeer | Koude start: overig

Naam	Bron 9	NO_x	48,6 g/j
Locatie	X:149051,76 Y:602472,98	NH_3	8,6 g/j
Oppervlakte	0,30 ha		

Type voertuig	Koude starts
Licht verkeer	175,0 /jaar
Middelzwaar vrachtverkeer	0,0 /jaar
Zwaar vrachtverkeer	0,0 /jaar
Busverkeer	0,0 /jaar

Beoogde situatie aanleg en exploitatie, Rekenjaar 2024

1 Wonen en Werken | Recreatie

Naam	Gasverbruik	Uittreedhoogte	4,0 m	NO_x	87,0 g/j
Locatie	X:149051,55 Y:602472,36	Warmteinhoud	0,000 MW		
		Spreiding	2 m		
Oppervlakte	0,30 ha				
Wijze van ventilatie	Niet geforceerd				
Temporele variatie	Continue Emissie				

2 Verkeer | Rijdend verkeer

			Links	Rechts		
Naam	Bezoekers/werknemers				NO_x	3,1 kg/j
Locatie	X:149230,22 Y:601194,16	Type scherm	-	-	NO_2	0,4 kg/j
Lengte	2.138,88 m	Hoogte	-	-	NH_3	0,2 kg/j
Wegtype	Binnen bebouwde kom (normaal)	Afstand tot de weg	-	-		
Rijrichting	Beide richtingen					
Tunnelfactor	1					
Type hoogteligging	Normaal					
Weghoogte t.o.v. maaiveld	0 m					

Verkeer	Max. snelheid	Aantal voertuigbewegingen	In file
Licht verkeer	Voorgeschreven factoren	16,0 /etmaal	0,0 %
Middelzwaar vrachtverkeer	Voorgeschreven factoren	0,0 /etmaal	0,0 %
Zwaar vrachtverkeer	Voorgeschreven factoren	0,0 /etmaal	0,0 %
Busverkeer	Voorgeschreven factoren	0,0 /etmaal	0,0 %

3 Verkeer | Rijdend verkeer

			Links	Rechts		
Naam	Bevoorrading				NO_x	8,4 kg/j
Locatie	X:149264,49 Y:601342,44	Type scherm	-	-	NO_2	1,9 kg/j
Lengte	2.445,20 m	Hoogte	-	-	NH_3	0,1 kg/j
Wegtype	Binnen bebouwde kom (normaal)	Afstand tot de weg	-	-		
Rijrichting	Beide richtingen					
Tunnelfactor	1					
Type hoogteligging	Normaal					
Weghoogte t.o.v. maaiveld	0 m					

Verkeer	Max. snelheid	Aantal voertuigbewegingen	In file
Licht verkeer	Voorgeschreven factoren	1.508,0 /jaar	0,0 %
Middelzwaar vrachtverkeer	Voorgeschreven factoren	0,0 /jaar	0,0 %
Zwaar vrachtverkeer	Voorgeschreven factoren	520,0 /jaar	0,0 %
Busverkeer	Voorgeschreven factoren	0,0 /jaar	0,0 %

4 Verkeer | Rijdend verkeer

			Links	Rechts		
Naam	Bevoorrading (manoeuvreren verkeer)				NO_x	0,2 kg/j
Locatie	X:149054,31 Y:602485,36	Type scherm	-	-	NO_2	50,6 g/j
Lengte	52,94 m	Hoogte	-	-	NH_3	3,3 g/j
Wegtype	Binnen bebouwde kom (normaal)	Afstand tot de weg	-	-		
Rijrichting	Beide richtingen					
Tunnelfactor	1					
Type hoogteligging	Normaal					
Weghoogte t.o.v. maaiveld	0 m					

Verkeer	Max. snelheid	Aantal voertuigbewegingen	In file
Licht verkeer	Voorgeschreven factoren	1.508,0 /jaar	100,0 %
Middelzwaar vrachtverkeer	Voorgeschreven factoren	0,0 /jaar	0,0 %
Zwaar vrachtverkeer	Voorgeschreven factoren	520,0 /jaar	100,0 %
Busverkeer	Voorgeschreven factoren	0,0 /jaar	0,0 %

5 Verkeer | Rijdend verkeer

			Links	Rechts		
Naam	Bezoekers parkeren				NO_x	0,3 kg/j
Locatie	X:149132,99 Y:602178	Type scherm	-	-	NO_2	28,8 g/j
Lengte	110,23 m	Hoogte	-	-	NH_3	9,1 g/j
Wegtype	Binnen bebouwde kom (normaal)	Afstand tot de weg	-	-		
Rijrichting	Beide richtingen					
Tunnelfactor	1					
Type hoogteligging	Normaal					
Weghoogte t.o.v. maaiveld	0 m					

Verkeer	Max. snelheid	Aantal voertuigbewegingen	In file
Licht verkeer	Voorgeschreven factoren	16,0 /etmaal	100,0 %
Middelzwaar vrachtverkeer	Voorgeschreven factoren	0,0 /etmaal	0,0 %
Zwaar vrachtverkeer	Voorgeschreven factoren	0,0 /etmaal	0,0 %
Busverkeer	Voorgeschreven factoren	0,0 /etmaal	0,0 %

6 Verkeer | Rijdend verkeer

			Links	Rechts		
Naam	Transport aanlegfase				NO_x	0,4 kg/j
Locatie	X:149264,61 Y:601342,83	Type scherm	-	-	NO_2	71,9 g/j
Lengte	2.446,01 m	Hoogte	-	-	NH_3	10,3 g/j
Wegtype	Binnen bebouwde kom (normaal)	Afstand tot de weg	-	-		
Rijrichting	Beide richtingen					
Tunnelfactor	1					
Type hoogteligging	Normaal					
Weghoogte t.o.v. maaiveld	0 m					

Verkeer	Max. snelheid	Aantal voertuigbewegingen	In file
Licht verkeer	Voorgeschreven factoren	250,0 /jaar	0,0 %
Middelzwaar vrachtverkeer	Voorgeschreven factoren	0,0 /jaar	0,0 %
Zwaar vrachtverkeer	Voorgeschreven factoren	15,0 /jaar	0,0 %
Busverkeer	Voorgeschreven factoren	0,0 /jaar	0,0 %

7 Verkeer | Rijdend verkeer

			Links	Rechts		
Naam	Manoeuvreren verkeer aanlegfase				NO_x	11,9 g/j
Locatie	X:149055,82 Y:602482,63	Type scherm	-	-	NO_2	2,1 g/j
Lengte	56,27 m	Hoogte	-	-	NH_3	0,0 kg/j
Wegtype	Binnen bebouwde kom (normaal)	Afstand tot de weg	-	-		
Rijrichting	Beide richtingen					
Tunnelfactor	1					
Type hoogteligging	Normaal					
Weghoogte t.o.v. maaiveld	0 m					

Verkeer	Max. snelheid	Aantal voertuigbewegingen	In file
Licht verkeer	Voorgeschreven factoren	250,0 /jaar	100,0 %
Middelzwaar vrachtverkeer	Voorgeschreven factoren	0,0 /jaar	0,0 %
Zwaar vrachtverkeer	Voorgeschreven factoren	15,0 /jaar	100,0 %
Busverkeer	Voorgeschreven factoren	0,0 /jaar	0,0 %

8 Mobiele werktuigen | Bouw, Industrie en Delfstoffenwinning

Naam	Mobiele werktuigen aanlegfase	NO_x	3,4 kg/j
		NH_3	0,1 kg/j
Locatie	X:149051,55 Y:602472,36		
Oppervlakte	0,30 ha		

Naam	Stageklasse	Brandstof-verbruik	Draaiuren	AdBlue verbruik	Stof	Emissie
Mobiele hijskraan	Stage-IV, 2014-2018, 75-560 kW, diesel, SCR: ja	250 l/j	50 u/j	15 l/j	NO_x	1,6 kg/j
					NH_3	60,0 g/j
Indrijven palen	Stage-IV, 2014-2018, 75-560 kW, diesel, SCR: ja	300 l/j	30 u/j	18 l/j	NO_x	1,8 kg/j
					NH_3	72,0 g/j

9 Verkeer | Koude start: overig

Naam	Bron 9	NO_x	34,7 g/j
Locatie	X:149051,8 Y:602472,09	NH_3	6,2 g/j
Oppervlakte	0,29 ha		

Type voertuig	Koude starts
Licht verkeer	125,0 /jaar
Middelzwaar vrachtverkeer	0,0 /jaar
Zwaar vrachtverkeer	0,0 /jaar
Busverkeer	0,0 /jaar

Disclaimer

Hoewel verstrekte gegevens kunnen dienen ter onderbouwing van een vergunningaanvraag, kunnen er geen rechten aan worden ontleend. De eigenaar van AERIUS aanvaardt geen aansprakelijkheid voor de inhoud van de door de gebruiker aangeboden informatie. Bovenstaande gegevens zijn enkel bruikbaar tot er een nieuwe versie van AERIUS beschikbaar is. AERIUS is een geregistreerd handelsmerk in Europa. Alle rechten die niet expliciet worden verleend, zijn voorbehouden.

Rekenbasis

Deze berekening is tot stand gekomen op basis van

AERIUS versie	2024.0.1_20241009_75e59949f9
Database versie	2024_75e59949f9_calculator_nl_stable

Voor meer informatie over de gebruikte methodiek en data zie:
https://link.aerius.nl/website

Bijlage 4 Stikstofmemo

RHO ADVISEURS - MEMO

DATUM	23 oktober 2024	**PROJECT**	Formerum – Badweg Formerum
KENMERK	20201949	**OPDRACHTGEVER**	Strandpaviljoen Terschelling
VAN	[redacted]	**ONDERWERP**	Onderzoek stikstofdepositie
AAN	[redacted]		
CC	[redacted]		

MEMO STIKSTOFBEREKENINGEN FORMERUM TERSCHELLING

1. INLEIDING

In opdracht van Strandpaviljoen Terschelling is een stikstofdepositieberekening uitgevoerd voor de aanleg- en gebruiksfase van de bouw van een permanent strandpaviljoen aan de Badweg Formerum 6 te Formerum. In deze berekening is rekening gehouden met gasverbruik, de inzet van dieselmaterieel en verkeersbewegingen als emissiebron. Op het perceel Badweg Formerum 6 te Formerum staat nu nog een tijdelijk strandpaviljoen. Het strandpaviljoen mag hier in de periode van 1 maart tot 15 november staan. Door de toenemende seizoensverbreding is de vraag ontstaan om de strandpaviljoens op de stranden van de gemeente Terschelling een permanent karakter te gaan geven. De gemeente staat hier positief tegenover. Initiatiefnemer is daarom voornemens om het strandpaviljoen Zandzeebar op Terschelling uit te breiden (nieuwbouw) en er een permanent strandpaviljoen van te maken.

2. WETTELIJK KADER

Omgevingswet

De Omgevingswet:

- verankert de Europese gebiedsbescherming van Natura 2000, bestaande uit Speciale Beschermingszones (SBZ's) op grond van de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn, in de Nederlandse wetgeving;
- vormt de wettelijke basis voor de aanwijzingsbesluiten met instandhoudingsdoelstellingen;
- legt de rol van bevoegd gezag voor verlening van vergunningen meestal bij de provincies.

Voor Natura 2000-gebieden gelden onder meer de volgende verplichtingen:

- De overheid dient ervoor te zorgen dat de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten in de speciale beschermingszones niet verslechtert. Tevens mag er geen verstoring optreden voor de soorten waarvoor de zones zijn aangewezen.
- Voor elk plan of project dat niet direct verband houdt met of nodig is voor het beheer van het gebied, maar afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten significante gevolgen kan hebben voor zo'n gebied, wordt een passende beoordeling gemaakt van de gevolgen voor het gebied. Bevoegde nationale instanties geven slechts toestemming voor het plan of project nadat zij de zekerheid hebben verkregen dat de natuurlijke kenmerken van het gebied niet worden aangetast.
- Als een plan of project om dwingende reden van groot openbaar belang toch moet worden gerealiseerd, terwijl significant negatieve effecten niet kunnen worden uitgesloten, moeten alle nodige compenserende maatregelen worden

genomen om te waarborgen dat de algehele samenhang van het Europees ecologisch netwerk (Natura 2000) bewaard blijft.

Bij de beoordeling van de gevolgen van plannen, projecten en handelingen voor de instandhoudingsdoelstellingen spelen onder andere de ecologische effecten van verzuring en vermesting door een eventuele toename van stikstofdepositie een rol. Uit jurisprudentie volgt dat in een overbelaste situatie al bij een kleine toename van stikstofdepositie sprake kan zijn van significante negatieve effecten. In dat geval is een passende beoordeling noodzakelijk.

3. UITGANGSPUNTEN

Verkeersafwikkeling
De verkeersgeneratie wordt in de berekeningssituaties meegenomen tot dat deze opgaat in 'het heersende verkeersbeeld'. Dat wil zeggen dat 'het extra verkeer door zijn snelheid en rij- en stopgedrag zich niet meer onderscheidt van het overig verkeer dat zich op de betrokken weg bevindt'. Hierbij weegt ook mee hoe de verhouding is tussen de hoeveelheid verkeer dat door de voorgenomen ontwikkeling wordt aangetrokken en het reeds op de weg aanwezige verkeer. In de berekening is als uitgangspunt gehanteerd dat het verkeer in zuidelijke richting wordt afgewikkeld naar de kruising Landerum-Formerum. Hier gaat het verkeer op in het heersende verkeersbeeld.

REFERENTIESITUATIE

In de bestaande situatie wordt de locatie al gebruikt voor als tijdelijk strandpaviljoen. Het strandpaviljoen mag hier in de periode van 1 maart tot 15 november staan. Na 15 november moet het strandpaviljoen worden afgebroken en voor 1 maart wordt het strandpaviljoen weer teruggebouwd.

Gasgestookte installaties
In de huidige situatie kan het gebouw middels gas worden verwarmd. In de winter (op het moment dat het paviljoen gesloten is) wordt er geen gas verbruikt. Het huidige gasverbruik bedraagt 692,53 m^3 per jaar. 1 m^3 aardgas levert 9 m^3 rookgas. Bij een emissie-eis van 70 mg NO_x/Nm^3 rookgas (eisen Activiteitenbesluit) bedraagt de totale emissie 0,44 kg NO_x per jaar.

Verkeersbewegingen huidige situatie
In de huidige situatie bedraagt de verkeersgeneratie als gevolg van bezoekers circa 4 auto's (8 bewegingen) per etmaal. De meeste bezoekers komen per fiets, gemiddeld 1 procent komt met de auto. Alleen in het vroege voorjaar en de herfst is het percentage hoger (max 4 %). Het personeel komt voornamelijk met de fiets naar het strandpaviljoen.

De verkeersgeneratie ten behoeve van de bevoorrading bedraagt in de huidige situatie 1.820 zware vrachtwagenbewegingen per jaar en 2.860 licht verkeersbewegingen (busjes). De verkeersbewegingen zijn ingevoerd als lijnbron. Ten behoeve van het manoeuvreren en laden en lossen van vrachtwagens/bestelauto's en parkeren van bezoekers is een extra lijnbron ingetekend met 100% stagnatie.

Tabel 1 Verkeersgeneratie referentie

Verkeer	Functietype	Verkeersgeneratie (bewegingen)
Licht verkeer	Bezoekers, werknemers	8 per etmaal
	Bevoorrading bestelauto's	2.860 per jaar
Zwaar verkeer	Bevoorrading vrachtwagens	1.820 per jaar

Op -en afbreken strandpaviljoen

Het strandpaviljoen aan het begin van het seizoen opgebouwd en aan het einde van het seizoen afgebroken. Het op- en afbouwen is een tijdrovend proces. Met het opbouwen van het strandpaviljoen zijn circa 10 à 15 medewerkers 3 weken lang fulltime bezig. Het afbreken gaat iets sneller, dat bevat rond de twee weken aan werkzaamheden voor 10 medewerkers. Qua vrachtvervoer behelst rond 20 vrachtwachtwagens in totaal. Daarnaast wordt er tijdens deze op- en afbouwperiodes doorlopend gebruik gemaakt van een (op diesel draaiende) kraan en shovel. De verkeersbewegingen zijn ingevoerd als lijnbron. De inzet van het overige materieel is ingevoerd als vlakbron aangezien dit materieel op het hele terrein werkzaam zal zijn. Ten behoeve van het manoeuvreren en laden en lossen van vrachtwagens is een extra lijnbron ingetekend met 100% stagnatie.

De volgende uitgangspunten zijn, in afstemming met de aannemer, voor het op- en afbreken gehanteerd, zie tabel 1.

Tabel 2 Uitgangspunten inzet materieel en verkeer voor op- en afbouwwerkzaamheden

Materieel	Stage Klasse	Vermogen	Totaal uren	Literverbruik/uur	Totaal liter verbruik	AdBlue verbruik in liter
Mobiele kraan	Stage IV, 75-560 kW, 2014-2018	102	20	10	200	12
Shovel	Stage IV, 75-560 kW, 2014-2018	148	50	5	250	15
Aanvoer materialen						
Woon-werkverkeer				350 lichte bewegingen		
Vrachtwagens				40 zware bewegingen		

Er is sprake van een koude start wanneer motorvoertuigen gestart worden nadat ze 2 uur of langer stil gestaan hebben. Om deze reden is in AERIUS een vlakbron (conform de Instructieregels voor AERIUS oktober 2024) ingevoerd, waarbij is uitgegaan dat 50% van de lichte verkeersbewegingen een koude start heeft. Dit zijn 175 koude starts/jaar van de auto's van het personeel voor het op- en afbreken van het strandpaviljoen. Voor de bevoorrading (bestelauto's en vrachtwagens) is geen rekening gehouden met de koude start, aangezien dit aanrijdend verkeer binnen 2 uur weer is vertrokken. Dezelfde conclusie kan getrokken worden voor de bezoekers.

REALISATIEFASE

Om te verkennen welke effecten kunnen optreden tijdens de aanlegfase is een berekening uitgevoerd. Om de uitgangspunten te bepalen is de aannemer van het beoogde strandpaviljoen benaderd en zijn gezamenlijk de uitgangspunten bepaald.

In de aanlegfase wordt materieel aangevoerd met vrachtwagens en personeel met licht verkeer. De bouwperiode is nog niet bekend; uitgegaan wordt van de situatie dat het werk in één kalenderjaar plaatsvindt. In totaal maximaal 15 vrachtbewegingen en 250 lichte vervoersbewegingen (busjes, personeel). Verder wordt gebruik gemaakt van een diesel aangedreven hijskraan op de locatie. Voor werkzaamheden met diesel aangedreven materieel is uitgegaan van de situatie dat op de locatie tijdens de aanlegfase een kraanmachine en een machine voor het indrijven van de palen in bedrijf is met een vermogen van 75-130 kW (stage IV).

De verkeersbewegingen zijn ingevoerd als lijnbron. De inzet van het overige materieel is ingevoerd als vlakbron aangezien dit materieel op het hele terrein werkzaam zal zijn. Ten behoeve van het manoeuvreren en laden en lossen van vrachtwagens is een extra lijnbron ingetekend met 100% stagnatie.

Tabel 3 Materieel inzet realisatiefase

Materieel	Stage Klasse	Vermogen	Totaal uren	Literverbruik/uur	Totaal liter verbruik	AdBlue verbruik in liter
Hijskraan	Stage IV, 75-560 kW, 2014-2018	102	50	5	250	15
Indrijven palen	Stage IV, 75-560 kW, 2014-2018	110	30	10	300	18
Aanvoer materialen						
Woon-werkverkeer				250 lichte bewegingen		
Vrachtwagens				15 zware bewegingen		

Voor de koude start van voertuigen is ervan uitgegaan dat 50% van het lichte verkeer een koude start maakt op de bouwlocatie. Voor het zware verkeer wordt ervan uitgegaan dat deze voertuigen niet langer dan 2 uur stil staan op de bouwplaats. In het rekenprogramma zijn derhalve 125 koude starts/jaar ingevoerd.

EXPLOITATIEFASE

In de beoogde situatie wordt nog slechts 138,51 m^3 aardgas verbruikt per jaar. Het restaurant wordt in de beoogde situatie elektrisch verwarmd. Er wordt enkel nog gas verbruikt voor bereiding van bepaalde gerechten en niet ten behoeve van de verwarming. De bijbehorende emissie bedraagt 0,087 kg NO_x per jaar. De verkeersgeneratie zal in de exploitatiefase licht toenemen doordat het paviljoen ook in de winterperiode open is. De verwachte verkeersgeneratie bedraagt gemiddeld 16 vervoersbewegingen per etmaal (8 auto's).

Daarnaast zorgt de nieuwe opzet van het strandpaviljoen ervoor dat verkeersbewegingen ten gevolge van de bevoorradingen afnemen. Dit komt namelijk omdat er meer ruimte wordt geboden voor bevoorrading en opslag. Dit leidt ertoe dat er minder vaak bevoorraad hoeft te worden en dus ook minder verkeersbewegingen. Hoewel het paviljoen langer open is dan in de huidige situatie ligt het aantal bezoekers per dag in de wintermaanden veel lager dan in de overige maanden daarnaast is het paviljoen gemiddeld 12 dagen per maand open. De verkeersgeneratie als gevolg van bevoorrading door vrachtwagens bedraagt 520 bewegingen per jaar en door bestelauto's 1.508 bewegingen per jaar. Tot slot komt het personeel voornamelijk op de fiets en zijn de verkeersbewegingen van het personeel derhalve minimaal. De verkeersbewegingen zijn ingevoerd als lijnbron. Ten behoeve van het manoeuvreren en laden en lossen van vrachtwagens/bestelauto's en parkeren van bezoekers

is een extra lijnbron ingetekend met 100% stagnatie. Er is geen sprake van een koude start, aangezien de auto's van bezoekers en de bestelauto's/vrachtwagens voor de bevoorrading niet langer dan 2 uur stil staan.

Tabel 4 Verkeersgeneratie exploitatiefase

Verkeer	Functietype	Verkeersgeneratie (bewegingen)
Licht verkeer	Bezoekers, werknemers	16 per dag
	Bevoorrading bestelauto's	1.508 per jaar
Zwaar verkeer	Bevoorrading vrachtwagens	520 per jaar

4. RESULTATEN EN CONCLUSIE

In het bijgevoegde PDF-bestand is de ligging van de bronnen en het resultaat weergegeven. Uit de berekeningen blijkt dat, na toepassing van intern salderen, de stikstofdepositie nergens hoger is dan afgerond 0,00 mol/ha/jaar en er derhalve geen relevant effect is. Negatieve effecten in de vorm van vermesting en verzuring zijn derhalve niet aan de orde. De aanleg- en exploitatiefase zijn worst-case in dezelfde berekening meegenomen. Er is geen sprake van een Natura 2000-activiteit waar een vergunning voor nodig is.

Bijlage 5 Uitvoeringskader vergunningverlening kust 2020

5.3 Schema IIB RWS keringbeheerder (initiatieven zeewaarts van duinvoet)

Initiatieven in het kustfundament, zeewaarts van de duinvoet
(RWS is beheerder van de waterkering

Vereisten voor vergunningplichtige initiatieven

Vereisten voor (jaarrond)bebouwing en overige initiatieven in het stormseizoen

A3 Bij werkzaamheden tijdens het stormseizoen mag er geen grondroering plaatsvinden in de duinvoet/afslagzone en moet worden voorkomen dat objecten wegwaaien of wegspoelen.

A4 Jaarrond bebouwing op het strand moet in voldoende kleine delen uit elkaar vallen bij blootstelling aan zware golven tijdens extreme storm, zodat deze de werking van de waterkering niet nadelig beïnvloeden.

A5 (=B3) In het stormseizoen (1 oktober – 1 april) moet de ruimte tussen de funderingspalen van bebouwing op het strand geheel vrij zijn van obstakels.

A13 De achterkant van jaarrond bouwwerken dient op minimaal zeven meter van de duinvoet te worden geplaatst. De ruimte tussen de bebouwing en de duinvoet moet vrij blijven van obstakels.

A14 Jaarrond bouwwerken op het strand zijn demontabel en aantoonbaar verplaatsbaar. Door het opnemen van een verplaatsingsplan in de vergunning kan worden aangetoond dat dit het geval is.

A15 (=B1) In kustdelen waar dynamisch kustbeheer gewenst is, moet er voldoende ruimte tussen jaarrond strandbebouwing zijn om doorstuiving mogelijk te houden (minimaal één keer van het naastgelegen bouwwerk).

A16 (=B2) Jaarronde bebouwing op het strand moet op palen zijn gefundeerd. Daarbij moet de onderkant van het bouwwerk minimaal op NAP + 4 m liggen. De funderingspalen moeten een onderlinge afstand hebben van minimaal 3 meter.

Vereisten voor alle bebouwing en initiatieven

A1 De initiatiefnemer moet kunnen aantonen dat het initiatief de faalkans van de primaire waterkering niet vergroot.

A9 Toegang tot de hele waterkering moet mogelijk blijven, de waterkering is eenvoudig inspecteerbaar en onderhoudswerkzaamheden mogen niet worden gehinderd.

A12 Op locaties waar de waterkeringbeheerder dynamiek nastreeft zijn initiatieven alleen mogelijk als deze de doorstuiving van zand niet belemmeren.

B4 Objecten op het strand (zoals betonplaten, bestratingen of vlonders) mogen de uitvoering van de suppleties niet hinderen.

B5 Er blijft een obstakelvrije strook strand beschikbaar tussen de bebouwing en de hoogwaterlijn, zodat Rijkswaterstaat het strand onder normale weersomstandigheden kan bereiken. De breedte hiervan is maatwerk.

B9 Initiatieven in het kustfundament zijn alleen mogelijk indien deze het zandvolume van het kustfundament niet aantasten (of juist versterken).

B13 Vergunningen voor initiatieven op het strand zijn tijdelijk. De duur van de vergunning hangt af van de locatie waar het initiatief plaatsvindt en is ter beoordeling van Rijkswaterstaat

Vereisten voor kabels en leidingen

A6 (=B10) Het ontwerp, de aanleg en het beheer van aanlandende buisleidingen wordt uitgevoerd overeenkomstig NEN 3650 en NEN 3651.

A7 Voor aanlandende elektriciteitskabels geldt dat deze ten minste 1 meter onder het profiel van maatgevende afslag en onder de dynamische zone van het strand (blijven) liggen.

A8 (= B12) Nutsvoorzieningen hebben een minimale gronddekking van 1 meter.

Vereisten voor bodemenergiesystemen

B14 Het aanleggen en hebben van bodemenergiesystemen mag er niet toe leiden dat het tijdelijke karakter van strandbebouwing overgaat in permanente bebouwing.

Vereisten voor grotere zandverplaatsingen

B6 Vergunningen voor grotere zandverplaatsingen dan 20m3/m (per jaar) zijn alleen mogelijk indien dit geen problemen oplevert voor het handhaven van de kustlijn (met de basiskustlijn als referentie).

B7 Een zandverplaatsing van meer dan 100 meter kustlangs is alleen mogelijk als de initiatiefnemer kan aantonen dat deze geen negatieve invloed heeft op het handhaven van de kustlijn (met de basiskustlijn als referentie).

B8 De aanleg van een zandbanket op het strand dat hoger is dan 6 m boven NAP of– kustdwars–breder dan 25 m is alleen vergunbaar als het banket geen negatieve invloed heeft op de doorstuiving van zand naar de duinen.

Eisen aan meldingsplichtige initiatieven

De algemene regels van de zorgplicht zijn van toepassing (zie bijlage I)

Eisen aan alle initiatieven

A3 Bij werkzaamheden tijdens het stormseizoen mag er geen grondroering plaatsvinden in de duinvoet/afslagzone en moet worden voorkomen dat objecten wegwaaien of wegspoelen.

B4 Objecten op het strand (zoals funderingen van betonplaten, bestratingen of vlonders) mogen de uitvoering van de suppleties niet hinderen.

B5 Er blijft een obstakelvrije strook strand beschikbaar tussen de bebouwing en de hoogwaterlijn, zodat Rijkswaterstaat het strand onder normale weersomstandigheden kan bereiken. De breedte hiervan is maatwerk.

Eisen aan kleinere zandverplaatsingen

B7 Een zandverplaatsing van meer dan 100 meter kustlangs is alleen mogelijk als de initiatiefnemer kan aantonen dat deze geen negatieve invloed heeft op het handhaven van de kustlijn (met de basiskustlijn als referentie).

Eisen aan zanddepots en materiaal (buiten het stormseizoen)

B15 Zanddepots en de opslag van materiaal mogen geen negatieve invloed hebben op het volume zand in de basiskustlijnzone en op de dynamiek van de kust.

Bijlage 6 Watertoets

datum 19-1-2021
dossiercode 20210119-2-25318

Wateradvies korte procedure

Project: Badweg Formerum 6 te Formerum
Gemeente: Terschelling
Aanvrager: [redacted]
Organisatie: Rho Adviseurs

Geachte heer/mevrouw [redacted]

Voor het plan Badweg Formerum 6 te Formerum heeft u een watertoets aangevraagd op www.dewatertoets.nl. De uitkomst is dat de korte procedure moet worden gevolgd. Het plan Badweg Formerum 6 te Formerum heeft een beperkte invloed op de wateraspecten die van belang kunnen zijn bij ruimtelijke plannen.

Werkwijze watertoetsprocedure
Vanaf 2018 worden alle aanvragen uit de digitale watertoets digitaal afgehandeld. Dit betekent dat Wetterskip Fryslân voor de korte procedure standaard een wateradvies verstrekt. Wanneer noodzakelijk geacht ontvangt u op dit standaard wateradvies nog een aanvulling per email.

Waterparagraaf
Dit wateradvies geeft u handvatten om de uitkomsten en aandachtspunten van de watertoetsaanvraag mee te nemen in het opstellen van het ruimtelijke plan of besluit. Het is de bedoeling dat u op basis van dit document het plan uitwerkt. Uit de waterparagraaf moet duidelijk blijken wat voor wateraspecten van toepassing zijn en hoe u hier in het plan rekening mee houdt. Indien nodig verzoeken wij u om de wateraspecten te borgen op de Verbeelding en in de Regels van het plan. Ruimtelijke plannen hebben soms een lange doorlooptijd. Tegelijkertijd ontstaan er soms veranderende inzichten in het beleid ten aanzien van de waterketen, waterkeringen en het watersysteem. Om te garanderen dat de juiste uitgangspunten worden toegepast in de planvorming hanteert het waterschap een uiterste houdbaarheidsdatum van maximaal 1 jaar. Wanneer deze termijn verstreken is kunt u contact opnemen met het waterschap voor een eventuele verlenging van nogmaals 1 jaar.

Leidraad Watertoets
De watertoets is een belangrijk instrument bij het klimaatbestendig en waterrobuust inrichten van de ruimte. De watertoets zorgt ervoor dat in alle ruimtelijke plannen aandacht wordt besteed aan veiligheid, kwaliteit én kwantiteit van water. Als richtlijn bij het beoordelen van ruimtelijke plannen werkt Wetterskip Fryslân met de Leidraad Watertoets. Hierin staat voor alle wateraspecten uitgangspunten omschreven waarmee u rekening moet houden en is informatie te vinden over de te nemen maatregelen. De leidraad is de te vinden via deze link: www.wetterskipfryslan.nl/vergunningen-wetten-en-regels/online-watertoets-voor-nieuwe-plannen

Wateraspecten en aandachtspunten
Hieronder staan de eventuele wateraspecten die van invloed zijn op het plan en aandachtspunten om mee rekening te houden.

Toename verharding
Wij willen u verzoeken om in de waterparagraaf de volgende passage op te nemen over het onderdeel toename verharding. Door ruimtelijke ontwikkelingen neemt de hoeveelheid verhard oppervlak toe met als gevolg een versnelde afvoer van hemelwater. Het is nodig om deze versnelde afvoer te compenseren om de waterberging in een gebied in stand te houden. Dit geldt ook voor toevoegen van oppervlakteverharding die wel past binnen het bestemmingsplan, maar waarvan de grond al meer dan vijf jaar braak ligt en waar in het verleden niet voor gecompenseerd is.

Het is verboden zonder watervergunning neerslag versneld tot afvoer te laten komen indien daarbij meer dan 200 m^2onverharde grond in stedelijk gebied en 1500 m^2in landelijk gebied wordt bebouwd of verhard. Er geldt een vrijstelling van de vergunningsplicht wanneer wordt voldaan aan de compensatieregels genoemd in dit wateradvies. De meest voorkomende manier van compenseren is het graven van extra oppervlaktewater. Bij het graven van extra oppervlaktewater is onderstaande tabel van toepassing. Uiteraard is het toepassen van alternatieve

maatregelen in het plan ook mogelijk. Afhankelijk van de maatregel kunnen andere normen gelden dan vermeld in het onderstaande tabel. Zie de Leidraad watertoets voor meer informatie over compenserende maatregelen of neem contact op met Wetterskip Fryslân. Indien er niet wordt gecompenseerd door extra oppervlaktewater te graven waarbij onderstaande percentages worden gehanteerd of indien er geen overeenstemming plaatsvindt in de watertoetsprocedure over alternatieve maatregelen dan dient een watervergunning bij het waterschap te worden gevraagd.

Gebied	Stedelijk (>200 m²)	Landelijk (>1.500 m²)
Boezem	5%	5%
Polder	10%	10%
Vrij afstromend	Maatwerk mogelijk	Maatwerk mogelijk

Toelichting tabel

- 5% heeft alleen betrekking op de Friese boezem;
- de algemene regels keur zijn in de onderstaande tabel verwerkt;
- maatwerk kan bestaan uit bijvoorbeeld infiltratie of berging van het overtollig hemelwater.

Ruimtelijke adaptatie
Om ook in de toekomst prettig te kunnen wonen, werken en recreëren moeten steden en dorpen ingericht worden met het oog op de toekomst. Het is belangrijk kansen te benutten om het gebied klimaat robuust in te richten. Zo is het mogelijk om het bebouwd gebied beter bestand te maken tegen hevige regenbuien, periodes van droogte en hitte en de gevolgen van een mogelijke overstroming. Voor veel maatregelen geldt bovendien dat ze kosteneffectief zijn, als ze maar in een vroeg stadium in het planvormingsproces worden meegenomen. Meer informatie hierover is te vinden op De Friese klimaatatlas : www.frieseklimaatatlas.nl

Waterwet
Voor bepaalde werkzaamheden heeft u een watervergunning nodig. Bijvoorbeeld als u een sloot wilt dempen, afvalwater wilt lozen op oppervlaktewater of grondwater wilt onttrekken. Soms is het doen van een melding voldoende. Een watervergunning aanvragen is dan niet nodig. Op onze website www.wetterskipfryslan.nltreft u meer informatie aan over de Waterwet en u kunt daar onder andere ook meldingsformulieren en het aanvraagformulier voor een watervergunning downloaden. Via Omgevingsloket online (www.omgevingsloket.nl) kunt u vooraf nagaan of u een watervergunning nodig heeft of een melding moet doen (vergunningcheck). U kunt hier ook meteen de vergunning aanvragen of de melding doen.

Afronding watertoetsprocedure
In de besluitvormingsfase, ten tijde van het toesturen van het voorontwerp bestemmingsplan of ontwerp omgevingsvergunning, controleert Wetterskip Fryslân of de waterbelangen voldoende zijn meegenomen en geborgd in het ruimtelijke plan of besluit.

Privacyverklaring
Wetterskip Fryslân verwerkt uw naam, adres, telefoonnummer, e-mailadres en kadastrale gegevens om uw aanvraag te behandelen. De grondslag van de verwerking van deze gegevens zijn taken in het algemeen belang die in het Besluit Ruimtelijke Ordening aan het waterschap zijn opgedragen. Wij hebben gegevens van u ontvangen en verdere gegevens zullen wij opvragen uit het kadaster en ons geografische informatie systeem. Uw gegevens worden na afronding van uw aanvraag permanent bewaard. U heeft recht op inzage, een kopie, rectificatie, wissing, beperking, bezwaar en het indienen van een klacht bij de Autoriteit Persoonsgegevens. Een verzoek daartoe kunt u doen via privacy@wetterskipfryslan.nl. Nadere informatie over de verwerking van uw gegevens en uw rechten vindt u op https://www.wetterskipfryslan.nl/over-de-site/privacyverklaring

Met vriendelijke groet,

Wetterskip Fryslân
Postbus 36 8900 AA Leeuwarden
T 058 292 2222
E Info@wetterskipfryslan.nl